

# EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.  
Havonta 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.  
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő  
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs  
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.  
TELEFON-SZÁM:  
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

## Az öreg.

Budapest, október 20.

Kávéházi asztalok mellett malomalatti politikusok, ha hányják-vetik a monarchia hadi erejét, arra az eredményre szoktak jutni, hogy a monarchia hadereje tulajdonképpen fapitykét se ér. Öreg az intézmény, öregek a generálisai, öregek az ágyúi, öregek a keretei, sőt talán még a csupaszképű kadétjai is öregek. Az ilyen tereferére nem sokat hederítettek, annyira plausibilisnek tartotta minden komoly ember, hogy a monarchia hadserege, bárha nem is foglalhatja el az első helyet a modern hadi erők között, jó és megfelelő organizmus, mely, ha tette szólítják majd, becsületesen megállja a helyét.

A komoly embereket megdöbbentő módon ábrándította ki tegnap Schönaich közös hadügyminiszter, ki egy nagy beszédben körülbelül azt mondotta, hogy a malomalatti politikusoknak tökéletesen igazuk van. Igaz, hogy a hadsereg öreg; igaz, hogy felszerelése öreg; s igaz, hogy keretei öregebbek; s igaz, hogy a monarchia hadserege jóval mögötte van a modern hadseregeknek. Meg kell adni, hogy a hadügyminiszter jól választotta meg a hadseregről alkotott diagnózisa idejének közzétételét. Hiszen egyebet sem olvasunk a lapokban, mint azt, hogy mozgósítanak, köszörülnek a

kardot, töltik a puskát és így a hadügyminiszter fölvilágosításai igazán kapóra jöttek. Emlékeztet ő excellenciája arra az emberre, ki oda kiáltja a lángban álló házból menekülni akaróknak: „ugyan kérem, ne nyugtalankodjanak, hiszen a ház tele van benzinnel és száz fokos alkohollal!”

De a hadügyminiszter úgy látszik, nem igen törődik a lakosság lelkiállapotával és alkalmasint azt gondolja magában, hogy ő bizony nem akar III. Napoleon miniszterének helyzetébe kerülni. A német-francia háború kitörése előtt azt kérdezték ettől a minisztertől a parlamentben, vajjon készen van-e a hadsereg. „Az utolsó gombig!” — ütött a mellére a miniszter ur. Később azután kitént, hogy a francia hadseregnek mégis hiányzott egy-két gombja. Schönaich ur nem akar így járni. Ő megvallja őszintén, hogy hiányzik az ő hadseregében a kormányozható léghajótól kezdve az utolsó bakancszipórig minden.

Ha más országban hadügyminiszter így nyilatkozik, bizonyos keserű szemrehányásokkal illetik — nem a nyilatkozatáért, hanem azért, mert olyan hadügyminiszternek, ki ilyen mélyre engedi sülyedni a hadi erőt, a hadsereg élén nincs helye. Schönaich ur nagyon jól tudja, hogy őt a magyar delegátusok csak bizalmukban fűrészthetik meg. Hogy mégis így beszélt, a hogy beszélt, annak

az az oka, hogy ő nemcsak katona, hanem politikus is. Ha csak katona lenne, akkor nem rágalmazná meg a hadsereget még abban az esetben sem, ha csakugyan megérdemelné azokat a gyászos jelzőket; ellenkezőleg; a materiális fogyatékoságokat önbizalommal igyekezne pótolni és a lélkedés tüzével árasztaná el a habozókat és kishitűket. Némiképp tudnia kell, hogy az olyan hadsereg, melyből még az önbizalom is hiányzik, egyenesen veszélyes rohan, még abban az esetben is, ha különben a győzelem mosolyoghatna feléje. Mikor Rosdesztvenszkyt megkérdezték, mi volt a csuzimai katasztrófa oka, ezt felelte: az, hogy azzal a gondolattal indultunk el otthonról, hogy meg fognak verni bennünket.

De hát Schönaich ur politikus is és azokkal a fekete színekkel azt akarja elérni, hogy a zsebek megnyiljanak előtte. Nagyon jól tudja, hogy a magyar nemzet az ő számára idegen közös hadseregnek csak bizonyos föltételek mellett hajlandó áldozatokat hozni s mert ő azokat a föltételeket nem tudja, de nem is akarja teljesíteni, ilyen eszközhöz folyamodik, hogy az ellentállókat megpuhítsa. A hadügyminiszter ur naiv. Ezzel az egyszerű trükkel akarja bevenni azt a hatalmas fellegvárat, ahova a nemzeti ellentállás visszahúzódott.

Azt gondolják, ez az osztrák stra-

## A nyomoruság napjaiból.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnomlás tílos.)

A régi kassai színtársulat egy része Vácson megtudta, hogy a Várszínház üres s hogy azt most meg lehetne szerezni elég jó föltételek mellett. Nosza, Szilágyi, Telepy, Megyery, Bartha összeültek, meghányták-vetették a dolgot s be-meneztetették Szilágyi Pált a városhoz, tegye meg az előzetes lépéseket. Szilágyi jó eredménnyel járt, megígérték mindent s a megye segítségével meg is kapták a színházat ingyen.

1833. évi július hetedikén játszottak először az új szerződés értelmében s „Bocskay István” című drámával kezdték meg előadásaik sorozatát.

A Várszínház már akkor egyik bukott színgazgatót a másik után temette el. Mikor már az ördög sem vállalkozott német igazgatásra, kegyesen megengedték a szegény magyar színészeknek, hogy próbáljanak benne szerencsét. Mióta II. József rendeletére Kempelen Farkas tervei szerint színházzá alakították a karmeliták régi templomát, egyik német direktor a másiknak adta a kilincset. Unwerth után Busch, aztán Jandl és Czibulka. Két magyar ember is el-egyedik a sorba: Szentiványi és gróf Ráday Pál. Nyomukban Brunswick gróf, — hogy egy német gróf is bukék benne — aztán üresen állott, míg a magyarok nem költöztek belé.

A színház elég csinos volt, kitünő akusztikával, télen jól fűthető — fát is adott a város eleget, míg a pesti új német színház hideg volt, mint a farkaspróditó és duplán hangzott benne minden szó. A Várszínház ezerkétszáz nézőre

volt építve, háromemeletes nézőtérrel, két sor páholylyal — akkor összesen harminczhárom volt, — a karzaton, szemben a színpaddal ülő helyek, melyekről azonban semmit sem lehetett látni, mert a közép-sillár éppen a színpadot takarta. Akár csak a Nemzeti Színházban, amelynek középkarzata „kecskeméti páholy” név alatt volt ismeretes. Ennek a névnek a históriája a negyvenes évekbe megy vissza, amikor az országos vásár alkalmával a karzat tömve volt s Réthy Mihály két vidéki atyafiát a karzatra tudta csak bevinni. De minden hely tele volt, kivéve a színpaddal szemben levő husz-harmincz helyet, melyekről persze semmit sem lehetett látni. Réthy látván, hogy nem tudja szépszerivel beültetni az atyafiákat, megszólít egy-néhány jóképű parasztot, hogy hová valók?

— Kecskemétiak vagyunk, uram.

— Jaj, édes atyámfiai, akkor rossz helyen ülnek. A kecskeméti páholy ott van, közepén, éppen szemben a színpaddal. Az van a maguk részére föntartva . . .

A szűrös atyafiak szépen megköszönték a szíves figyelmet s áthurczollódtak a „kecskeméti páholyba”, mialatt Réthy elhelyezte a maga embereit. Azóta „Kecskeméti páholy” volt a neve. Ember azonban nem ült oda, amíg le nem vették a nagy csillárt, amely, mikor levétetett, nagy meglepetések okozója lett. A munkások el-sápadtak, mikor leszerelték; egy gyöngye ugy-nevezett quint tartotta a sulyos csillárt évtizedeken át s a jó Isten örízte, hogy egy tuczat embert agyon nem ütött. Mondja még valaki, hogy a mi Nemzeti Színházunk fölött nem a gondviselés örködött? . . .

A megnyitás esztendejében a budai Várszínházat valami Zöllner Fülöp bérelte. Bele is bu-

kott az első esztendőben. Magyar színész volt az istenadta, átpártolt a német muzsához, direktor lett s elérte a rossz direktorok végzete. Utána Hölzl, később Laddey próbálkozott az igazgatással. Ekkor sok német színigazgató járt a vidéken is s az öreg Benkő, haragjában, amiért elveszik a magyar színész kenyerét, így jellemezte őket:

— Őcsém, ahány vidéki direktor van, — tedd zsákba, nyulj belé, — fogj egyet, —: gaz-embert fogtál! . . .

A harminczas években már nagyon rossz hire volt a várszínházi vállalkozásnak. Egy brünni színigazgató, valami Zvonczsek vette még egyszer a nyakába az igát, de nyolcz hónap mulva ez is megbukott. Már arról volt szó, — 1832 május havában, — hogy becsukják a színházat. Olyan rongyos volt már az istenadta, hogy a kordinák rongyokban fityegtek a színpadra.

Már most, ha a sült-német Buda nem képes fenntartani német színtársulatot, mihez fogjon ott a magyar? . . . Mikor az a bizonyos történelmi erdélyi ifju feljövén egy tánczmulatságra, egyetlen tánczosnéjával sem tudott beszélni, mert nem értettek magyarul. Hát még a férfiak? Már az is nagy öröm volt, hogy a hajóhid bérlője, Algyesty Tiüköry Lajos, a hajókra magyar fölírásokat tétetett. Az utcáfölírák magyarok lettek Budán is és a bakter a toronyból magyarul kiáltotta az órákat . . . En Istencm, mi ez mind egy ország-főváros magyarosodására? Jól mondta Tóti Dorka a Peleskei Nótáriusban, mikor azt kérdezte tőle az új királynője, hogy micsoda föld ez? Magyar és lakik rajta mindenféle náczió, még magyar is és beszélnek mindenféle nyelven, még magyarul is!

tagéma nem fog beválni. Nemcsak azért, mert hitelét veszítette; még emlékeztünk rá, hogy Széll Kálmán úgy kérte a huszezer ujonctöbbletet, hogy ha rögtön meg nem szavazzák, a monarchia hadereje kompromittálva van (ezt a szót így ejtették ki: kom-pro-mitálva); azóta jó néhány esztendő múlt el és a hadsereg még ma is fönáll, még pedig az ujonctöbblet nélkül. Hanem azért is, mert a nemzet ellentállását semmisen törheti meg; áldozatokat a közös hadseregnek csak akkor hoz, ha az ezerszer körülhatárolt nemzeti engedmények életbe lépnek. Akármilyen tehát a hadsereg állapota; akár igazat mondott Schönaich ur, akár csupán a költői mezőkre rándult ki, ez az ugynevezett paktumot nem érintheti. Az szilárd és érintetlen marad.

Mindenesetre furcsának találjuk, hogy azok, kik folyton esküdznek, hogy a hadsereget a szívükben hordják, (sőt bizonyos alkalmakkor ezt a kifejezést szokták használni: az Én hadseregem) nem lépnek a hadsereg harcképességét semmiképen meg nem támadó nemzeti engedmények terére, holott jól tudják, hogy ezzel a magyar nemzet áldozatkészességét oda kapcsolják a közös hadsereghez. Néhány magyar szó, itt-ott a magyar czimer és a nemzeti zászló: és a hadsereg dulsakodhat ágyukban és bakancszinórokban egyaránt s olyan fölszerelést kaphat, hogy bátran megállja a versenyt bármelyik nemzet hadseregével. Furcsa logika a nagy urak részéről, hogy folyton siránkoznak a hadsereg pusztulásán, de azt az egyet, mely a hadsereget fölemelheti és megmentheti, nem teszik meg. Így is jól van. Ha igaz, a mit a hadügyminiszter mondott tegnap a közös hadseregről, hát csak legyen igaz. Csak legyen öreg a hadsereg. A magyar nemzet csak olyan hadsereget hajlandó megfiatalítani, mely az övé, vagy legalább az övé is.

### A t. Delegációból.

Egész napon át delegációzás volt magyaroknál is, osztrákoknál is. Sőt a magyarok nyilvános ülést tartottak; olyan nyilvánosat, hogy a publikumot is beeresztették. Hogy közlőrl is látni lehessen, miképpen fest a világpolitika nálunk.

Mindenekelőtt a világpolitikuskok huzamosan és kitartóan várakoztak a monarchia Bismarckjára, Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminiszterre. És várakozás közben beszélgettek a legújabb belső botrányról, a Latkóczy-ügyről. Csoportok keletkeztek a nagyobb notabilitások körül. A közös miniszterek, amikor megjöttek, ijedten szemlélték a mozgalmat.

— Mi ez? — kérdezi Aehrenthal. — Veszélyben a külügy?

— Biztosíthatjuk önt, főkegyelmes ur, — sietett felvilágosítással legközelebbi bizalmasa, — biztosíthatjuk, hogy egészen belső ügy miatt pourparleznek itten az urak. Ők proviziós afairet részleteznek.

(Hogy Szerbia is leginkább provizióra pályázik, — tűnődik a főkegyelmes ur. — Talán be kellene kebelezni Szerbiát is Magyarországra s akkor aztán általában lehetne csinálni az egészet.)

Megérezték az urak a felsőbb gondolatot, avagy csak sejtették? De elhallgattak. Inkább másfelé fordultak és családias témákat kerestek. Felfedezték Ugron Gábort és gratuláltak — a nagyapának. Duplán gratuláltak neki, mert a rabonban a nagyapaszámban is rendkívüli tud lenni: fia-ikreket szült a menyé.

— Egy böcsőt ígértem, — mondja Ugron, — ha fia lesz. Most aztán két böcsőt kell adnom.

Kelemes meleg van a szönyeges teremben. Az arcok simák, mihelyt a vezető államférfiakkal kerülnek szembe. Csak a szónoklásra készülők szorongatják komoran a beszéd-paksamétákat. Szögyény-Marich László berlini nagykövetnek hárman is helyet csinálnak. A nagykövet pedig igazán csak mint vendég lép be a terembe és hátravonul sietős, titkos tanácskozássra a

külgügyminiszterrel, meg a közös pénzügyminiszterrel. Ugy lehet, fontos üzenetet hozott a királytól. Mert aztán, ahogy vele konferált, Aehrenthal bárót már nem érdekli az egész külügyi vita, se a Thorotzkay Miklós gróf dicsőrete, se a Rakovszky Béla kritikája, a Szemere Miklós komoly filozófiája és a Nagy Ferencz okos fejtegetése, a külügyminiszter tolmács nélkül jár-kelel és nagy gondokba mélyed:

— Én attól félek, hogy háborút kell indítani és ök stilus-rakétákat eregetnek fel . . .

Mig a rakéták sísteregtek, a kárzatra érdekes társaságok gyülekeztek. Egy egész sor jutott a diplomáciához tartozó hölgyeknek, kik között Burián István báró közös pénzügyminiszter prezeidált. A magyar képviselőházból Hellebronth Géza vezetett egy szép társaságot, majd Okolicsányi László kalauzolt elegáns hölgyeket. A tárgyalás kevés mulatságot szerzett nekik. A beszédek csak töredezetten jutottak fel és a hölgyek csodálkoztak, hogy a sok újságíró, aki itt foglalatokodik, honnan tudja, hogy miről van szó. Holott az a legkönnyebb. 'Aki diplomáciai dolgokban felszólal, az már korábban készülődik és még mielőtt hozzáfogna, tájékoztatja az érdeklődőket. Egy órai beszéd megfelel legalább egy félévi előkészületnek. Ezenkívül pedig a stenografusok minden szót lejegyeznek. Tulajdonképpen pedig az a legfontosabb kérdés, hogy vajon megszavazzák-e a külügyi költségvetést, vagy nem?

Igy elmúlt a dél és következett három órai ebédidő, aztán folytatták este.

Este néhányan megint elővették a beszéd-paksamétákat. Molnár János, Benyovszky Sándor gróf, Okolicsányi László, Földes Béla, Szász Zsombor, Sághy Gyula, Issekutz Győző, ki előbb, ki később, közben gróf Esterházy osztályfőnök felvilágosított és Wekerle mindenkit megnyugtatótt, de úgy megnyugtatótt, hogy mi lehetett a vége? Csak az lehetett a vége, hogy este nyolcz órára megszavazták nyilvánosan az egész külügyi költségvetést, ezt elnevezték bizalomnak és a kabinetirodának jelentették:

— Alles in Ordnung!

A Várszínházba jutott magyar társaság jelentékenyebb erői: Bartha, Megyery, Szilágyi Pál, Czakó, Páli, Balogh és Váradi, a nők közül Kántorné, Telepiné, Bartháné, Szentpéterné, Baloghné, Demjénné és Telepy Máli.

A színtársulat, az akkori kiválmakhoz képest, elég jól volt szervezve. De, hogy tisztába jöjjünk azzal, mit ért valójában, mai szemmel tekintve, az ő szerény áldozatuk, csak a „Homnivészit“ kell elolvasnunk, amely kritikákat közöl az előadásokról. Neki is természetellenes az asszonyok beszédmódja, affektálnak, egyik hadar, a másik elnyeli a szavak végét, a férfiak kiabálnak, hamis pátoz uralkodik az egész vonalon s ritkaság, hogy valakit, mint néha Telepyt, természetes beszédeért megdicsérjenek.

Bartha abban találta örömet, hogy rettenetes hangját kieresztette. Szigeti József említése sokszor, hogy Bartha megtette néha azt a diáksínyt, hogy fogadásból belcördítött egy-egy fazékba, hogy az menten elrepedt. No már most gratulálók annak a várszínházi publikumnak, amely erre a hősi ordítózásra meg nem szaladt. A kritika kéri is Barthát, hogy sziveskedjék a hangját „mérsékelni“.

A dekorációk kezdetben nyomorúságosak voltak, a ruhátár koldus-szegény. Hogy mennyire az? szolgáljon bizonyosságul az egész garderoberé listája, melyet, ime, ide iktatok:

„Egy fekete szőr-köntös. Egy ujjas köntös. Egy darab zöld kanczamente. Egy huszár-mente. Egy vörös pruszlik. Egy másik mente, három mellénnyel. Egy Zrinyi-dolmány. Egy tubákszin posztó-mente.“

Ez az egész. Elhez még vásárol Buda városra egy-néhány palástot, barretet, tunikát. Neveztessek ez ruhátnak.

A dekorációkat csak megreparálta Telepy, hozatott tenger szőpírost s azzal beragasztván a rongyos kulisszákat, kortinákat, festett rá némely új dolgokat. Hanem a ruhák, — isten irgalmazz! . . . A Zrinyi előadásán megtapsolták Barthát, mikor szép Zrinyi-attilában jött a színpadra. Ezt is egy pesti polgár csináltatta „a társaság iránt való különös tiszteletből“.

Jól mondja Fáy András, hogy: „a társulat szegény volt, mint a templom egere, garderoberje egy pár rongyból áll, a dekoráció avitt vászondarabok, könyvtárunk néhány silány fordítás és kikopott szindarab s a testületi és magánpénztára — üres zsebekből áll . . .“

A Lendvay-pár Balaton-Füredről jön föl vendégszerpelni s itt ragad. Lendvayné a hadarásáért röjják meg. Lendvayt pedig azért, mert füresa hanghordozása van, — énekelt már akkor is, — és a szavak végét elharapja. Mégis akkor nagy erő volt mind a kettő. Kántorné után nyomban a kis Lendvayné következett. Lendvay énekelt is, szép bariton hangját dicséri a kritika. Mi lenne belőle, ha tanulna? írja egy referens. Naturalisták voltak, az egy Pálit kivéve s tán Szilágyit, aki zongorázni is tudott, valamennyien, akiknek fél napig fűrészelte a füllökbe Heinisch karmester a melódiákat. Még se ment. A kórus pedig az első taktusnál megvadult, miszónó fujta s elvágtatótt a pokolba. Egyik előadás után rátámad Szilágyi a karmesterre, hogy már megint nem volt együtt az ének- és zenekar, mire a kétségbeesett német azt mondja:

— Ja, ja . . . De én siettem utánuk a szene-karral, már csak tisztenhat taktus volt köszö-tüng, migor maga leeresztett a fükköny. Akkor már nem érhettem üdöl . . .“

☞ Megjelenik köztük ekkor, minf a társaság

jövendő lelke és esze: Fánecy, aki rendező és szervezőtalentum volt, tanított és munkált s hatása az előadásokor megérezhető.

Vásárok, sokadalmak, ünnepnepok alkalmával tele van a színház. Még zivataros időben is átíradnak a hívek. Egyik ilyen alkalommal két szál énekesből állván a kórus, a kritika azt mondja, hogy: „ha a magyar publikum forgószélben, zivatarban át tudott bandukolni Budára, hát a karszemélyzet is megjelenhetett volna.“ Hja ha lett volna . . .

Sokszor megesezt, hogy a legelőkelőbb színészek statisztaságra vállalkoztak. Különbem nem lett volna fejedelmi kíséret. Szivesen tették, — mert maguknak tették. De bezzeg, mikor az új német színház megnyitására bekommandírozta a magyar társulat direktora, — egyuttal német igazgató, — az egész magyar színtársulatot statisztálni! Nem írom ki a nevet, mert röstellem. Déryné lefeküdt, betegét játszott, nehogy ő is részese legyen a megaláztatásnak.

Egyik ilyen ünnepi előadás a „Solothurn ostroma“. „S miután, mondja a referáda, a felséges idősb király nevenapiának előestéje volt, a benső játékszint is kivilágították. Ezt követé egy karének, melyet az összes személyzet a felség képe előtt adott elő. Kisfaludy Sándor szövegére: „A nemzet teste a nép“, melylyel a számos közönség ismételt ellen-kiáltásokkal és tapsolásokkal egyesité öröm-érzésit s felséges urunkhoz viseltetett hűségés hódolatát“.

Ime, egy hűségés, lojális színházi este, amikor mindenki ünnepel. De a mellett fogyott a pártolás. Pestről átjárni Budára, még hazafias áldozatnak is sok volt, és a vármegye belátta, hogy szegényeken valahogyan segíteni kell. Mert ha ez a társulat

A kabinetiroda átvette a jelentést, de nem zavarta vele ily késő este az uralkodót. Csak reggel tudatják vele a hírt, hogy a magyarokban ezúttal sem csalódott, a magyarok mindent helyesnek vallanak, amit az uralkodó az ő házában minisztere által tétet.

És következésképpen a nagy megnyugtató tanácskozó testülete eléri, hogy munkálkodását úgy tekintik, mint hogyha semmit se csinálna és folytatólagosan várják a „rendben lévő külügyek” területén az újabb bonyodalmakat és meglepetéseket.

A nagy bizalomnyilvánítások közben úgy tesznek, mint hogyha nem hallanák, hogy miképpen fenyegetődik az osztrák delegációban báró Schönauich hadügyminiszter a hadsereg megerősítésével.

Mivel ha a közös hadsereget erősítik, ez minálunk annyit jelent, mint Magyarország munkabírását, gazdasági és anyagi erejét gyengítik.

A végén azt is konstatálták, hogy ámbár egész nap üléseztek, még se végeztek el mindent. Mert még vannak más ügyek is. Hátra van még Bosznia ügye, valamint a tengerészet, sőt egészen alaposan hátra van a hadügy.

De holnap is nap és tárgyalhatunk, ha lesz mit. Sőt felmerült az a gondolat is, hogy holnap csak úgy, mint ma, délután is ülésezzenek.

Szerencsére ezt az indítványt nem fogadták el. Mert igen korán találnának végezni és nem tudnák eltölteni az időt a delegációsális ebédekig.

Tehát abban állapodtak meg, hogy csak délelőtt tanácskoznak. Vagyis délelőtt tíz órától délután két óráig, ami megfelel annak, hogy délelőtt féltizenegy órakor kezdik és déli fél kettőkor végzik.

Máskülönben olyan gyors tempóban végeznének el mindent egy-két nap alatt, hogy mire ebédre kerülne a sor, már csak az osztrákokat volna érdemes asztalhoz ültetni.

Ez pedig tulságosan stilszerű lenne. Mert a magyar delegáció tulajdonképpen mindig azért dolgozik, hogy jól lakhassanak — az osztrákok.

is eltávozik, ki jön helyébe? Megint valami desperátus német társulat? Vagy valami tizedrendű magyar? Mert, valjuk meg, hogy bár ez a társulat mai kivánalmaknak semmiképpen sem felelne meg, de akkor hatalmas erőkből volt összetéve, akik majdan a Nemzeti Színház művészeregének magvát alkották. Gyűjtést rendezett tehát a megye, sőt rendeztetett a tisztviselői által is s csakhamar vagy nyolczezer váltó forintot szedtek össze, ami a szegény színészek megélhetését megint biztosította egy időre. Maga a nádor páholyt bérelt, a megye előkelő urai követték példáját s így tengődtek napról-napra. És mégis ez a társaság az, amely lemond két esztendőre a fizetéséről, azzal a kéréssel, hogy csatolják azt egy összegben az építendő Nemzeti Színház alapjához. . . És kintartottak mellette legtöbben, a leghivebben Kántorné, aki végre is nem került belé a Nemzeti Színház gárdájába . . .

Sic vos, non vobis . . .

Feltűnnek lassankint a színen Balla, Balláné, Hetényi és a felesége, Komáromy és egyszer-mászor Szöllősy, a táncmester, aki velük marad, a Nemzeti Színház megnyitó előadásán is tánczol.

Vidéki fogásairól lassankint leszoktatták s nem engedték, hogy ilyeneket tegyen a színlapra:

„Vak vagy te, szent igazság?” táncolja Szöllősy.

„Jai de fáj! . . .” magyar magántáncz, lejtik Szöllősy nővérek.

És lejtették, az elsőt a szemökhöz kapcsolva, a másodikat pedig szomorú arcczal és a szívüket szorongatva, pörge lábbal és buszrázattal.

## Bosznia annexiója.

— Belgrádban minden csendes. —

Budapest, október 20.

Már tegnapi számunkban jelentettük, hogy Ausztria-Magyarország állítólag tárgyalásokat folytat Konstantinápolyban Bosznia annexiójára nézve. Ma e hírt megerősíti egy pétervári jelentés, azzal a hozzáféréssel, hogy a porta már meg is egyezett monarchiánkkal az okkupált tartományokra nézve. Ha e hír valóban bizonyul, akkor az annexió befejezett dolog, amelylyel már az összeülő nemzetközi konferencia csak mint kész ténynyel foglalkozhatik.

A szerb kormány úgy látszik maga is megijedt attól a vandalizmustól, melylyel a csöcselék békés magyar állampolgárok otthonát feldúlta. A szigorú rendszabályoknak, melyeket a kormány alkalmazott először, már megvan az eredménye, mert Belgrád utcáin csend uralkodik. Csak György trónörökös nagyzási hóbortja nem akar csillapulni. Ő ma is háborút prédikált Ausztria-Magyarország ellen oly hangon, hogy az embernek akaratlanul is eszébe jut az orosz-lánbörbe bujtatott füles meséje.

Sokkal nagyobb port verhetne fel Ferencz Ferdinánd trónörökösünknek egy nyilatkozata, ha az tényleg megtörtént. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a trónörökös megfenyegeti Németországot arra az esetre, ha nem állja ki a barátság próbáját e nehéz viszonyok között. Tekintve trónörökösünk amugy is zárkózott természetét, alig hiszszük, hogy e kijelentést megtette volna. Vilmos császár különben a porosz országgyűlés mai megnyitására, trónbeszédében biztosította Ausztria-Magyarországot hű szövetségéről.

Azt a tegnapi hírt, hogy az osztrák-magyar hajóhad csapatokat szállított partra Montenegróban, illetékes helyről megczáfolják. Nikita rendkívüli követét azonban ma Zágrábban meglehetősen kellemetlenül érte.

Már a Várszínházban kezdik az ünneplő versek dobálását. Kántornét tisztelik meg először, más alkalommal Barthát, Fánecsyt, Megyerit. Nem akarok a szerzőiknek hizelegni, de silányabb számárságokat még sohasem olvastam. Szegény Déryné még nemcsak híven megőrizte, de még naplójába is beirogatta őket. Olvashatók is benne nagy számmal.

Október végén egy nevezetes előadásról adhatunk számot. Benjámin játszották, Lengyelországból. Balla és Balláné tündököltek benne s a közönség megint megtöltötte a színházat. Még arról is nevezetes az előadás, hogy Budán aznap, október huszonhetedikén, lép föl először a Nina szobaleány kis szerepében a Benke atyus leánya, Benke Judit, vagyis színészi néven Laborfalvi Róza. „Szép alakja van — írja az egykoru referáda — orgánuma tiszta és helyes szólejtése szép reményt nyújtanak jövője felől”.

Kisfaludy Sándornak is adták egy darabját októberben. „Az emberi szív örvényei”-t. Október végén még egy eredeti darab kerül műsorra, a „Zsigmond király álma, vagy a siklósi leányok”. Nem tudom, hová lett a sugókönyve, de gyerekkoromban Pécsen a Reszler színtársulata játszotta az ötvenes évek végén. Van benne valami magyar táncz, a melyet Budán nem kisebb művészi erők lejtettek, mint Bartháné, Szentpéteryne és — Laborfalvi Róza.

Tragédia, vígjáték, bohózat, némajáték, opera, operette, táncjáték, énekes színmű, egymást követik. Mit akartok hát szegényektől? Még művészek is legyenek? Nem elég hogy ma tánczolnak, holnap énekelnek, holnapután tragédiáznak, közben komédia és tableau, görög-tűz és élőképek, — egyszer Telepy mester szép

Belgrád felé utazva, a horvát fővárosban leszállították a vonatról s csak Aehrenthal rendeletére bocsátották szabadon.

Mai távirataink a következőket jelentik:

### Megállapodásunk Törökországgal.

A Daily Telegraph-nek jelentik Pétervárról, hogy Ausztria és Magyarország megállapodott Törökországgal Bosznia annexiója dolgában. A konferencia az érdekelt hatalmaknak egymás között létesítendő megállapodásait egyszerűen el fogja fogadni és regisztrálni fogja. Edvárd király Ferencz Józsefhez intézett levelében teljesen elismeri Ausztria-Magyarországnak az okkupált tartományokra vonatkozó jogait, csupán a törökországi új era következtében beállható veszedelmek miatt az annexió időpontját nem tartja alkalmasnak.

### A helyzet Szerbiában.

A vasárnapi zavargások után, melyeket a sajtó és a közönség egyaránt elítél, tegnap nyugalom állt be Belgrádban. Ehhez a fordulathoz nagyban hozzájárult a kormány az az elhatározása is, hogy az ilyen kihágásokat többé nem fogja eltűrni. A rendőrség, hogy a zavargások megújulását megakadályozza, az utcákon a legsekélyebb csoportosulást is szigorúan megtiltotta. Gyűléseket ezúttal csak rendőri engedéllyel szabad tartani. A lapok pártkülönbség nélkül élesen elítélik azokat a zavargásokat, amelyek az idegen vagyon megrongálásával jártak, mert ez Szerbiát megfosztja Európa rokonszenvétől. Daczára ennek a bojkott-mozgalom vezetői még mindig izgatnak az osztrák és magyar kereskedők ellen.

A kormány azt a tiz osztrák és magyar kereskedőt, akik az utcai zavargások által kárt szenvedtek, magához hívatta, bocsánatot kért tőlük és közölte velük, hogy a bűnösöket le tartóztatták és meg fogják büntetni. A kormány egyben azt is kijelentette, hogy a kereskedőknek meg fogják téríteni azt a kárt, amelyet a zavargások által szenvedtek.

A szerb trónörökös a következőket mondta a Le Journal egyik munkatársának:

— Bosznia annexiója nagy csapást jelent a mi fajunkra. Csaknem két millió szerb Ausztria igája

papiros dekorációival néhány élőképekben előadták Kisfaludy „Dobozi”-ját, melyhez a változó képek mellett, Telepy olvasta a költemény strófáit. Így adták elő pár év előtt a Nemzeti Színházon a Vörösmarty „Szép Ilonka”-ját, melyhez a háttérben meglevenülő élőképek mellett, Márkus Emilia olvasta a szöveget.

A privát ruhatar sem állott szegénységben a közös garderobe mögött. Szigligeti jegyzi föl Megyeriről, hogy egyetlen piros nadrágja volt. Egy magasabb rangú katonatiszt, a színelőadások szorgalmas látogatója, naponta megkérdezte Megyeritől, hogy mit játszanak? s aközben feltűnt neki a szegény komédiás vörös nadrágja.

— Was spielen's heute?

— General — mondja Megyeri.

— General? Rothe Hosen? Sehr brav.

Másnap megint a vörös nadrágban parádézik Megyeri.

— Nun? Heute?

— Spiel' ich Admiral . . .

— Admiral? Rothe Hosen? Sehr brav.

De harmadnap is csak vörös nadrág volt a szegényen . . . Mikor aztán aznap reggel is megkérdezte tőle a tiszt, hogy miért van rajta ma megint vörös nadrág? Megyeri szeméből kicsordult a könny és befordult a színház udvarára, hogy kisírja magát . . .

Szomorú dolog az, mikor a kórikus sir . . . A tiszt is megértette és nem kérdezte többet . . .

Az a vörös nadrág átvilágít az évtizedeken s az a könyv úgy ragyog ide felém, mint egy gyémánt a napsugáron. Megértitek-e, mai kor boldog színészei? . . .

alá kerül. Talán kénytelenek leszünk háborút viselni. Szembe fogunk szállani Ausztriával, ha a hatalmak konferenciája nekünk elégtételt nem szolgáltat. Oroszországnak, Olaszországnak, Angliának és Franciaországnak nem szabad engedniök, hogy Szerbia elbukjék. Franciaországban tévesen fogják fel a balkáni kérdést. Szükségesnek tartják, hogy szaporítsák Ausztria-Magyarországban a szláv elemeket, hogy így a germán elem beözönlésével szemben eliensulyt teremtsenek. Ez tévedés. Ahhoz, hogy a pángermanizmust a Közép-tenger felé való gravitációjában feltartsák, Szerbiát kell megerősíteni, mely a germán áradattal szemben erős védgátat képez.

Forgách János gróf belgrádi követ Budapestre érkezett és ma délelőtt Aehrenthal báró külügyminiszternek és Burián István báró közös pénzügyminiszternek tett jelentést a szerbiai helyzetről. A követ fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt is.

#### A trónörökös állítólagos nyilatkozata.

A „Standard” jelenti Berlinből, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös állítólag beszélgetés közben kijelentette, hogy Németország magatartása az annexió kérdésében próbaköve lesz annak, hogy mennyit ér Németországgal való szövetségünk?

— Ha Németország bennünket lojálisan támogat, — mondotta a trónörökös, — benne maradunk a szövetségben, ellenkező esetben eltökélt szándékom, hogy a szövetségtől megszabaduljunk. Ebben az esetben könnyen megegyezhetnénk a nyugati hatalmakkal és egyszersmind Oroszországgal is. Valamennyien a legnagyobb örömmel fogadnák barátságunkat és közreműködésünket.

A trónörökös eme aggodalmának mintegy megnyugtatóra szolgálhat az a trónbeszéd, amellyel Vilmos császár ma a porosz országgyűlést megnyitotta. A császár többek között a külpolitikával is foglalkozik. A trónbeszédnek ez a része a következőket mondja:

„A távol Keleten az utóbbi időben olyan események történtek, amelyek egész Európa figyelmét lekötik. Mi ugyan politikailag kevésbé vagyunk érdekelve, mint mások, de ezek az események a mi részünkről is megkövetelik a komoly figyelmet. A német birodalom szövetségeseivel hű egyetértésben a jelenlegi nehézségek békés és igazságos megoldása érdekében fog sikra szállani.”

A császár trónbeszéde annál nagyobb figyelmet kelt, mert ez az első eset arra, hogy a császár a porosz országgyűlést megnyitó trónbeszédében a külpolitikát is szóba hozta.

#### Feltartóztatott montenegrói követ.

Vukotics tábornok, Montenegro rendkívüli követe hétfőn este nem érkezett meg Belgrádba azon a vonaton, melylyel várták. Franciaország diplomáciai képviselője, aki a vonaton volt, elmondta, hogy a montenegrói utasokat Zágrábban leszállították a vonatról és megakadályozták őket abban, hogy tovább utazhassanak. Más utasok azt beszélték, hogy Vukotics is azok közt az utasok közt volt, akiket nem engedtek tovább utazni. A montenegrói rendkívüli követet azonban báró Aehrenthal közbelépésére azonnal szabadon bocsátották és folytatta útját Belgrádba, de szolgáját és podgyászát Zimonyban visszatartották. Vukoticsot Belgrádban a vonatonál a külügyminisztérium képviselője és a király szárnysegéde várta.

Illetékes helyről közlik, hogy Vukotics tábornok letartóztatása tévedésből történt. A zágrábi rendőrség jelentést kapott, hogy a fiemei gyorsvonaton három gyanús ember utazik s így fogták el a montenegrói tábornokot. Mikor azonban Vukotics a cettinjei osztrák-magyar diplomáciai ügyvivő által láttaozott utlevelet mutatott föl és igazolta magát Nikita fejedelemnek Péter királyhoz intézett levelével, akadály nélkül engedték tovább utazni. Mikor Vukotics tá-

bornok Belgrádba érkezett s udvari hintón a palotába hajtott, az uton a tömeg kifogta a lovakat s nagy ujjongással húzta a kocsit a külügyminisztériumba, ahol Vukotics előbb meglátogatta Velimirovics miniszterelnököt, majd gyalog ment a konakba. A tüntetők vártak reá és mikor kijött és kocsira szállt, megint kifogták a lovakat. Szállóbeli lakásának erkélyéről Vukotics tábornok a következő beszédet intézte a néphez:

— Boldog vagyok, hogy a szerb fővárosban üdvözölhetem testvéreimet. A szerb nép bátor és joggal bizhatik becsület és jogos ügyének diadalában. Éljen a szerb nemzet! Éljen Péter király! Éljen Miklós fejedelem!

A montenegrói követ kijelentette, hogy hazájában harcias a hangulat és az elkeseredés Ausztria-Magyarország ellen sokkal nagyobb, mint volt az okkupáció idején, de meg akariák várni a konferenciát és csak azután tesznek döntő lépéseket. Szerbiában azonban még izgatottabb a hangulat és nem lehetetlen, hogy kitör a háború még a konferencia összeülése előtt.

Egy antivári-i távirat azt jelentette, hogy a pristani osztrák-magyar konzulátus előtti tüntetések miatt az Erzherzog Ferdinand Max pánczéloshajó, a St.-Georg pánczélos czirkáló, valamint hat torpedónaszád a konzul védelmére Antiváriába küldetett. E hírre vonatkozólag a legilletékesebb helyről kijelentik, hogy amennyiben ez az újsághír az osztrák-magyar haditengerészetre, illetőleg katonai intézkedésekre Ausztria-Magyarország részéről vonatkozik, a tényeknek egyáltalában nem felelnek meg. Épp úgy nem igaz az sem, hogy az osztrák-magyar hajóraj montenegrói területen kikötött. Az osztrák-magyar hadihajók nem is tartózkodnak a dalmát vizeken, nem is fognak montenegrói területen kikötni, mivel ez ellenkezik a berlini szerződés 29. cikkelyének határozományaival. Az osztrák-magyar hajóraj a Fasana-csatornában Pola mellett vesztegel és csak a St.-Georg czirkáló gyakorlatozik néhány torpedónaszáddal a Pristan alatti tengeröbölben. Az a hír, hogy osztrák-magyar hadihajó montenegrói területen horgonyt vetett, vagy éppenséggel csapatok szállítottak volna partra, teljesen valótlan.

#### A horvátok és az annexió.

Splátóban tegnap este kezdődött a horvát haladópart kongresszusa, amelyen dr. Lorkovics zágrábi képviselő számos horvát haladópartival vett részt. Az annexiót illetőleg szükségesnek mondták a szerb-horvát koalíció alapjainak kiépítését, mely célból az összes független horvát és szerb nemzeti pártok közreműködésére szólítottak fel. A haladópart a nemzetiségi elv egyetlen igazságos konzekvenciáját abban látja, hogy a boszniai és hercegovinai szerb és horvát lakosság, Horvátországgal, Szlavóniával és Dalmáciával egy állami testté egyesítetik. A párt ennél fogva kötelességének tartja, hogy a lehető legintenzívebb módon fejtsse ki tevékenységét Bosznia és Hercegovina ügyében. A vezérő bizottság felszólítatik, hogy boszniai és hercegovinai hasonló felfogású egyéneket a pártprogram kiegészítése felett tanácskozzanak, különös nyomatékkal hangsúlyozzák az általános választójog aktuális reformjának szükségességét.

#### A bojkott.

A török sajtó bojkottagítációja ma ismét emelkedett. A lapok több erre vonatkozó vidéki hírt közölnek. Ausztria-Magyarország lépései a bojkott ellen eredménytelenek. Mennyire föl vannak a kedélyek hevitve az agitáció következtében, mutatják a Jeni Gazetához érkezett levelek, amelyek oda konkludálnak, hogy a becsületbeli ügygyé lett harc befejezése gyöngeség volna.

Az ifju-török bizottság tekintélye és befolyása lassan, de állandóan csökkenni látszik. Emilitést érdemel, hogy a Tanin, egy kétségtelenül ifju-török lap a birodalom helyzetének megbeszélésénél tökéletlennek mondja a komité eljárását, amidőn nem lépett be a kormányba és a kormányt a régi regiméhez tartozó férfiaknak engedte át.

A Serveti Funum szerint, miután a kormány nem tesz komoly előkészületeket a háborúra, attól nem is igen kell tartani.

Kairóban az Ausztria-Magyarország ellen írá-

nyuló bojkottal az osztrák és magyar áruházakat és vendéglőket kerülik. Egy négyülésem „Le Ausztria-Magyarországgal! — Éljen Egyiptom!” kiáltások hangzottak el. A résztvevők táviratot küldtek Konstantinápolyba, amelyben 500 fehér fezt kértek.

A Salzburg Lloyd-gőzös Konstantinápolyba ment s noha a rendőrség védelmet ígért, a kirakodó munkások nem mertek a hajóra menni, hogy az árukat partra szállítsák, mert félték a nép dühétől. Ennek dacára Bécsből azt jelentik, hogy az osztrák és a magyar áruk bojkottja és a Lloyd-gőzösek bojkottja is a török kikötőkben megszűnt. A Lloyd-hajók zavartalanul partra szállíthatják az árukat, jóllehet csak a saját személyzetük dolgozik a kirakodásoknál.

#### Gyanús szerb tisz.

Egy hírlapíró feljelentése folytán az újvidéki rendőrség tegnap előállította Zsivkovics Milorád szerb századost, aki hat hétre szobát vett ki az Erzsébet-szállodában és magaviseletével gyanút keltett. A rendőrség kiderítette, hogy Zsivkovics nem Bécsből jött, mint a bejelentési lapra írta, hanem Belgrádból és pedig polgári ruhában. A szállodásnak azt is elmondta, hogy minden héten néhányszor Belgrádba kell mennie vizsgálni, feleségét pedig estére várja. Az asszony tegnap este meg is érkezett. Zsivkovicsot, miután jegyzőkönyvet vettek fel vele, egyelőre rendőri felügyelet alatt tartják. Az újvidéki főispán több sürgönyt intézett a kormányhoz.

Budapest, október 20.

Wekerle audiencián. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt tízenegy órakor magánkihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott. A miniszterelnök a folyó kormányzati ügyekről tett jelentést a felsőnek. Wekerle a várpalotából a delegáció ülésére ment. Megérkezése után a miniszterelnöki teremben magához kéréte Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert minisztereket, akikkel hosszabb ideig tanácskozott.

Szogyény-Marich Budapesten. Szogyény-Marich László berlini nagykövetségünk ma audiencián volt a királynál, majd a delegációban is megjelent, ahol a közös miniszterekkel, valamint Wekerle Sándor miniszterelnökkel, gróf Apponyi Alberttel és több más politikussal beszélgetett.

Szogyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet ma este hat óra 50 perczkor visszatért Berlinbe.

A belgrádi követ Budapesten. Gróf Forgách János belgrádi követ Budapestre érkezett és ma délelőtt báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminiszternek és báró Burián István közös pénzügyminiszternek jelentést tett a szerbiai helyzetről. A belgrádi követ meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt is.

Az alkotmánypart-körből. Az alkotmánypartban ma rendkívül nagy számban voltak együtt a párt tagjai és leginkább a delegációban felmerült dolgokkal foglalkoztak. Fent voltak a pártkörben: Széll Kálmán, az alkotmánypart elnöke, gróf Andrássy Gyula, a párt vezére, Nagy Ferenc, a párt második elnöke, továbbá Hadik János és Bolgár Ferenc államtitkárok is.

Egy horvát képviselő mentelmi ügye. Zágrábból jelentik, hogy a hivatalos lap Vinkovics képviselő állításaival szemben konstatálja, hogy a karlócazi kir. járásbírósg egyáltalán nem kézbesített részére idézést.

A román főpapság és a kormány. Hetekkel ezelőtt jelentettük, hogy Suciu Silvius kultuszminiszteri titkárt, a görög-keleti egyházi ügyek referensét, hirtelen nyugdíjazták, mert indiszkrétitást követett el Metianu metropolita egy levelével, melyről fényképmásolatokat készített a nemzetiségi képviselők részére. Erre az ügyre vonatkozólag most a legutóbbi számában nyilatkozik a Telegraful Roman, a metropolita hivatalos lapja, mely a többi között ezeket írja:

Mintegy másfél évvel ezelőtt Metianu metropolita, Pap János aradi püspök és Popea karánsebesi püspök felkeresték Apponyi Albert közoktatásiügyi minisztert és bizonyos fontos egyházi ügyek rendezését kérték tőle. A miniszter azt vála-

szólta, hogy hajlandó a kérésnek eleget tenni, ha a román egyház a kormányval szemben konciliánsabb magatartást tanúsít. A miniszter ekkor megjegyezte, hogy még a metropolita lapja, a Telegraful Roman is élesen támadja a kormányt és épp oly intranzigens, mint a többi román lap. Metianu metropolita azt válaszolta, hogy a Telegraful Roman mindig mérsékelten ír és lehetséges, hogy a cikkeket nem hűen fordítják le a miniszter részére. Metianu ezután, amidőn hazaérkezett Nagyszebenbe, levelet írt Suciú miniszteri titkárnak, melyben felkéri őt, hogy hívja fel a miniszter figyelmét a Telegraful Romanban megjelent mérsékelt irányú cikkekre. A levélben nagyobb politikai kérdésekről nem volt szó és hogy Suciú miért mutatta meg a levelet a nemzetiségi képviselőknél, azt a metropolita nem tudja megérteni.

## Háborus kedv a delegációban.

— A magyar delegáció plenáris ülése. — Az osztrák hadügyi albizottság. —

Budapest, október 20.

A magyar delegáció plenáris ülése ma a közös külügyi kormány költségvetésével foglalkozott, az osztrák delegáció hadügyi albizottsága pedig ugyanez idő alatt a Schönaich budgetjét tárgyalta.

A magyar plenáris ülést az tette nevezetessé, hogy itt ugy délelőtt, mint délután igen harcziás nyilatkozatok estek. Már gróf Thorotzkay Miklós, a tárcza előadója, érthetetlen és megengedhetetlen eljárásnak minősítette Szerbia mai viselkedését, melylyel azt a látszatot akarja kelteni, mintha Bosznia és Hercegovina annexiója az ő meglevő jogait is csorbitotta volna. A költségvetést természetesen elfogadásra ajánlja, mert nézete szerint az az irány, amelyik külügyi politikánk vezetésében dominál, a mi izlésünknek és érdekeinknek teljesen megfelel. Az első, aki ezután sietett elfogadni Aehrenthal budgetjét, Rakovszky Béla volt, akit erre a külügyminiszter „önérzetes politikája” iránt való bizalom készített. Szemere Miklós tovább ment a lelkesedésben, neki úgy látszik „jó andung”-ja van egy esetleges szerb háborúhoz, s akár csak egy megnyert bankot, Belgrádot is egyszerűen annektálni szeretné. Ami nyilvánvalóan dicséretes jelenség volna, hogyha a háborus zöldmezőn ugyanolyan törvények uralkodnának, mint a zöldposztós kártyaszaloknál, ahol néha elég, hogy egy tökfilkó megkezdje a fölsorakozást, mert mihamar beérkezik hozzá Fürst Walter meg Tell Vilmos és közös harczi dicsőséggel annektálják a félmilliót. Nagy Ferenc sokkal több higgadsággal beszélt, de azért az ő véleménye is az volt, hogy „ha ez tovább is így megy, erőlyesen kell föllépnünk”.

Délután sem a harczi kedv, sem az Aehrenthal iránt való bizalom nem volt kevesebb. Issekutz Győző az elismerés legmelegebb hangján nyilatkozott a külügyminiszterről, aki tapintatos erélyével derékig ültette a balkáni darázs-fészekbe a monarchiát. Molnár János új témát vitt a diskusszióba azzal, hogy a monarchia legsürgősebb és legaktuálisabb teendőjének azt tartotta, hogy a pápát visszaültesse régi világi birodalma trónjára. Abban a reményben, hogy Aehrenthal kapható erre, megszavazta a költségvetést. Okolicsányi abban a hitben szavazta meg a külügyi budget, hogy Aehrenthal érvényesíteni fogja a külügyi költségvetésben a paritást. (Hiszszük magunk is, hogy ez legalább annyira szívén fekszik a monarchia mai külügyminiszterének, mint — a pápa világi birodalma.) Szász Zsombor és Földes Béla voltak az egyedüliek, akiknek nem kellett sem az annexió, sem a háborus keményen fejére olvasták Aehrenthalnak a bűneit. Ez a kevés disszonáns hang azonban egészen elveszett a harczi pipát szívó magyarok hadiszivájában, amire a bátrak közt — Aehrenthal

nevében nyilatkozva — Eszterházy Pál külügyi osztályfő ragadta el a vezéri pálmát, nyomatékosan kinyilatkozta, hogy a monarchia semmi esetre sem hajlandó részt venni egy olyan konferencián, mely az annexió kérdését is felöleli s egy ilyen konferencia határozatait nem ismerné el magára nézve kötelezőnek. A hadipipa füstjétől elkábitott magyarok megéjenezték ezt a kemény kijelentést, de vajjon Eszterházy ur és Aehrenthal ur lesznek-e majd olyan kemény legények, hogyha szó helyett cselekedni kell? Valószínűleg lesznek, hiszen végeredményben nem ők, hanem Infanterist Szabó és egyéb fübe harapó társai lesznek azok, akiknek alkalomadtán le kell vonniuk külügyi képviselőink önérzetes férfiaságából a végső konzekvenciákat.

Az osztrák delegáció nem kevésbé harcziás. A hadügyi albizottság mai ülésén a szónokok — egyetlen szociálista kivételével — egyenesen fölszóltatták a hadügyminisztert, hogy terjeszse elő követeléseit, ők a hadsereg harczi készségének fejlesztése érdekében mindent megszavaznak. Figyelemre méltó volt Schönbürg herceg fölszólalása, aki a külpolitikai helyzetben a főszólt Magyarországot és Ausztriát egymáshoz való viszonyának rendezésére fektetné. A katonai kérdések megoldását sürgeti a harczi készség fejlesztése érdekében.

A mai ülésekről tudósításaink a következők:

### A magyar delegáció.

#### A külügy a plénumban.

Gróf Zichy Tivadar elnök féltizenkettőkor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét gróf Semsey László jegyző olvassa fel s változatlanul hitelesítették.

Az albizottságok jelentéseit kinyomatás után holnap osztják ki a tagok közt.

Vinkovics Bozsó mentelmi ügyének megsértését jelentette be s e bejelentést a delegáció elnöke a Ház elnökéhez tette át. Ezután személyes ügyben horvátul beszélt.

Gróf Zichy elnök: A horvát beszédet nem érti... (Derűlttség.) Vinkovics valószínűleg a mentelmi ügyről beszélt, amely a Ház elé tartozik. (Helyeslés.)

Nagy Ferenc nem hagyhatja szó nélkül a Vinkovics részéről történt ama kifakadást, hogy Horvátországban olyan viszonyok uralkodnak most, hogy a törvényeknek nincs érvényük. (Zaj.) Ilyen megjegyzést rendreutasítás nélkül hagyni nem szabad a magyar delegációban. (Helyeslés. Zaj a horvátoknál.)

Gróf Zichy elnök rendreutasítja Vinkovicsot, ha tényleg használta azon kifejezést. (Zaj a horvátoknál.)

A külügyi albizottság jelentését felolvasottnak tekintik.

Gróf Thorotzkay Miklós előadó a külügyi költségvetést elfogadásra ajánlja s foglalkozik a balkáni helyzettel.

Szerbia viselkedése teljesen megfoghatatlan — mondta — és azt hiszem, hozzátehetem azt is, teljesen megengedhetetlen. Ugy viselkedik, mintha az által, hogy Boszniát és Hercegovinát magunkhoz csatoltuk, őt fosztottuk volna meg olyan valamitől, ami az ő jogköréhez tartozik. Szükségesnek tartom ezen álláspont ellen a leghatározottabban tiltakozni. Ezek után, mivel ugy a külügyminiszter ur expozéjából, mint a külügyi albizottságban történt felszólalásából meggyőződhetünk arról, hogy az az irány, amelyben külügyi politikánkat vezet, nézeteinknek megfelel, kérem a t. bizottságot, hogy a külügyminiszteri költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni sziveskedjék. (Helyeslés.) Még csak arra a határozati javaslatra, amelyet a külügyi albizottság az országos bizottságnak elfogadásra ajánl, kívánnék egypár szót megjegyezni. Az országos bizottság a múlt esztendőben a külügyi albizottság ajánlatára határozati javaslatot fogadott el, melynek első része utasítja a külügyminisztert arra, hogy azon tisztviselőkről, kik magyar állampolgárok, terjeszsen kimutatást a delegáció elé. A másik rész a magyar ezimer használatára vonatkozik a külügyi szolgálatban. A külügyminiszter ur a határozat első pontját illetőleg a kívánt kimutatást beérjesztette. Ebből látjuk, hogy a magyar alkalmazottak száma szaporodott a külügyi szolgálatban; miután azonban az az arány, amely minket tulajdonképpen megillet, még elérve nincs és miután szük-

ségesnek tartja a külügyi albizottság azt, hogy mindig tájékozva legyen az országos bizottság, mennyi a létszáma a külügyi szolgálatban alkalmazott magyaroknak: a külügyi albizottság a határozati javaslat ezen részét megújítandónak tartja. A második kérdést, a ezimer-kérést illetőleg kijelentette ugyan a külügyminiszter ur, valamint a magyar miniszterelnök ur is a külügyi albizottságban, hogy ebben a tárgyban érintkezésben áll a két minisztérium, de miután ez az ügy véglegesen rendezve nincs, a határozati javaslat másik fele is fentartandó és megújítandó volna. Ennek folytán kérem a t. országos bizottságot, hogy azt a határozati javaslatot, mely a külügyi albizottság jelentésében fel van véve, színtén elfogadni méltóztassék. (Helyeslés.)

Rakovszky Béla előjárójában az annexió kérdésével foglalkozik és a kérdés diplomáciai előzményeit fejtegette. Kéri a külügyminisztert, minő álláspontot foglal el a bulgáriai eseményekkel szemben s hajlandó-e a vasuti incidens elsimítása után befolyását Bulgária érdekében gyakorolni. A nemzetközi konferenciát feleslegesnek tartja, a legutóbbi események Boszniát, Hercegovinát illetőleg nemzetközi vita tárgyát nem képezhetik. Szerbiának, Montenegrónak rekompenzációkra semmi joguk. Ha válság következik be, ezért csak Szerbiát illetheti a felelősség. A költségvetést elfogadja, mert bizalommal van a külügyminiszter erélyes, önérzetes politikájára iránt. (Helyeslés.)

Szemere Miklós a legmelegebb szimpátiával nyilatkozik a török vérnélküli forradalomról, melyet az ifjú-törökök csináltak. Az annexió Törökország területi integritását nem sérti. A monarchia távol áll a hódító politikától. Bulgária és Törökország a Balkánon természetes szövetségeseink. Ez ki fog hamarosan derülni. Rendkívül hevesen támadja Szerbiát s javasolja, foglalják el Belgrádot... (Nagy mozgás.) Perzseljük meg már most kellemetlen szomszédunk kezét. Nem kell sokat beszélni, hanem gyorsan cselekedni — Belgrádban. Ha ezt most elmulasztjuk, úgy járunk, mint a rest ember, aki csak akkor fog már az oltáshoz, mikor a tető ég. Csak az aktív politika a helyes, ne várjunk addig, míg szomszédunkkal Budapesten és Bécsben gyűlik meg a bajunk. A költségvetést elfogadja.

Nagy Ferenc: A mostanában történt eseményeket részint maguk idéztük fel, részint nem. A Törökországban történt átalakulás iránt mindnyájan a legnagyobb rokonszenvvel viseltetnek. (Ugy van! Igaz!) Csodálja, hogy a mi diplomáciánk nem tudott előre semmit a készülő nagy eseményekről. Bulgária függetlenségét tudomásul veszi, azonban azt óhajtja, hogy a monarchia óvja meg szigorúan a semlegeségét Bulgária és Törökország konfliktusában. Átérve az annexióra, kijelenti, hogy lehetetlen az okkupált tartományokra birt történelmi jogunkról lemondani, habár közösen szerzünk vissza is tartományokat, e visszaszerzés közössége nem rontja le a történelmi jogot. A közös visszaszerzés nem jogczim, csupán a védelem közösségéből folyik. Annál károsabb a széthúzás e kérdésben a magyar és osztrák delegációk közt, mert külföldi nemzetközi viszonylatban egyetértésre van szükség s ezt kölcsönös jóakarattal elérhetni az ügy végleges elrendezésénél. Az annexiót helyesli, bármi jogczim történeti legyen is az. Különben is csak formai változás történt. Más kérdés azonban, oportunitási szempontból helyes-e az annexió? Aehrenthal tettvagyát örömmel látja s a lépést megnyugvással fogadja: azonban a szomszédban mutatkozó fellépést tétlenül nem nézheti, ha azok tovább tartanak. Ami a szandzsakot illeti, ha Törökország ott nem tudna rendet tartani, nekünk kellene tovább vigyázni, nehogy azon szabad ut később esetleg előlünk elzárassék. E kérdésben nem lehetünk semlegesek. A külügyminiszter eddigi lépései iránt bizalommal viseltetik, a költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Barabás Béla, aki közben vette át az elnöklést, az ülést bezárja s folytatását délután fél öt órára tűzi ki.

#### A délutáni ülés.

Gróf Zichy Tivadar elnök délután háromnegyed öt órakor ismét megnyitja az ülést.

Holtzy Pál napirend előtt kéri, hogy az ülések vagy délelőtt, vagy délután legyenek, de délelőtt és délután ne tartassanak. Most ezt országos érdek nem kívánja.

Gróf Zichy Tivadar elnök: A mai ülést későn kellett megnyitni és így ma alig lehetett volna valamit végezni. Az ülések idejére vonatkozólag még ma fog kérdést intézni.

Ugron Gábor: A délelőtti ülésen jelenvoltak határozatát el, hogy legyen délután is ülés.

Gróf Semsey László: Miután ezekben a kérdésekben ő rendelkezik a bizottság bizalmából, kénytelen nyilatkozni. Kijelenti, hogy mindenkit megkérdeztek és mindenki hozzájárult. A sürgős tárgyalás nagy érdek, amelyért a tagoknak áldozatot is kell hozni.

A napirendre térve

Molnár János a külügyi helyzetről beszélve, kifejezte azt általános óhajt, hogy a pápa világi hatalma

állítassék vissza, amelynek szükséges voltáról minden katolikus meg van győződve. Történelmi visszapillantást veti a pápai birodalom múltjára és példát hoz föl, hogy más vallásuaknak is ez volt a meggyőződésük, kéri a külügyminisztert, hogy a római szentszék függetlenségének visszaszerzése iránt kezdje meg a diplomáciai tárgyalásokat. Kifogásolja, hogy a hágai békekonzferenciára a pápa nem volt meghíva. Hosszasan bizonyítja a pápa szuverenitását, aki 300 millió ember fölött uralkodik, nem ugyan szuronyokkal, de a vallás által. Kéri a külügyminisztert, lépjen közbe, hogy a legközelebbi konzferenciára a pápát is meghívják.

**Isschutz Győző:** A külügyminiszter expozéjához szól és kijelenti, hogy bizalommal néz a jövő elé. Bosznia és Hercegovina anektálásáról szólva, jogtörténelmi adatokkal bizonyítja a magyar szent korona jogait. Dicsőítményeket zeng Aehrenthal politikájáról és annyira nagy államférfiúnak tartja, hogy még háboruba is menne érte. A szerb forrongásról szólva, kizártnak tartja, hogy a politikai morál szempontjából oly alacsony nivón álló szerb királyság befolyást gyakorolhasson az anektált tartományokra.

**Gróf Benyovszky Sándor** szerint, ha már nem lehetett elkerülni az anektálást, sokkal jobb lett volna, ha ez a két tartomány maga határozza el, hogy hova csatlakozik. Beszél a tartományok 30 éves fejlődéséről, amely valóban bámulatos. Jobb szerette volna, ha az annexió elmarad, mert fél, hogy komoly következményei lesznek.

**Sághy Gyula** polemizál Rakovszky Bélának Angliáról szóló fejtegetéseivel. Azt a nemzetet, amely irántunk mindig jóindulattal volt, nem szabad úgy ellességünkkel tenni, ahogy azt Rakovszky tette. A Dardanella-kérdésben sincs azonos véleménye vele. Szemere Miklós beszédére reflektálva, kijelenti, hogy az annexió nem érintette Törökország hatalmi jogkörét, az időpontot illetően pedig más körülmények is játszottak közre. A Törökország iránt érzett barátságunk kifejezése, hogy visszavontuk a szandzsákból csapatainkat. Az új nemzetközi konzferenciának nem barátja. A szerb mozgalmakról szólva szükségesnek tartja Szerbiát figyelmeztetni, hogy a kettős monarchia már egyszer megvédte a megsemmisüléstől. Ne provokálja tehát a nagyhatalom nagy erejének megnyilvánulását.

**Okolicsányi László** reflektál Molnár János fölszólására és kijelenti, hogy bár a vallásosságot nagyra becsüli, a politikába nem viszi bele soha. Szerinte a római pápának olyan nagy a tekintélye, hogy ez csak lesüllyedne, ha valami kis államocskának világi feje is volna. Nem kívánja tehát a pápa világi hatalmának visszaállítását és különösen nem kívánja e miatt a szövetséges Olaszország békéjét megbontani. Konstatálja, hogy a balkánpolitikában Ausztria-Magyarország végre kezd irányadó lenni. Ezt igen fontos érdeknek tartja. Nem mintha kalandos törekvéseink volnának, de kulturmisszionát csak így tudjuk teljesíteni és a békés fejlődést csak így biztosíthatjuk. A megkezdett munkától ne engedje magát a külügyminiszter eltéríteni. De tekintettel kell lennie az erőforrásokra is, ezért kéri, hogy a két állam közötti viszonyok konszolidálását segítse elő. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha Magyarország teljes önállósága kifejezésre jut a dualizmusban. Magyarország a magyaroké és ennek elismerését még az uralkodóház tagjaitól is megköveteljük. Ebben az irányban követeljük a közös intézmények közreműködését és számítunk arra, hogy a külügyminiszter figyelemmel lesz azokra az erőforrásokra, amelyekkel Magyarország rendelkezik.

**Esterházy Pál** osztályfőnök: T. országos bizottság! Nem hiszem, hogy legyen Európában politikai testület, melyet kevésbé illethetne az a vád, hogy könnyelmű, hódító és kihívó politikát kedvel és pártfogol, mint ez az országos bizottság, nem hiszem, hogy legyen testület, amely nagyobb eréllyel kárhoztathatna esetleg az ilyen könnyelmű politikát, kivált, ha az a barátságos szomszéd fejlődését, virágzását irigy szemmel nézné és az ellen törne.

Amidőn tehát a t. országos bizottság a külügyi kormányzat jelenlegi politikája iránt megértéssel viseltetik, amidőn azt nagyobb vonásaiban teljességgel magáévá teszi, amint ezt ma tapasztaljuk, azt nemcsak azon okból üdvözöljük melegen, mert a külügyi kormányzatot politikájában megerősíti, a politika további irányításában buzdítja, hanem azért is, mert meggyőzően járul hozzá ahhoz, hogy a monarchia politikája a jelen helyzetben a külföld előtt a kellő világlátásba helyeztessék. (Ugy van!)

Törökországgal nemcsak hogy mindennemű viszályt kerülni akartunk mindig, hanem politikánkhoz csak hűek maradtunk, amidőn a megijedott oszmán birodalom iránt a legnagyobb rokonszenvvel viseltetünk. (Élénk helyeslés.) És azt az új irányban tőlünk telhetőleg támogatjuk. (Helyeslés.) Nem leszünk hűtlenek hagyományos, helyes politikánkhoz, mely mindig abból állott, hogy az egyes Balkán-államok jogosult törekvéseit elismerve, jogos céljaik elérésében kezükre járjunk. Épp ezért Törökországgal folytonos érintkezésben vagyunk. Reméljük és alapos okunk van reményelni, hogy a vele eddig fennálló barátságos viszony nemcsak hogy nem lazult,

hanem erősödni fog éppen az által, hogy a helyzetet tisztáztuk. (Élénk helyeslés.) Amint mondtam, érintkezésben vagyunk vele az összefüggő kérdések tekintetében.

A tervezett nemzetközi értekezletre nézve is felhívni kívánok. Rakovszky Béla t. bizottsági tag ur azon kérdésére, hogy ezzel szemben milyen állást foglalunk el.

Az értekezletre meghívót még nem kaptunk és programja sem ismeretes még előttünk. Az ez iránt való tanácskozások, amint erről a közvélemény is értesült, az egyes kabinetek egymás között folytatják. Magától értetődik, hogy mi csak akkor fogunk a konzferencián megjelenni, ha éppen ez a kérdés, amely köztünk és Törökország közt tisztázandó és amely kérdés tisztázásának eleje nézünk, az értekezlet programján nem fordul elő. (Élénk helyeslés.)

Minthogy a Balkánon éppen úgy, mint egyebütt, a béke szolgálatában állunk, törekvésünk az, hogy a Törökország és Bulgária között felmerült feszült viszony, amely mindkét részről már-már fegyverkezésben is nyilvánult, mielőbb teljesen megszűnjön. E tekintetben mi is közreműködtünk, arra irányítva működésünket, hogy az ügyet békésen intézzék el.

Válaszolva Rakovszky Béla t. barátomnak második kérdésére, amely vonatkozik esetleges állásfoglalásunkra Bolgárország függetlenségének elismerésére, azt kell kijelentem, hogy nemsokára a függetlenségi proklamáció után bizalmasan néhány kabinethez fordultunk abban az irányban, hogy Bolgárország függetlensége ismertessék el, mihelyt ez az állam eleget teendőt kötelezettségeinek. Ezekből csak kettőt akarok említeni. Az egyik a keleti vasúti iránti materiális elégtétel, a másik pedig az a kérdés, hogy amely Kelet-Ruméliát illetően Törökországgal tisztázandó.

Szóba hozott Szerbia is, a melynek eljárását igen komoly szavakkal bírálták. Azokhoz, akik ebben a tekintetben mondtak, hozzájárulok, mert semmi esetre sem engedhetjük meg Szerbiának azt a jogot, hogy Bosznia és Hercegovina anektálásának kérdésében bármilyen módon állást foglalhasson. Kivált, hogy azt olyan formában tegye, a melynek tanúi vagyunk. Ami az eddigi kihágásokat illeti, ami illeti részben a rakonczátlan, részben kissé túlvértes nyilatkozatait, ezeket nyugalommal, mint Sággy t. barátom mondotta: önértetes nyugalommal türtük, azonban figyelmeztettük a szerb kormányt, hogy ezeknek a dolgoknak vessen véget és járjon el nagyobb eréllyel, mint a minőt eddig tanusított. Megnyugvásomra szolgál jelenthetni, hogy a többi kormányok is jóindulattal a béke iránt, ugyanezen irányban intéztek intéseket a szerb kormányhoz. Reméljük, hogy ezeknek az intézkedéseknek meg lesz a kívánt békés eredményük.

Végül, t. országos bizottság néhány megjegyzésre kívánok reflektálni, amelyek a vita folyamán érintették keleti diplomáciánkat. Nagy Ferencz t. bizottsági tag ur kissé keményen szólott diplomáciánkról azért, mert az az új alakulásról nem volt értesülve. Hát amennyiben áll, hogy nem volt értesülve, igen jó társaságban volt, mert a többi államok diplomáciájára sem volt arról értesülve. És ha a nemzetközi bíróság kijelentené, hogy a mi diplomáciánk e tekintetben nem vált be, ugyanazt az ítéletet a többi államok diplomáciájára is ki kellene mondania. De különösen az nem áll, hogy tökéletesen ignoráltuk volna a helyzetet. A mozgalmról jó idő óta kaptunk jelentéseket, mert hiszen az utjörök mozgalom nem új. Hogy azonban mikor és mi módon fog ez a mozgalom kitörni, azt csak a szereplők tudták. Ismerek oly elsőrangú és rendű török államférfiut, aki három nappal az alkotmány kihirdetése előtt, három nappal a bukása előtt azt a bizalmas kijelentést tette egy konstantinápolyi diplomatának, hogy sohasem érezte magát oly erősen a székében, mint akkor. És ez avatott és nagyon jeles ember volt. Ismétlem, nem tudhatjuk, hogy mikor fog kitörni a mozgalom, de különben sem tudom, hogyan irányíthatjuk volna politikánkat másképpen akkor is, ha azt tudtuk volna. Ugy is csak a fennálló tényezőkkel kellett volna érintkeznünk és tárgyalnunk.

Ezzel befejeztem mindazt, amit mondaní akartam. (Élénk helyeslés.)

**Tuskán Gergely** horvátul beszél.

**Elnök** figyelmezteti, hogy az államjogi kérdés nem tartozik a bizottság hatáskörébe.

**Tuskán Gergely** folytatja horvát beszédét.

**Elnök** ismételtlen figyelmezteti, hogy olyan kérdéseket taglal, amelyek nem tartoznak ide.

**Tuskán Gergely** tovább beszél horvátul.

**Elnök** megkérdézi a bizottságot, miután a szónok ismét eltért a tárgytól, megengedi-e, hogy folytassa a beszédét?

**Felkiáltások:** Nem! Nem!

**Elnök:** A többség nem engedi meg. Következik?

**Zboray Miklós** jegyző: Medakovic Bogdán!

**Tuskán Gergely** (hadonázik és kibájl): Nagy Ferencz a besugó!

**Nagy Ferencz** kijelenti, hogy kötelessége volt figyelmeztetni az elnököt, hogy Tuskán a horvát

helyzetről beszél és azt kívánja a külügyminiszter től, hogy oldja meg a horvát kérdést.

**Elnök:** Ha a horvát képviselők előbb bemutatnák beszédeiket neki magyar fordításban, akkor nem szorulna arra, hogy egyik és másik oldalról tolmácsolják neki azok értelmét. Ha tehát a horvátok oly nyelven beszélnek, amelyet csak igen kevesen értenek, akkor törődjenek bele, hogy ő meg tolmácsolja szorul.

**Tomisics György** horvát főrend (magyarul): Nem lett volna szerencsétlenség, ha Tuskán még tíz percig beszél. (Nagy zai.)

**Medakovic Bogdán** horvátul beszél.

**Elnök** figyelmezteti őt is, hogy maradjon a tárgynál.

**Medakovic Bogdán** befejezi beszédét.

**Szász Zsombor:** A mostani körülmények között igen szerencsétlen gondolatnak tartja az annexiót, amely még igen keserű gyümölcsöket fog teremni. Nem érti, hogy lehetett ilyet tenni a szignatárius hatalmak tudta és megkérdése nélkül és különösen egyszerű császári pátenssel, amikor nekünk erre törvényünk is van. Ez olyan súlyos eset, hogy már e miatt sem szavazza meg a költségvetést. Ezután a kereskedelmi képviselőink elégtelen voltáról értekeznek és különösen nyomtatékosan utal arra, hogy a konzulok nagyjából osztrákok, akik a magyar érdekeket nem képviselik.

(S a r a b á s Béla átveszi az elnökséget.)

Utal arra, hogy megakarjuk csinálni az önálló vámterületet, akkor pedig nem lehet közös a külképviselet sem.

**Babics-Gyalszky Lyuba** horvátul beszél.

**Földes Béla:** Az annexióról szólva, annak a fel-fogásnak ad kifejezést, hogy Törökország hatalmi érdekeit nem érinti, mert a szultán szuverenitása Boszniában ugyis csak fikező volt. Boszniát és Hercegovinát a kultura eszközeivel és a gazdasági érdekek elősegítésével hódította meg Ausztria-Magyarország. Rátér külképviseleti rendszerünkre és hozzájárul Szász Zsombor fejtegetéséhez. A konzulok csak a legtrikább esetben védik meg a magyar érdekeket és magyar ember igen jól teszi, ha a külföldön inkább más államok konzulaihoz fordul. Sürgeti a paritás kifejezését a külképviseletben. Nevetes, hogy a konzulok legnagyobb részben nem is ismerik Magyarországot. Fontos, hogy a konzuli kar gazdaságilag képzett egyénekből álljon.

Ezzel az általános vita véget ért.

**Wekerle Sándor** miniszterelnök: T. országos bizottság! Engem két körülmény indít a felszólalásra. Először, mert Szász Zsombor képviselő ur azzal indokolta a költségvetés el nem fogadását, hogy ő felsége szuverenitási jogának kiterjesztése Bosznia és Hercegovinára patenssel történt s másodsorban, mert egy határozati javaslatot adott be a konzuláris intézmény kettéválasztása iránt. Az annexióval, ő felsége szuverenitási joga kiterjesztésének kérdésével, mint ide nem tartozóval, nem kívánok bővebben foglalkozni. Csak azt a kérdést intézem a t. képviselő urhoz, hogy ugyan hogyan képzel magának, hogy ezek a szuverenitási jogok kiterjeszhetők lettek volna előleges országgyűlési tárgyalás után. Képzeltető-e az, hogy másképpen ki lehessen azt terjeszteni, mint hogy a külügyminiszter ur megfelelő tájékoztatást és biztosítékot szerez aziránt, hogy nagyobb komplikációk nem lesznek s ez alapon mondatik ki a kiterjesztés.

A mi közjogunk szerint legkevésbé kifogásolható öfelségének. Magyarország apostoli királyának ezen ténye, miután a koronázási hitlevélben esküvel megerősítve arra vállalt kötelezettséget, hogy a magyar szent korona fenhatósága alatt álló tartományokat alkalomadtán visszaszerzi.

Harmadszor nem kifogásolható ez a tény azért sem, mert az a magyar felelős minisztérium előlegesen kifejezett beleegyezésével történt s erre vonatkozólag törvényjavaslatunkat közelebb a képviselőház elé fogjuk terjeszteni. (Helyeslés.)

En tehát nem hagyhatom úgy odaállítani a kérdést egy perczig sem, mint hogyha közjogaink legkisebb sérelmével, pátenis utján történt volna ezen aktusnak végrehajtása. (Igaz! Ugy van!)

Ami a határozati javaslatot illeti, ebben felhívja a képviselő ur a közös külügyminiszter urat, hogy tegye megfontolás tárgyává azokat a feltételeket és módokat, amelyek mellett a konzuláris intézmény a monarchia két állama között ketté választható.

Erre vonatkozólag, t. országos bizottság, két megjegyzésem van. Az első politikai természetű. T. i. akkor, mikor kormányra vállalkoztunk, mikor a kormány megalakíthatása céljából különböző pártok egy többséggé egyesültek, akkor mi erre az Ausztriával való viszonyunk szabályozására ma fennálló törvényünk alapján vállalkoztunk, annak határozott kifejezésével és kijelentésével, hogy az egyesült pártok tartják elveiket, ezeket a kérdéseket azonban ez alatt az átmeneti idő alatt bolygatni nem fogják. Ez egy politikai természetű kötelezettség, amely kizárja a hasonló természetű határozati javaslatok beadását, illetőleg érvényesítését.

De másodsor jogi szempontból is kifogást kell tennem a tekintetben, hogy a t. képviselő ur éppen az ő pártállásánál fogva ide, a költségek megajánlására és az ezen költségekkel összefüggő adminisztráció ellenőrzésére hivatott, határozottan determinált ügykörrel bíró delegáció előtt vet fel ilyen kérdést.

Mindezen okokra való tekintettel, ha nem is merem a t. képviselő urhoz azt a kérést intézni, hogy éppen saját pártállására való tekintettel, ne méltóztassék határozati javaslatához ragaszkodni, de mindenesetre azzal a kéréssel járulok a t. országos bizottsághoz, hogy a határozati javaslatot mellőzni méltóztassék. (Helyeslés.)

Gróf Thoroczkay Miklós előadó reflektál az eddigi felszólalásokra és védelmébe veszi a konzulokat. A bizottság ezután a külügyi költségvetést általánosságban megszavazza és elfogadja az albizottság által beterjesztett határozati javaslatot is. Áttérnek a részletes tárgyalásra.

Gróf Thoroczkay Miklós jegyző olvassa a tételket, amelyeket a bizottság megjegyzés nélkül elfogad.

Elnök javasolja, hogy holnap délelőtt tíz órától délután két óráig tartson ülést a bizottság, amikor a tengerészeti költségvetést, a közös pénzügyminisztérium költségvetését és a zárószámadásokat vegyék tárgyalás alá.

Ezzel az ülést este nyolcz órákor véget ért.

### Az osztrák delegáció.

#### A hadügyi albizottság ülése.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma gróf Merveldt elnökelete alatt ülést tartott, melyen Schönauich közös hadügyminiszter, báró Burián közös pénzügyminiszter és Montecucoli ellentengernagy is megjelentek.

Az ülés elején Schönauich közös hadügyminiszter szólalt fel s Kozlowsky felszólalására kijelenti, hogy a delegációnak adott válaszokban szó van a legénység zsoldjának felemeléséről. A közös minisztériumban ezt az ügyet elő is hozta, azonban törekvéseinek nem tudott érvényt szerezni s így kénytelen volt beérni azzal, ami a javaslatban a legénység zsoldjának fokozatos felemelése tekintetében foglaltatik. Ennél többet pénzügyi okokból nem tudott elérni. A hadsereg érdekében határozta el magát arra, hogy a delegáció által engedélyezett hét millió korona fizetési többletet két évre kiterjedőleg igénybe veszi és főleg azért is, mert az összes altisztek fizetésének javítására nem öt, hanem 6.6 millió korona kellene. A legénység reggeliének kérdésében kijelenti Schönauich, hogy a naponkénti öt fillérből mindennap kielégítő és tápláló reggelt juttat.

Kozlowsky előadó polemizál a hadügyminiszterrel és megmarad azon álláspontja mellett, hogy a hadvezetés a delegáció némely határozatát nem fogadatosította, jelesül azt, amelyben a legénység zsoldjának pénzben való felemelését kérte, míg ezzel szemben a hadügyminisztérium a pénzzel egyenértékű felemelést indítványozott.

Klofac panaszkodik, hogy a kormány mindig arra törekszik, hogy javaslatuk, mint például a zsold és ujonczjutalék felemelésének hangulatot csináljon, azonban nem veszi komolyan ígéreteit. A közép-kori katonai büntető perrendtartás még mindig érvényben van. A kétéves katonai szolgálatot még mindig nem hozták be és sok oly reformot nem valósított meg a kormány, amiket ígért. Az aratási szabadsággal csunya játékok üznek és hiába történt utalás a vonat-csapat reorganizációjára. Beszéde további folyamán foglalkozik a rendkívüli szükségletekkel, melyeket túlmagasnak tart. Szóvá teszi azt is, hogy a hadsereg tizenhatezer tiszt fizetésének feljavítására 2.087.444 koronát kér, ellenben 950.000 ember ellátására beéri ötszáz ezer koronával.

Dr. Korosek a hatvanéves császárbülső kapcsán szükségesnek tartotta volna, ha a hadügyminiszter egy forradalmi jubileumról is megemlékezett volna, amikor a magyar csapatok a császári csapatok ellen küzdöttek. Ezt azért tartotta szükségesnek megemlíteni, mert úgy látszik, hogy a hadseregből ki akarják ölni a birodalmi egység gondolatát és még arra is törekszenek, hogy elválasztsák a császári csapatokat a magyar csapatoktól. Panaszkodik, hogy a hadvezetés egyetlen nemzetet sem dédelget annyira, mint a magyart; kérdi a hadügyminisztertől, hogy hány magyar ezredben ezrednyelv a szláv, német, szerb, szlovén és a román nyelv, mert tudni akarjuk, mennyire kedvezett a hadvezetés a magyar kívánságoknak. Tiltakozik az ellen, hogy a magyar nemzetet a monarchiában élő más nemzetek rovására kedvezésben részesítsék.

Schönburg herceg kifejti, hogy a legénység zsoldjának felemelését ebben a költségvetésben takarítási okokból nem kérheti, tekintettel Magyarországra. Ha azt a hangulatot nézzük, amelylyel a külföld az osztrák-magyar monarchia iránt viselkedik, nem lehet helyénvaló, hogy idebenn is konfliktusokat provokáljunk. Ha nem vagyunk enmagunknak ellenségei és ha nem akarjuk, hogy a történelem szemre-

hányásokkal illessen bennünket, arra kell törekednünk, hogy Ausztriában és Magyarországon félig-meddig a rend és béke álljon helyre, hogy a monarchia legalább kifelé erős lehessen. Annak idején talán megengedhetjük magunknak a közjogi konfliktusok és nemzeti viszálykodások fényűzését. Most azonban ez szemközt az aktívabb külügyi politika szükségességével, nyílt örület volna. A fősúlyt tehát szülő Magyarországnak és Ausztriának egyaránt való viszonyára helyezné. Azt hiszi, hogy Ausztriának és az osztrák delegációnak egyáltalán szemközt a hadügyminiszternek a hadsereg elsenyvedéséről mondott szavaira joga van kérni, hogy a katonai kérdések a közös kormány és Magyarország között végre is elintéztessenek, még pedig az osztrák kormánynak, mint Ausztria érdekei hivatott képviselőjének teljes tudomásával.

Gróf Clam-Martinic a mostani időt nem tartja alkalmasnak arra, hogy a belpolitikai helyzetről és annak befolyásáról a katonai kérdésekre beszéljen. Felelősségének tudatában azt vizsgálja, hogy a hadvezetés megtegye mindent, hogy nyugodtan nézhessünk a jövő elé. Ellentétet lát abban, hogy míg egyrészt a hadügyminiszter iszonyu siralmasnak írja le a hadsereg állapotát, másrészt a költségvetés alig különbözik a tavalyitól. A hadügyminiszter appellál a delegáció hazafiasságára, de nem kér semmit a hadsereg fejlesztésére. A takarékoság nem mindig erény. Utal az ujonczlétszám felemelésének szükségességére és készséggel felajánl mindent, amit a hadügyminiszter csak kíván. Követeli a legénységi zsold felemelését is.

Dr. Exner mindenben csatlakozik Schönburg herceg fejtegetéséhez. Majd rátér a miniszter beszédére, amelynek őszintesége igen kedvező hatást tett rá. Nagyon helyes volt, hogy olyan őszintén megmutatta a hadsereg igazi állapotát.

Ezután a tárgyalás folytatását délután öt órára halasztották.

A délutáni ülésen

Dr. Günther delegátus a hadügyi költségvetést mintaszerű, pontos munkának mondja és csak azt sajnálja, hogy előre nem látott kiadások számára nincsen benne tétel. A tisztek és a legénység fizetés-emelését örömmel üdvözli, de azt kifogásolja, hogy a tisztek harminczöt évi szolgálat után teljes nyugdíjban részesüljenek. A hadügyminiszter meglehetősen sötét képet festett hadseregünkről, de nem szabad elfelejtenünk, hogy ellenségeink hadseregei sem tükéletesek. Az őszetek, amelyeket a hadügyminiszter követel, óriásiak, de amennyire a nép bírja, meg fogja adni a kívánt summákat. Zavarokat csakis a magyarok okoznak, akik a szükséges pénzeket csakis újabb és újabb nemzeti engedmények ellenében szavazzák meg. Szeretné, ha ezen a téren barátságosan megértenék egymást a felek, de szkeptikus. Véleménye szerint a magyarok egy napon önálló hadsereget fognak szervezni és ő ezt üdvösnök tartja, mert ezzel sok viszály fog kimulni a világ-ból és a két hadsereg egymással vetélkedve fogja szolgálni a közös célt. Szónok ezután a miniszter által követelt legsürgősebb dolgokról beszél és ajánlja azok mielőbbi elintézését. Érinti a kétéves szolgálat és a modern katonai igazságszolgáltatás kérdését, végül azzal a kérdéssel fordul a miniszterhez, milyen stádiumban van a mezei tüzéség felszerelése.

Gróf Latour delegátus a legszívesebben kinyomtatná a hadügyminiszter exposéját, hogy olvashassák az egész országban. A tiszti fizetések emeléséről ezuttal nem szól, csak konstatálja, hogy az utóbbi hónapokban gyakran hangoztatták, hogy az utolsó osztrák delegáció eltért megállapodásaitól és azt az az osztrák honvédelmi miniszter is kijelentette, hogy a magyar kormánnyal folytatott tárgyalások eredményei, — amelyek a megállapodások alapját képezik — messze túl mentek az osztrák delegáció követelésein. A miniszterelnök is kijelentette egyszer, hogy a tervbe vett javítások túlhaladják az osztrák delegáció határait és ebből érdemeket vindikált magának. Ugyanezt tette ma a hadügyminiszter is. Szónok emlékeztet arra, hogy a Latour-Schraffl-féle javaslat is hasonló tartalmú volt. Követelte bizonyos összegnek a beállítását tisztek és legénység járulékainak emelésére, továbbá követelte a legénység élemezésének megjavítását. Szónok ezután utal a miniszter beszédének egy másik passzusára, ahol a miniszter kijelenti, hogy a megállapodások konzekvenciáit már ebben az esztendőben viselni kell valamilyen módon. Szónokot ez a kijelentés agasztja. Ugy mondják, hogy a magyar miniszterelnök, nagyon ügyesen, úgy biztosította a tiszti fizetések felemelését, hogy a magyar parlamentben határozatot hozatott a honvédtisztek fizetésemeléséről. A miniszter kijelentése azt a hitet kelti, hogy Ausztriában ugyanezt tervezik, ez azonban törvénytelen, mert előbb a közös hadsereg tisztjeinek gázsiját kell rendezni és csak azután következhetnek a honvédtisztek. A delegátus ezután a kétéves katonai szolgálatra tér rá és fejtegeti annak hátrányait.

Báró Beck osztrák miniszterelnök válaszol gróf Latour vádjaira és tagadja, hogy tévedt volna. A képviselőház véderő-bizottságában tett nyilatkozatait

ma is fönntartja és utal arra is, hogy ebben a tárgyalásban még cikket is irt a Fremdenblatt május 24-iki számában. Részletesen foglalkozik a Latour-Schraffl-féle indvány szövegével és kimutatja, hogy a kormány a lehetőség szerint igyekezett a delegáció határozatához tartani magát. A magyar kormány, nyal folytatott tárgyalások is ezen az alapon folytak le.

Schuhmeier delegátusnak az az álláspontja, hogy a népképviselőknek nem lehet az a feladatuk, hogy a hadvezetésnek többet ajánljanak, mint amennyit kér. Különb is idejét multa dolog, hogy ilyen óriási költségvetést egy kis testület tárgyal, amikor Ausztriának legalább általános választójoga van. Ez a parlament elé való. Ugy látja, hogy a kétéves szolgálati időtől még nagyon messze vagyunk. Beszél a legénység rossz helyzetéről és utal arra, hogy a tisztifizetések fölemelése csak elkeseríti az alsóbb néposztályokat. Végül a katonák öngyilkosságairól és a legénység kegyetlen bánásmódjáról szól. Már ez is okot ad arra, hogy a költségvetést ne fogadják el.

A tanácskozást ezután félbeszakították és holnap délelőtt fél tíz órákor folytatják.

Az osztrák delegáció kedden, e hó 27-én délelőtt tíz órákor tartja első plenáris ülését, amelyen a külügyi költségvetést tárgyalják.

A pénzügyi albizottság pénteken, e hó 23-án délután 3 órákor ülést tart.

## Török-bolgár tárgyalások.

— Nem lesz háború! —

Budapest, október 20.

Ma is olyan hírek érkeztek a bolgár-török viszályról, melyek megerősítik a békés fordulatot. Az új-török megbízottak megegyeztek a szófiai szövetségi komité delegátusaival, ami mindenesetre nagy közeledést mutat a béke felé. Érdekes, hogy most, amikor a helyzet jobbra fordult Törökországban, a nagy angol szimpátia szünni kezd. Konstantinápolyban rájöttek Anglia barátságának önző törekvéseire, melynek nem volt más célja, mint a többi állam rovására barátokat szerezni Konstantinápolyban.

A nagy átalakulásoknak ugylátszik mégis csak áldozatul esik a mostani kormány. Konstantinápolyi jelentések szerint Szaid pasa és kormánya legközelebb beadja lemondása iránti kérvényét. A kormány néhány tagja megmarad az új minisztériumban is, melyet az új-török komité néhány tagjával fognak felrészíteni.

Mai hireink a következők:

#### Török-bolgár megegyezés.

Az új-török központi bizottsága és a szófiai szövetségi komité delegátusai között teljes megértés jött létre a függő kérdések dolgában. A közösen kidolgozott jegyzőkönyv hangoztatta, hogy török-bolgár háború lehetetlen és mindkét ország kormányait fölhívja, hogy a differenciák elhárítására bizottságot küldjenek ki, amely a vitás kérdéseket letárgyalja. A jegyzőkönyvet tegnap nyújtották át a bolgár kormánynak és Szófiában és Konstantinápolyban ma fogják publikálni. A lapok szerint az új-török küldöttek kijelentették, hogy a porta kötelezettségeit, melyeket magára vállalt, elismeri és teljesíteni fogja. Hivatalos körökben hire jár, hogy a bolgár kormány egyik küldötte inkognitóban Konstantinápolyba érkezett, hogy a függő kérdésekről a vezető államférfiakkal tanácskozzék. A szobraniét október 28-ikára rendes ülésszakra hívták egybe.

A „Sabah“ szófiai külön távirata szerint az új-török delegátusok aláírták a török-bolgár megegyezésre vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet Malinov miniszterelnök is helyeselt. A konferenciát szükségtelennek tartják, miután remélhetőleg anélkül is létre fog jönni a kívánt eredmény.

E hírekkel szemben Párisból jelentik, hogy Bulgária miatt illetékes helyen még most is nagy a nyugtalanság, mert Ferdinánd király békés törekvései az intranzigens áramlattal szemben akadályokba ütköznek. A főerdeklődés azonban nem a török-bolgár viszony felé fordul, amelynek megjavulásáért elsősorban a francia diplomácia és kormány fáradozott, hanem az európai

konferencia felé. Pichon és Izvolszki új programtervezete kikülszöbbségi Krétának Görögországgal történt egyesülését az európai konferencia kérdései közül.

#### Anglia magatartása.

A London és Konstantinápoly között való viszony meghidegülésével párhuzamosan azt jelentik, hogy Angliában egyszerre újra föléledt a szimpátia Bulgária iránt s hogy a mértékadó körök nem győzik eléggé magasztalni a bolgár király államférfiúi bölcs viselkedését. A Times ezt más lapokkal együtt örvendetes tudomásul veszi s nem győzi eléggé dicserni a szófiai kormányt azért, hogy tarthatatlan álláspontját elejtette, amelynél fogva a fiatal királyság a keleti vasutak kérdésében nem Törökországgal, hanem csak a vasutársasággal akart tárgyalni. A Times azt hiszi, hogy a szófiai kormánynak ez az álláspontja elejét veszi minden háborus veszedelemnek legalább Törökország és Bulgária között, amiért a bolgárokat az összes nemzetek hálája és elismerése illeti meg.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint a bolgár diplomáciai ügyvivő közölte az angol kormánynyal, hogy kormányától hivatalos megbízást nyert annak a pozitív kategorikus kijelentésnek megételére, hogy Bulgária minden lehető megfogott tenni, hogy a Törökországgal való háború elkerültesse.

#### A török kormány lemondása.

Konstantinápolyi táviratok szerint az egész török kabinet már a legközelebbi napokban beadja lemondását. A nagyvezér tegnap több óra hosszat tanácskozott a szultánnal. Ugy látszik, hogy döntő határozatok várhatók. Arról is van szó, hogy az újtörök központi bizottságának is több állást és befolyást biztosítanak a kabinetben. Az újonnan megalakítandó minisztérium döntő befolyást biztosított már magának azáltal, hogy Szalonikiből három elit-zászlóaljat áthelyeztetett Konstantinápolyba és hogy a reakció vezéreinek letartóztatásával a reakció terjedését megakadályozta.

Szabaheddin herceg tegnap Szalonikiben a Colombo-szálló nagytermében politikai felolvasást tartott a helyzetről. A herceg különösen a régi és az új rezsim közötti különbséget ismertette és bemutatta a párisi újtörök bizottság programját, amely nem egyezik teljesen a szalonikii újtörök bizottság politikai programjával. Szabaheddin hangsúlyozta, hogy a vilájeteknek önkormányzatot kell adni és hogy az adminisztrációt minden irányban decentralizálni kell.

A szalonikii újtörök bizottság távirati tiltakozást küldött Konstantinápolyba Sükrü pasának a drinápolyi hadtest parancsnokává történt kinevezése ellen. Sükrü a régi rezsim embere és a bizottság ennél fogva nem látja tanácsosnak, hogy a pasának oly hatalom adassék a kezébe, mint aminő a drinápolyi hadtest parancsnoksága.

A Tageblattnak konstantinápolyi tudósítója a következőket jelenti a kormányválságról:

Minden jel arra vall, hogy az egész kabinet lemond és az új kormány megalakításában az újtörök központi bizottság tagjai is részt fognak venni. Achmed Riza minden bizonyossággal tagja lesz az új minisztériumnak. A szalonikii központi bizottság azt kívánja, hogy a kipróbált vezérek, mint Ferid pasa és Saïd pasa, tagjai legyenek a minisztériumnak.

#### Az albánok elégedetlenség.

A Times nagyon aggasztónak mondja a helyzetet Albániában. A mohamedánok már nem lelkesednek többé az alkotmányért, amióta látják, hogy az alkotmány egyenlő jogokat biztosít a keresztényeknek is. Az újtörök hatóságokban többnyire fiatal tisztviselők vannak, akik a tartomány nyelvét és szokásait nem ismerik s akiknek semmi befolyásuk sincs, mert mögöttük csak ezer ufonc áll. A keresztény hegyi törzsek sem akarnak tudni az alkotmányról, mert a hatóságok ezeknek a törzseknek számos tagját törvénytárgyalás miatt felelősségre vonták és már hónapok óta kihallgatás nélkül börtönben tartják őket. Skutariban és az ország egyéb részeiben a keresztényekre nagyon szomorú idők várnak.

## KÜLFÖLD.

**Az osztrák válság.** Báró Beck osztrák miniszterelnök tegnapi kihallgatásán, mint illetékes helyről jelentik, Ausztria belpolitikai helyzetéről nem döntöttek. Tekintve azt, hogy ez a döntés nem sürgős, az osztrák miniszterelnök legközelebbi kihallgatása alkalmával tesz az uralkodónak előterjesztést.

Dr. Sieghardt Rudolf belső titkos tanácsos, az osztrák miniszterelnökség osztályfőnöke ma délután fél három órakor visszautazott Bécsbe.

**Marokkó.** Több francia lapnak jelentik Kazablankából, hogy a Glau-, Mtugi- és Aisa-törzs Marakezben összegyűlt kaidjai ajánlkoztak Abdul Aziz-nak, hogy Marakezben szultánná kiáltják ki. Abdul Aziz időt kért a gondolkodásra.

**A francia kormányválság.** Fallières köztársasági elnök és Clemenceau miniszterelnök ma délelőtt tanácskoztak Thomson tengerészeti miniszter visszalépése ügyében, eddig azonban senkit sem dezináltak. Eddig nincsenek is jelölések bejelentve. Az összes párisi lapok vezércikkben foglalkoznak Thomson tengerészeti miniszter lemondásával, mely a kamara tegnapi szavazásának következménye és kiemelik, hogy a lemondást tulajdonképpen Delcassé támadása okozta. A nacionalista és konzervatív, valamint a disszidens radikális lapok meglepedéssel veszik ugyan tudomásul a tengerészeti miniszter bukását, kijelentik azonban, hogy a hadiflotta baleseteiben nem egy ember bűnös, hanem az egész kezelési rendszer. Egyes lapok azt vélik, hogy Thomson különösen elődjének, Pelletan-nak hibáért bünhődik. Lehetségesnek tartják, hogy Thomson lemondása több tekintetben változást fog okozni a tengerészeti minisztériumban.

**A porosz országgyűlés megnyitása.** Ma délelőtt ment végbe a királyi kastély fehér termében a porosz országgyűlés ünnepies megnyitása. A császár a trónörökösrel és a többi herceggel jelent meg. A császárné Henrik, Frigyes Károly hesseni fejedelem feleségeivel és Viktória Luiza hercegnővel jelent meg. A miniszterek, élükön Bülow herceggel, a trón mellett foglaltak állást. A császár felolvasta a trónbeszédet. Amidőn a monarchiának a balkán-kérdésben tanúsított magatartásáról szólt, tetszés hangzott fel. Miután Bülow herceg az országgyűlést megnyitottnak jelentette ki, Kröcher elnök ültette a császárt, aki ezután köszönetet mondva, elhagyta a termet.

**Katonai reformok Oroszországban.** Mára várják vissza a finn vizekről a cári családot. A hadügyminisztériumban újra nagy változások lesznek. A legfontosabb újítás az, hogy a vezérkart a hadügyminiszter alá rendelik és az országos honvédelmi tanácsot gyökeresen átalakítják. A tanács elnöke valószínűleg maga a császár lesz és csak főfontosságú elvi kérdések fognak a honvédelmi tanács elé kerülni.

Nikow tengernagyot, a Balti-flotta parancsnokát, akit még nemrég a haditengerészeti miniszterre jelöltek, elbocsátották a hadsereg kötelékéből, mert eltitkolta a császár előtt az Oleg czirkáló zátonyra jutását. Azt szerette volna a tengernagy, hogy előbb szabaddá teszi a czirkálót és csak azután tesz jelentést a balesetről a császárnak, de a dolog a császár füléhez jutott.

**Botrány a francia kamarában.** A francia kamara napirendjén az 1909. évi költségvetés volt. Az általános vita befejeztével a ház megkezdte az igazságügyminisztérium költségvetésének, ugyancsak tegnapi határozat értelmében Bietry képviselő interpellációjának tárgyalását. A vita során Bietry is szólásra jelentkezik és kifejti, hogy az országot egyes lapok teleplezései felizgatták. (Közbekiáltások.) A semmitőszék kötelelességmulasztásai nyilvánvalók. Üdvözlő a kampány kezdeményezőit, akik rámutattak a kötelelességmulasztásra. (Helyeslés a jobboldalon, nagy zaj a baloldalon.) Bietry felszólítja a kormányt, indíton bírói eljárást a támadók ellen. Ő maga részéről kész képviselői mandátumáról lemondani. (Helyeslés a jobboldalon, közbeszólások a baloldalon.)

Brian igazságügyminiszter válaszában kifejti, hogy oly ügyet akarnak napirendre hozni, amely már annak idején méltóképpen befejeztetett. (Helyeslés.) A semmitőszék tagjai felette állanak minden támadásnak, amelyet különben oly emberek inszcenál-

nak, akik elvesztették fejüket. A rosszakaratú nacionalizmus képtelenségét bizonyítja. (Helyeslés a baloldalon, zaj a jobboldalon.) Ha valaki a szégyen-ozslopnál áll, az semmiesetre sem Ballot-Beaupre, a semmitőszék elnöke. E törvényszék tagjai a Dreyfuserben a 445. cikket csakugyan alkalmazták, mint számos más esetben. Dreyfus ellenel hamisítást követtek el, hogy rákenhessék a gyalázatot. Ezeket az embereket meg kell bélyegezni, mert odatörökszenek, hogy ellenüket mintegy erkölcsileg bebörtönözzék. (Élénk helyeslés a baloldalon.) A kampány hevesége csak növeli a semmitőszék tagjainak népszerűségét. Más bírakra nincs szükség. A közvélemény ítéletet mondott e kampányban. Interpelláló azt válaszolja, hogy a miniszter az áruló Dreyfus védőjévé szegődött. (Heves zaj és tiltakozás a baloldalon.) Elnök rendutasítja Bietryt. Minthogy szónok fejtegetései további során a semmitőszék bírját kötelelességmulasztó hamisítónak mondja, a kamara elnöke indítványára elhatározzák, hogy Bietryt ideiglenesen kirekesztik s minthogy ez vonatkozik a szónoki emelvénnyől távozni, elnök felfüggeszti az ülést. Az ülés megnyitása után a ház 436 szavazattal 47 ellenében napirendet fogadott el, amely a legélesebben elítéli a gyűlöletes kampányt és a semmitőszék bírái elleni sértéseket s a kormány kijelentéseit helyesléssel tudomásul veszi. A kamara ezután az igazságügyi s közoktatásügyi költségvetéseket elfogadta, mire az ülés véget ért.

**A perzsa forradalom.** Ferman herceg nem fogadta el tebrisi küldetését. Utódját még nem nevezték ki. Asseibeidschanba egy bachjarhadosztályt és két sárbázezedet küldtek erőltetett menetelési parancsral, hogy egyesüljön Ain ed Danieh visszavonulóban lévő büntető hadseregével. Ain ed Danieh chorossani birtokára vonult vissza.

A Novoje Vremja hírt ad arról, hogy egy gyalogos századot küldtek Tábrisbe az orosz konzulátus védelmére és még legalább egy egész ezred fog elindulni, mert Tábrisben a forradalmárok könnyen vérszemet kaphatnának, ha az oroszok védelmére csak száz embert rendelnének oda.

## EGYHÁZAK.

— (Kálvin János emléke.) A jövő esztendőben Kálvin János születésének negyedszázados évfordulója alkalmából az egész világon emlékülnepeket rendeznek a vallásújítás emlékére a református egyház hívei. Az ünnepélyeknek középpontja a svájci Genf lesz, ahol hatalmas szobrot állítanak föl az alkalommal. Ennek a szobornak és az ünnepelés egyéb költségeinek fedezésére nemzetközi gyűjtést indítottak a reformátusok. A budapesti református egyházak ezer koronát küldöttek a már több százezer koronára emelkedett alaphoz.

— (Az alsó-szabolcs-hajdúvidéki ref. egyház megye Balthazar Dezső esperes és Rásó Gyula kir. tanácsos együttes elnöklésével ma tartotta közgyűlést. Erős Lajos püspököt küldöttség útján üdvözlötték. A közgyűlés a Ne temere ellen tiltakozott. Egyházi jegyzőkké megválasztották Mészáros Lajost és Török Vinczét. Végül a hajdusoboszlói igazgató-tanító megválasztását tárgyalták.

— (Irsay József beiktatása.) Alsórákoson vasárnap délelőtt iktatta be az alsórákosai ev. ref. egyház presbyteriuma Irsay József orsz. képviselőt, az egyház újonnan megválasztott lelkipásztorát. A beiktatás fényes ünnepségek keretében folyt le. Kolozsvárról 200 tagú küldöttség vett részt a beiktatáson Barabás kolozsvári ielkész vezetésével. A község, amely az ünnepélyes alkalomra lobogódiszt öltött, nagy lelkesedéssel fogadta a vendégeket. Az istentisztelet, amelynek keretében a beiktatást meg-ejítették, délelőtt tíz órakor vette kezdetét. A beiktató beszédet Nagy József esperes mondotta. Ezután Irsay József mondotta el székfoglaló beszédét és imáját. A kiváló szónoknak költői szépségekben gazdag beszéde nagy hatást tett a hallgatóságra. A gyülekezet énekével ért véget az ünnepség, amelyet délután egy órakor a lelkesi lakban fényes lakoma követett. A lakomán az első pohárköszöntőt Irsay József mondotta a vendégekre. Pábray Károly orsz. képviselő Irsayt éltezte, Halász Lajos orsz. képviselő Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter üdvözlését tolmácsolta. Nagy György

ország képviselő az alsórákosi egyházközségre emelte poharát, Nagy József esperes pedig a hölgyeket köszöntötte fel. A banketten a más felekezeti összes papok is résztvettek és a község intelligenciája teljes számban jelent meg.

## A gazdák napja.

**Az OMGE elnökválasztása: Dessewffy nem fogadja el az elnökséget. — A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége. — A Magyar Gazdaszövetség és a Hangya kongresszusa.**

Budapest, október 20.

A magyar gazdatársadalom összetartásának és nagy erejének megnyilatkozása volt a mai nap. A legnagyobb agrártestületek gyűléseinek egy napra való halmozása bizonyára nem a véletlen műve. Kettős célja volt ennek. Az egyik, hogy klasszikus keretül szolgáljanak gróf Károlyi Sándor, a magyar agrártörökvesek e nagy vezérének szoborleplezési ünepeéhez, a másik, hogy a mai nehéz viszonyok közepette, amikor a különböző gazdasági osztályok között megicéhetősen feszült viszony van, megmutassák a magyar gazdatársadalom egységes erejét. Kétségtelen, hogy mindkét cél elérének a gazdák. Gyűléseik komolyak, méltóságosak voltak s az egész vonalon a legteltesebb egyetértés jeleit mutatták, ami a mai nap egyik legfontosabb eredménye. Az egyes gyűlésekről röviden az alábbiakban számolunk be:

### Az OMGE. közgyűlése.

Szinte páratlan érdeklődés nyilvánult az OMGE. ez évi közgyűlése iránt. A gazdatársadalom színe-java megjelent azon s a jelen voltak súlyát csak növelte az a körülmény, hogy a kormány tagjai sorából Darányi Ignác földmívelésügyi, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi, gróf Apponyi Albert közoktatásügyi és gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszterek megjelentek. Kivülök még Mezőssy Béla és Ottlik Iván államtitkárok voltak ott a gyűlésen. A tüntetés számba menő érdeklődés — mint az köz tudomásu — gróf Dessewffy Aurélnak szólt, aki lemondott elnöki állásáról s akit e tisztség további megtartására birni az igazgatóság nem sikerült. Sajnos, az újból megnyilvánult egyhangu bizalom sem volt képes elhatározásának megmésítésére birni a kiváló agrár-vezért, úgy, hogy az OMGE. elnöki széke továbbra is gazdátlan maradt.

Az OMGE. közgyűlésén, mely a Köztelek dísztermében volt, Bujanovich Sándor elnök. Megnyitja után dr. Mutschbacher Emil titkár tett jelentést a szövetségi kiküldöttek változásáról. Majd Emödy József, gróf Keglevich Gábor és gróf Károlyi Mihály jelentették be, hogy a jelölést az alelnöki állásra nem fogadják el, miáltal nyomban nyilvánvaló lett, hogy a régi elnökség változatlanul újra megválasztatik. A szavazás iránt — miatt a közgyűlést felfüggesztették — igen nagy érdeklődés nyilvánult s midőn a gyűlés újabb megnyitása után gróf Somsich Andor, mint a szavazatszedő bizottság elnöke, megtette a szavazás eredményéről jelentését, mely szerint beadott összesen 412 szavazat, melyekből az elnöki állásra gróf Dessewffy Aurél 405 szavazattal, az alelnöki állásokra: Bujanovich Sándor 322, gróf Zselénszki Róbert 249, örgróf Pallavicini Ede 253 szavazattal megválasztottak, a kihirdetést, különösen mikor nyilvánvaló lett, hogy a lemondott elnökség újból megválasztott, percekig tartó tapsvihar követte, mely megújult minden egyes megválasztott nevének kihirdetésekor. Bujanovich Sándor elnök ezután megköszönvén maga és elnöktársai nevében a megnyilvánult bizalmat, indítványozza, hogy a megválasztott elnöknek, gróf Dessewffy Aurélnak küldöttség adja tudomására a választás eredményét, őt az elnöki állás elfoglalására kérje fel s egyuttal a mai ülése hívja meg. Mialatt a küldöttség eljárt, a napirend további során a kilépő 18, továbbá az elhunyt hat tag helyére, 6 évre husz, 5 évre egy, két évre kettő, 1 évre egy, összesen 24 igazgató-választmányi tag, valamint a számvizsgáló-bizottságba 5 tagot választottak, majd Rubinek Gyula igazgató és Jeszenszky Pál tették meg jelentéseiket. Eközben visszaérkezett a gróf Dessewffyhez menesztett küldöttség azzal a jelentéssel, hogy gróf Dessewffy a választást nem fogadja el. A bejelentést mély megdöbbenéssel fogadta a közgyűlés s Bujanovich elnök őszinte sajnálkozá-

sának ad e fölött kifejezést, úgy a közgyűlés, mint elnöktársai s az OMGE. tisztikara nevében is, felhatalmazást kér arra, hogy az elnökválasztás megújítására annak idején rendkívüli közgyűlést egybe-hívhasson, addig pedig az OMGE. ügyeit az alelnökök vezethessék. A közgyűlés az elnöki előterjesztéshez hozzájárult.

Végül a szavazatszedő bizottság is elkészülvén a szavazatok összeszámolásával, melyeknek eredményét Bujanovich Sándor elnök hirdette ki a következőkben: Az igazgató-választmány tagjaivá megválasztottak 6 évre terjedő megbizatással: Beliczay Géza, Bernáth István, Elek Ernő, Emödy József, Engel Henrik (Nyitra), Grassl Hugó, Kende Zsigmond, Kerpely Kálmán, Koppély Géza, Koritsánszky János, dr. Kosutány Tamás, Laehne Hugó, gróf Majláth József, Miklós Ödön, Nehrebeczky György, Pinkovich József, dr. Rodiczky Jenő, Szent-Ivány Árpád, Zaleski Jenő, gróf Zichy János; 5 évre: dr. Szomjas Lajos; 2 évre: Farkas Ferenc (felső-cőri), Nyegre László; 1 évre: dr. Matta Árpád. A számvizsgáló bizottságba egy évre pedig megválasztottak: Bolla Mihály, dr. Drucker Jenő, Grassl Hugó, Kúszler Henrik, Ráthonyi Reusz Henrik.

A választások eredményeinek tudomásul vétele után a közgyűlés véget ért.

### A Magyarországi Szövetkezetek Szövetségeinek közgyűlése.

A gróf Károlyi Sándor szoborleplezésével kapcsolatos ünnepek bevezetéséeként az Országos Központi Hitelszövetkezet székházában ma reggel 9 órakor tartotta választó-gyűlést a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, amely a Magyar Gazdaszövetség parádi közgyűlésekor alakult meg.

A választógyűlésen gróf Majláth József elnök, akit egyhangulag megválasztották a szövetség elnökévé. Az igazoló-tanács tagjai lettek: Bernát István, Imrédy Kálmán, Seidl Ambrus, Hajós József, Perczel Ferenc, Rubinek Gyula, Balogh Elemér, dr. Wolf Károly, Mategevic Vladimir, Ivánka Oszkár, Poroszkay Béla, Baranyay Géza, Emödy József, gróf Károlyi Mihály, Szilassy Zoltán; s a számvizsgáló-bizottság tagjaival pedig Wildfeuer Károly, Pajor Ignác és Vikár Béla választottak meg. Elhatározta ezután a közgyűlés, hogy a szövetség működését 1909. január 1-én fogja megkezdeni. A közgyűlést követő igazgató-tanácsi ülésen alelnökkül egyhangulag Seidl Ambrus és Bernáth Istvánt, igazgatóul pedig dr. Horváth Jánost választották meg.

### Gróf Károlyi Sándor emlékezete.

A „Magyar Gazdaszövetség“ ma délután tartotta gróf Károlyi Sándor emlékének szentelt ünnepi közgyűlést, amelyet a „Hangya“ kötelekbe tartozó szövetkezetek rendez évi kongresszusa követett. A közgyűlésre és a kongresszusra mintegy 2000 fogyasztási és hitelszövetkezet, valamint gazdakör jelentette be képviselőt. A közgyűlésen résztvett a magyar mezőgazdasági élet számos kitünősége, valamint a két gazdatársadalmi intézmény élén álló kiváló egyéniségek.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlést dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter négy órakor nyitotta meg magas szárnyalásu beszéddel, melyben igen szépen jellemezte gróf Károlyi Sándor működésének nagy jelentőségét.

A mai nap — úgy mond — az emlékezés napja. Minket a közgyűlésre a gróf Károlyi Sándor emléke hozott össze. Messze földről jöttek önkök ide százak és ezrek, nagyok és kicsinyek, hogy az ő emlékéből merítsenek erőt és kitartást. Vajha mindannyian lelkében és erkölcsben, gondolkodásban és érzésben ez ünnepélyek benyomása alatt gazdagabban térnének vissza tizhelyeinkhez, mint ahogy ide jöttünk, hogy szívósbabak legyünk a küzdelemben, szorgalmasabak a munkában, erősebbek az összetartásban, bölcsőbbek az előrelátásban, egyszerűbbek igényeinkben, bőkezűbbek az áldozatkészségben.

Gróf Károlyi Sándornak megadott, hogy megálssa az ígret földjét, hogy megérje a szövetkezeti eszmé és a szociális munka hatalmas haladását és nagyszabásu fejlődését. De a végleges diadalt már nem érhetette meg. Az ő nagy érdeme azonban épp abban áll, hogy a küzdelem vége már nem bizonytalan. Hallunk ugyan még mindig ellenvetéseket és érezzük a támadásokat, de elleneink napról-napra fogynak, barátaink száma pedig napról-napra szaporodik.

Mikor szövetkezeti munkáról szölok, mindig az egészséges szövetkezeti tevékenységet értem. Az olyan szövetkezet, amelynek előfeltétele nincsen, amelyet csak nagy mesterkedéssel lehet megalakítani, olyan, mint a melegházi növény, időnap előtt elenyved. Míg ellenben az a szövetkezet, amely egészséges alapon indult meg, önére jénél fogva fejlődik tovább s a siker biztosítékát önmagában hordja. Most már ott vagyunk, hogy nem annyira a kezdet nehézségeivel, mint inkább a fenntartás, a helyes ve-

zetés munkájával kell foglalkoznunk. „Non minor est virtus parere, quam parta tueri.“ Nem kisebb érdem megtartani valamit, mint amilyen volt annak megszerzése.

A Magyar Gazdaszövetség — hála nagyabecsült elnöktársam és Bernáth István barátom buzgó működésének — nagy alapítónk elhunytá óta is haladást mutat; de azért óva intek minden elbizakodástól. Vegyünk példát gróf Károlyi Sándortól; valamint ő nem volt megalégedve soha az elért eredményekkel, azonképen mi sem legyünk pillanatig se vesztegek, hanem új meg új tereket keressünk közérdeku működésünkre. Hányszor tündökött gróf Károlyi Sándor az elért eredmények felett. Hányszor kicsinyelte a sikert, úgy, hogy szembe kellett állítani a nagy változást, szembe a számokat, szembe a statisztikát, szembe a közfelfogást, szembe az általi élet megnyilvánulásait a két időpont között. Ilyenkor pillanatra megnyugodott, de nem azért, hogy szüneteljen, hanem azért, hogy fáradhatatlan tevékenységének új célpontokat és irányokat keresen.

Gazdaszövetségünk másik nagy hivatása a szociális munka. Ebben is gróf Károlyi Sándor uttörő volt. Ezt a munkát akarva, nem akarva a korszalem diktálta reánk. Az erős érezte, hogy az ő legbiztosabb jogcíme a gyengének védelme. A gyenge pedig érezte, hogy ő is erős lehet, ha egyesül és egysillve tud dolgozni és akarni. A porszemett, mely magában áll, elfújja egy szél, egy lehelet, de ha összetapad, összenő és sziklavá tömörül, a fergeteg sem ingatja meg. A közgyűlést ezennel megnyitott-nak nyilvánítom és indítványozom, hogy első határozatunk a gróf Károlyi Sándor dicső emlékének megörökítése legyen. És most átadom a szót a nagy, mester hű tanítványának, Bernáth István barátomnak. (Zajos éljenzés.)

Bernáth István: Vázolja mindenekelőtt az okokat, melyek a Magyar Gazdaszövetség megalapítására ösztönözték az alapítókat az 1895. évi gazdakongresszus utáni évben. Olyan intézmény alkotása volt a cél, amely az O. M. G. E. működési körén kívül eső feladatokat karolja fel, különösen a kis ember szervezése körül, hogy a gazdaosztály, amely a kilencvenes évek elején politikai és társadalmi súlyát, úgy látszik elveszítte, azt ismét visszanyerje és azt a vezető szerepet játssza a nemzet életében, amelyet azelőtt játszott volt. Örömmel konstatálja, hogy többet tudott a Gazdaszövetség elérni, mint amennyire vágyódott. Hivatkozik a vámtarifára, a szociális törvényekre és készülőben levő javaslatokra stb. Az altruizmus eszméjét ma már minden faluban ismerik és jelentőségét felfogják. Végül eredményként kell felhozni, hogy míg a németek csak évtizedek múlva tudtak Raffaisennek szobrot emelni, addig mi a mi Raffaisenünknek, gróf Károlyi Sándornak aránylag rövid idő alatt szobrot emeltünk. Gyönyörködni tudunk már, úgy mond, a kitartó munkában — s ez a jelenség biztató a jövőre nézve.

Az általános tetszés csillapulta után ugyancsak Bernáth István jelentette be azokat a testületeket, egyesületeket, melyek a mai rendkívüli közgyűlésen magukat képviseltették s ezek közül különösen kiemelte a Bund der Landwirte, valamint a szerb szövetkezetek szövetségének és a nemzetközi szövetkezetek szövetségének képviselőit, kik a leplezendő szoborra koszorút is helyeznek.

Ezután Meskó Pál titkár tartotta meg nagyhatásu előadását. A jövő feladatairól szólva, azt mondja, hogy a társadalmi munkásság terén minden intelligens embernek, aki a földmívelők között él, olyan híven kell kötelességeit teljesíteni, mint ahogy azt gróf Károlyi Sándor tette, mert szomorú jövő várna erre az országra, ha megengednék, hogy annak sorsa felett elámitott s félrevezetett emberek itt a főváros utcáin döntsének. Gróf Károlyi Sándor a földmívelő kigazdák lelkéből olvasott, midőn munkásságuk irányelveit megjelölte. A földmívelő kigazda szívének dobogását hallgatta, midőn szövetségünk programját megszerkesztette. Ha a Gazdaszövetség programját tekintjük a szociális munkásság tizparancsolatának, ha gróf Károlyi Sándor szellemében dolgozunk a falvak népe érdekében, akkor bátran nézhetünk a jövőbe.

Meskó Pál nagyhatásu beszéde után Bernáth István hívta fel a közgyűlés figyelmét a Magyar Gazdaszövetség által kiadott s 12 év történetét tartalmazó műre, mely után Darányi Ignác elnök az ülést bezárta.

### A „Hangya“ szövetkezetének kongresszusa.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése után, ugyancsak a Royal nagytermében kezdetét vette a „Hangya“ fogyasztási szövetkezetének kongresszusa, örgróf Pallavicini Ede v. b. t. t. elnöke alatt. Elnöki megnyitójában kegyeletes szavakban emlékeztetvén meg gróf Károlyi Sándorról, a jelenvöltek üdvözlése után az ülést megnyitja. Az elnöki megnyitó után Hans Müller, a Nemzetközi Szövetkezeti Központ képviselője üdvözölte német

nyelven a magyar szövetkezetet, mely üdvözlöt Balogh Elemér tolmácsolt magyar nyelven. Ezután Meskó Pál a „Hangya” tízéves munkásságáról szólva, azt mondja, ha most közöttünk lehetne dicsőült vezérünk s látná eszméjének lelkes bajnokait s ha érczalakja holnap megszólalhatna, azt mondaná, minek ez az ércz-émlék, ott van az én halhatatlan emlékem háromezer faluban, ahol a szövetkezet áldásait élvezik, ott van az én soha nem múló emlékem százerek lelkében, melyekben eszméim megfogamzottak, ott van az én élő emlékem azokban az intézményekben, amelyek eszméim diadalát a legszebb szobornál is szebben hirdetik. Hogy a Károlyi Sándor alkotása — mondja a szónok — hatalmas és megdönthetetlen intézményre fejlődött, azt a dicsőült alapítónk bölcs előrelátásán kívül mostani vezéreinknek köszönhetjük.

Csermay Ödön ismertette ezután Hollós István nagyenyedi szövetkezeti igazgató indítványát, a szövetkezeti alkalmazottak nyugdíjbiztosítása tárgyában. A javaslat a „Hangya” igazgatóságához pártolólag áttétetett.

Meskó Pál titkár értekezett ezután a szövetkezetek ügyvitelének ellenőrzéséről. E tárgyhoz Berkenyi Béla nyújtott be részletes indokolás kíséretében javaslatot, melynek első része Balogh Elemér vezérigazgató felszólalására, mely az ilyen szövetkezetek kizárását tartalmazta, mellőzték, az indítvány második részét pedig, mely az ellenőrzési költségek aránylagos felosztását tárgyalta, megfontolásra az igazgatósághoz utasították. Ezzel a tárgysorozat kimerülve, elnök a kongresszust bezárta.

## A tél.

— Havazás mindenfelé. —

Budapest, október 20.

Most már kétségtelen, hogy a tél a maga zordonságával bevonult és egyáltalában nem tréfál. A fővárosban ma rövid megszakítással egész délelőtt havazott. Hol apró hószilánkok, hol nagy hópelyhek hullottak alá. Hóréteg azonban csak a házteteket borította; a járdákon a hó azonnal elolvadt. Vidéken pedig az eddig érkezett táviratok szerint a legtöbb helyen sűrű hóréteg borítja a földet. A vidékről érkezett időjárás-jelentéseket az alábbiakban vonjuk össze:

Nagykőrös: Tegnap reggel itt és a környéken több órán át erősen havazott. — Magyar-kanizsa: Itt ma reggel óta havazik. — Tapolca: A vasárnap éjjeli erős zápor után zord, esős idő állott be és hétfőn egész éjjelen át havazott. — Segesvár: Itt és a vidéken a mai nappal beköszöntött a tél. Hajnal óta sűrűn hull a hó. — Kézsmárk: A tél hirtelen beállt. A földet vastag hóréteg borítja. Hideg, erős szél fúj. — Tittel: Ma reggel 6 órától 3/8-ig gyöngén havazott. — Felsővíssó: Itt még mindig havazik. A hó magassága már 40 centiméter. Az éjjel erős fagy volt. — Szeged: Az idő hirtelen hidegre változott. Reggel óta itt gyöngén havazik. — Tenke: Hétfőn az idő nagyon hideg lett és egész éjjelen át havazott. — Zombor: A tél teljes ridegségével beköszöntött. Az egész éjjelen át és ma reggel erősen havazott és a vidéket vastag hóréteg borítja. — Abaujszántó: Két nap óta dermesztő északi szél szárította a földeket. Ma reggelre vastag hóréteg borítja a Hegyalját. A szüret megakadt. A hó szakadatlanul esik. — Resicza: A hónapok óta tartó szárazságot tegnap eső váltotta fel; ma reggel óta hó esik. — Makó: Ma reggel óta csendesen havazik. Az idő hideg. — Székesfehérvár: Az idő hirtelen télire változott. Reggelre erős fagy volt és havazik. A mezőket vékony hóréteg borítja. — Beregszász: Hétfőn délután hirtelen beborult és havazni kezdett és még ma is esik a hó. A szüretet itt tegnap kezdték és a havazás daczára folytatják. A szüretelő munkások bére hirtelen felszállt. — Sátoraljaújhegy: Tegnap erős, hideg szél fúj és ma állandóan havazik, ami a folyamatban lévő szüretelést teljesen lehetetlenné teszi. — Ungvár: Tegnap estétől folyton havazik. — Déva: A hosszantartó meleg ős után hirtelen beállt a tél és ma reggel 7 órától folyton havazik. — Sepsiszentgyörgy: Tegnap hirtelen hidegre fordult az idő. Erős havazás és hideg északi szél állott be. A vidéket több milliméteres hóréteg fedi. — Kézdivásárhely: Tegnap este óta Kézdivásárhelyen és környékén nagy szélvihar után havazni kezdett és még most is (délelőtt 10 órakor) sűrű apró pelyhekben hull a hó. A 15 centiméter vastagságú hóréteg folyton növekedik. A hideg

nagy. — Ujvidék: Reggel óta apró pelyhekben hull a hó. Az időjárás hideg. — Marosvásárhely: Tegnap délután sűrű havazás volt esővel vegyesen. Az elmult éjjel a hőmérsék majdnem 0-ig szállott alá. Ma reggel Marosvásárhelyen két óráig tartó sűrű havazás után hideg eső esett egész napon át. A szüretet az időjárás megzavarta. Maroshévíz, Déda és Szászrégen vidékeiről szintén sűrű havazásról érkezett jelentés. — Zombolya: Ma reggel óta havazik. Egész Torontálmegyéből hóesésről érkeznek jelentések. — Kassa: Az itt és a környéken uralkodó erős hideget ma reggel havazás váltotta fel. A havazás egész nap tartott. — Arad: A kora hajnali óráktól kezdve erősen havazik. A hőmérő nagyon alászállt. — Ujvidék: Ma egész délelőtt havazott. — Gyöngyös: Ma egész nap esett a hó. A Mátrában a hó 10 centiméter magas. — Nyiregyháza: Tegnap este óta folyton esik a hó, mely a szőlőben a szüretelésnél nagy kárt okoz. — Kaposvár: Ma egész nap esett a hó. — Szászrégen: Észak és déli irányban erősen villámlott, amit halk dörgés kísért, később az eső el kezdett esni és ezt csakhamar hó váltotta fel. A vidéken, különösen Maroshévízen 10 centiméter magas a hó. — Lembergben és Galiczia keleti vidékein vasárnap dél óta havazik. A hófúvások miatt a keleti helyi vasutak nem közlekednek és a fővonalakon is több órás késésekkel érkeznek a vonatok. Lembergben a villamos városi vasutak megakadtak. Az Uri-utczában egy automobil berekedt a magas hóban.

## A titokzatos bűnügy.

— Latkóczy v. b. t. t. üzelmel. —

Budapest, október 20.

Ma már minden részletében ismeretes az a vizsgálat, melyet a rendőrség a múlt héten oly titokzatos körülmények között kezdett s amelyről már tegnap csaknem egész terjedelmében beszámoltunk.

Bármennyire elővigyázatos is volt Latkóczy, mégis maga árulta el manipulációját. Előre kérte ugyan a pénzt, de nyugtát adott róla. Hogy az illeték bizzanak a közbenjárás sikerében, Latkóczy és ügynökei a kiszemelt „ügyfélnek” több, a minisztériumban elintéztet ügyet is említettek, így a sósorszeszrendeletet és egy szecsen-utczai mulató építési engedélyét. Ez egymagában is kötelességévé tette a belügyminiszternek, hogy az ügyet megfogja és ennek minden részletébe bevilágítson. Tehát nemcsak a közérdek általános szempontja, vagy a híresztelések megegyezése, hanem maguknak az üzelmeknek az összes részletekre vonatkozólag, minden kétséget kizáró módon való felderítése volt a belügyminisztérium eljárásának célja.

### Korbuly előadása.

Korbuly Dezső gyógyszerész a sok valótlán és tendenciózus híreszteléssel szemben a valódi tényállást a következőképpen adja elő:

— Ma két hete egy gyógyszerészeti ügyben a belügyminisztériumban jártam Téry Ödön tanácsosnál. A tanácsos ur, akit már előbb ismertem, akkor bizalmasan felkért, hogy hallandó vagyok-e szíveséget tenni neki egy közérdekű ügyben. Igenlő válaszomra elmondotta, hogy micsoda hírek vannak a patika-jogok szerzésénél elterjedve, kért tehát, hogy járjak utána a dolognak és tudjam meg, hogy kicsoda az a kegyelmes ur, aki patika-jogokat szerezz? Én készséggel vállalkoztam erre, mert tudatában voltam, hogy a magamfajta régi gyógyszerészek érdekeit szolgálom, ha segítem keresni a patikát áruló kegyelmes urat. Megmondotta, hogy keressem fel először azt a nőt, aki ígérgeti a patika-jogok megszerzését.

— Ma két hete beállítottam tehát Augenföld Malvin varrónőhöz, (aki Kovács ügyvédhez a fent előadott levelet intézte), annak Eötvös-utca 25/a. számú ház első emeletén levő lakására. A varrónő nem volt otthon. Másodszor is kerestem őt este felé, de akkor sem találtam. Ekkor meghagytam a házbeliéknél, hogy mondják meg neki, hogy mielőbb keressen fel. Egy félóra múlva tényleg meg is jelent Augenföld Malvin a lakásomon. Miután elmondottam, hogy milyen ügyben kérttem, rögtön nagy bőbeszédűséggel elmondta, hogy neki tényleg van

egy ismerőse, egy kegyelmes ur, aki valóságos belső titkos tanácsos és főrendiházi tag, aki nyolcvanezer koronáért megszerzi a patikajogot. A kegyelmes ur nevét nem mondotta meg, de felkért, hogy jöjjenek el Szentgyörgyi Viktória lakására, Egyetem-utca 3., II. em. 10. ajtó alá.

— Én a kitézött időben el is mentem a jelzett helyre és Szentgyörgyi Viktória vezetett el dr. Darvas Mihály ügyvédhez. Az ügyvéd, amikor elmondottuk, hogy mi járatban vagyunk, azonnal kijelentette, hogy hajlandó közbenjárni a kegyelmes urnál. Ő is azt mondta, hogy a patikajog nyolcvanezer koronába fog kerülni.

A kegyelmes ur befolyásának dokumentálására rögtön fel is említett dr. Darvas több „lehetetlen” dolgot, amit ő a kegyelmes ur támogatásával keresztülvittek. Így elmondta, hogy az illető kegyelmes ur révén szerezték meg a szecsen-utczai mulató engedélyét, sőt a Diana-sósorszesz érdekében visszavonattak egy belügyminiszteri rendeletet is. El is mondta rögtön, hogy ez utóbbiért Erényi harmincezer koronát fizetett, Friedmann pedig a mulató engedélyezéséért százezer koronát. Együttal felmutatott egy levelet, amelyet, mint mondá, gróf Andrassy belügyminiszter irt a kegyelmes urnak és közli vele, hogy egyik ügyfelük ügye rendezett van.

— A titokzatos kegyelmes ur nevét azonban még ekkor Darvas ügyvéd sem mondta meg.

— Én ekkor kijelentettem, hogy nekem nincsen pénzem, hanem anyósom fogja adni a 80.000 koronát. Darvas erre átadott egy kérvénymintát azzal, hogy azt irjam le, csatoljam az okmányaimat és a pénzzel együtt elmegyünk a kegyelmes ur lakására. Együttal kijelentette azonban, hogy előbb magától az anyósomtól hallani akarja, vajjon tényleg ad-e ő erre a célra nekem 80.000 koronát.

— Én jó előre informáltam az anyósomat és így az információ kitűnően sikerült.

— Másnap, szombaton Darvas telefonon sürgetett, hogy mi lesz az ügygyel, vigyem el már a pénzt.

— Aznap este egy új alak jelentkezett lakásomon: Kretz Ferencz nyugalmazott hajóskapitány. Elmondta, hogy ő sógora Latkóczy Imrének, a közigazgatási bíróság másodelnökének, aki majd nekem a patikajogot megszerzi. Őt dr. Darvas értesítette szándékomról és fel is mutatott egy táviratot, amely így szól:

Alkalmos gyógyszerész jelentkezett 80.000 koronával, holnaptól kezdve rendelkezésére álllok.

Darvas.

— Végül megállapodtunk, hogy Kretz fog fölvezetni a pénzzel Latkóczyhoz.

— És azt hittem, hogy ezzel el is végeztem missziómat és közöltem a dolgokat Téry tanácsos urral. A tanácsos ur azonban felkért, hogy várjak egy kicsit, talán még szükségük lesz reám. Ugy látszik, nem akarták elhinni, hogy Latkóczy tényleg benne van a dologban, mert hétfőn, október 12-én azt az utasítást kaptam, hogy csak menjek el Kretzhez Latkóczyhoz.

— Ugyanekkor magához kéretett Krecsányi detektívőnök és azt mondta, hogy ha találkozom Kretzszel, mondjam meg neki, hogy a családom bizalmatlan és én előbb látni akarom a kegyelmes urat, hogy az ő szájából halljam, vajjon tényleg meg tudja-e szerezni a jogot.

— Így is történt. A Vigszinház-kávéházban találkoztam kedden délután egy órakor Kretzszel, aki elvezetett Latkóczy József-utca 4. szám alatt levő lakására. Latkóczy nagyon szívesen fogadott s már tudta, hogy miről van szó.

— Arra a kérdésemre, vajjon tényleg meg tudja-e szerezni a patikajogot, így válaszolt:

— Feltétlenül, amennyiben Andrassyhoz régi barátság fűz.

— Ugyanakkor felmutatott egy következő szövegű, aláírás nélküli nyugtát:

Tekintetes

Korbuly Dezső gyógyszerész  
urnak

Budapest.

A mai napon rokonom, Kretz kapitány részére 60.000 koronát átvettem és kijelentem, hogy

ennek ellenében önnék a Baross-téri patikajogot február 1-ig, legkésőbb husvétig megszerzem.

— Mielőtt elmentem volna, abban állapotunk meg, hogy csütörtökön délelőtt 11 órakor találkozni fogunk a közigazgatási bíróság épületében, Latkóczy hivatalos szobájában s ott átadom a pénzt, én pedig megkapom a nyugtát.

— Közben dr. Darvas megtudta, hogy én Kretzzel fentjártam Latkóczynál, mire többiben hozzám szaladt és kért, hogy ne Kretzzel, hanem ő velem csináljam a dolgot, mert ha nem, ő teleplezi Latkóczyt.

— Csütörtökön azonban Krecsányi tanácsos későn juttatta kezemhez a hatvan ezer koronát és így Latkóczyt nem találtam már hivatalában, de arról értesültem, hogy Kretz nála volt. Erre hazamentem. Otthon azzal a hírrel fogadtak, hogy Kretz keresett s meghagyta, hogy két órákor menjek el a Hanusz-féle kávéházba. Mig ebédelttem, egy hordár levelet hozott Kretztől, amelyben arra kér, hogy jöjjenek azonnal a Hanusz-kávéházba. El is mentem és innen mentünk Kretzzel villamoson Latkóczy lakására. Utközben Kretz elmesélte, hogy a Solymossy-féle bárosítást is Latkóczy eszközölte ki 500.000 koronáért, de amikor az ügyet nyelbeültették, Solymossy csak százezer koronát fizetett. Azért követelik most előre a pénz lefizetését.

— Latkóczy lakására érve, a Kegyelmes ur a szalonba vezetett, mert a dolgozószobájában vendég volt. Amikor az ezreket átadtam, Latkóczy alaposan megszámlálta őket s azután kivette a már említett nyugtát és előttem aláírta. Mikor elbucsztam, még egyszer mondotta, hogy a patika olyan biztos, mintha már a zsebemben volna. A dolog így rendben lévén, Kretzzel együtt eltávoztunk. A kapun kiérve, a tulsó oldalon egy kapu alatt rejtőző Krecsányi detektívönöknek megadtam az előre megbeszélte jelet, amely abból állott, hogy a kegyelmes urtól kapott nyugtát kivettem a zsebemből. Erre a jelre Krecsányi előjött embereivel, Kretzet azonnal bekísértette a VIII-ik kerületi kapitánysághoz, ő maga pedig velem és két detektívvel feljött Latkóczy lakására.

Az ajtón én csöngettem be. Latkóczy maga nyitott ajtót. Amikor bennünket megpillantott, nagyon megdöbbent, de még mielőtt valamit kérdezhetett volna, Krecsányi előlépett és bemutatkozott és kérte tőle vissza a 60.000 koronát.

Latkóczy eleinte úgy tett, mintha nem értené a dolgot, de Krecsányi felmutatta neki a kiállított nyugtát, erre szó nélkül kivette zsebéből a hatvan ezer koronát.

Latkóczy roppant sápadt volt és minden izében remegett. Elcsukló hangon próbált védekezni és kijelentette, hogy a pénzt ő nem a saját részére vette át s hogy soha azelőtt ilyen dolgot nem kísérelt meg.

Krecsányi rögtön jegyzőkönyvet vett fel Latkóczyval, akit körülbelül két óra hosszáig vallatott.

Latkóczy tagadott eleinte, később azonban mindent bevallott.

— Korbulynak is azért akartam — ugymond — patikajogot szerezni, mert jó katolikus.

— Friedmannak pedig azért, mert — jó zsidó — tette hozzá nagy sarkazmussal Krecsányi.

A kihallgatás után eltávoztunk Latkóczy lakásáról s ezután fogantatosították dr. Darvas lakásán a házkutatást, amelynél én nem voltam jelen, csak már mikor javában folyt a vizsgálat, akkor küldött értem Krecsányi egy kocsit és felhívott, hogy mondjam dr. Darvas szemébe, hogy igenis, felmutatott előttem egy levelet, amelyről azt állította, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminisztertől való. Én ezt az igazságnak megfelelően szemébe mondottam az ügyvédnek s ezzel eltávoztam. Egyes lapoknak azon híresztelése, hogy nekem akkor dr. Darvas ingerült hangon kemény titulussokat mondott, valótlan, aminthogy nem igaz az sem, hogy az egyik szobából a másikba tuszkolták volna.

Én azután még a nap folyamán a kapitányságnál vallomást, melyet még délelőtt kezdett felvenni Krecsányi detektívönök és rövidesen, körülbelül este nyolc órákor be is fejeztem a történetek előadását. Az éjjeli kihallgatásokban én mára nem vettem részt.

Ennyi a tiszta valóság, amit ebben az ügyben elmondhatok.

#### Kretz nyilatkozata.

Kretz Ferencz egy ujságíró előtt a következőket mondotta el szerepléséről:

— A feleségem révén vagyok rokona Latkóczy-nak. Dr. Darvas ügyvéddel körülbelül öt hónappal ezelőtt ismerkedtem meg. Összeköttetésünk igen bizalmas jellegű volt, úgy, hogy Darvas hetenkint többször megfordult nálam. Egy alkalommal beszélgetés közben megpendítette, hogy nem volnék-e hajlandó Latkóczy belső titkos tanácsossal való rokonságot értékesíteni és — természetesen illő honorariumért — segítségére lenni klienseinek. Ugyanekkor több ügyet közölt velem, amelyek a kereskedelmi, illetve a pénzügyminisztériumban lettek volna elintézendők. Tizennégy nappal ezelőtt dr. Darvas eljött hozzám és közölte velem, hogy egy Korbuly nevű gyógyszerész kész nyolcvanezer koronát áldozni egy patikajogért. Ezt az ajánlatot elfogadhatónak tartottam és megígértem, hogy lépéseket teszek Latkóczynál. Nagyon jól tudtam, hogy ilyen jogokat csak protekciós egyének között osztogatnak és így méltányosnak találtam, ha azért Korbuly nagyobb összeget fizet. Dr. Darvas kijelentette, hogy ő a maga részére negyvenezer koronát igényel és követeli, hogy ezt az összeget azonnal fizessük ki neki. Én tízezer koronát ajánlottam fel neki a sajátomból s a többire nézve kijelentettem, hogy a patikajog adományozása napján kapja meg. Darvas azonban ragaszkodott a követeléséhez, sőt azzal fenyegetett, hogy más közvetítőhöz fordul (!) A dologban biztos voltam, mert amikor vagyonom eluszoit, s Latkóczyhoz fordultam támogatásért, ezt a választ kaptam:

— Pénzzel nem segíthetek, de szívesen protezsálok azokat, akiket hozzám hozol és a közvetítési díj a tied lesz.

Most is elmentem Latkóczyhoz és megbeszéltem vele a dolgot és felszólítottam Korbulyt, hogy jöjjön el velem Latkóczyhoz és hozza el magával a pénzt is.

— Szentgyörgyi Viktóriát és Augenföld Malvinát ebből az ügyből kifolyólag láttam először életemben. Csak annyit tudok, hogy Szentgyörgyi Viktória bizalmas barátságban van Darvas ügyvédével és az ő társaságában volt nemrég Monte-Carlóban is. Meg kell még említenem, hogy Latkóczy az én kedvemért interveniált volna és e szívességért pénzt nem fogadott volna el.

#### Két asszony.

A kínos esetnek két nőszereplője is van. Egyikük a „titokzatos nő”: Schwéder Viktória, (álméven Szentgyörgyi), két év óta lakik az Egyetem-utca 3. számában, ezer korona bért fizet és a bejelentő-lapja így szól:

Apja: Schwéder Adolf. Anyja: Balli Margit.

Szentgyörgyi Viktória magánhivatalnoknő,

született: Vízrendva-Szentgyörgyön 1875. Vas megye.

Legutóbbi lakás: Rémes.

Darvas doktor háromszor kereste Schwéder Viktóriát a lakásán, de — eredménytelenül.

Szentgyörgyi Viktória csak olyankor jelenik meg idegen emberek előtt, amikor a lakásán történő diszkrét látogatások díját megkapta. Azok az emberek, akikkel érintkezésben volt, jól tudják, hogy a lakásán teljes kizárásával a nyilvánosságunk lehet megbeszélési olyan dolgokat, amelyekkel kapcsolatosan magasállású emberekről is eshet említés. Munkatársunk is kereste ma többször Viktóriát, de nem találta otthon.

Lakása — csak egy pillantást vehettünk szobáiba — elegáns berendezésű és a sok bejárattal, amivel rendelkezik, nyíltan elárulja a célt, amit szolgál.

Darvas ügyvédje és régi bizalmas ismerőse Schwéder-Szentgyörgyi Viktóriának. Ez a nő, ha a rendőrség valamiképpen módját ejthetné, — sok mindenről tudna beszélni, sok titokról lebeszélhetné fel a fátyolt.

A másik asszonyszereplő Augenföld Malvin, aki az Eötvös-utca 25/a. számú ház I-ső emeletén, a 10-es számú lakásban lakik szü-

leivel és nővéreivel. Augenföld Malvin a dologról így nyilatkozott:

— Szentgyörgyi Viktóriának varrónője voltam és ő szólt, hogy szerezzek patikust neki. Több ismerősömmel szoltam, mert nekem háromezer koronát ígért az üzletből. Beteg az anyám, beteg a nővérem, hát vállalkoztam a dologra. Én nem tudtam, hogy eszköze vagyok egy bandának. Korbulyt úgy küldötték hozzám és én elvittem Szentgyörgyi Viktóriához, aki azzal kecsegtetett, hogy lesz pénz.

A szegényes lakás s a kissé már idős varrónő külseje elárulja, hogy a környezetében levőkkel együtt, bizony pénzért könnyen kapható olyan dologra, amiből nyilvánvalóan nem világlik ki a bűnös célzat. A szegény leány, akinek sok reménye foszlott szét, nagy elkeseredéssel elismételi, hogy 3000 koronát veszített el.

— Mindennek Szentgyörgyi Viktória az oka — mondotta. — Én nem is gondoltam rosszra, amikor uton-utfélen hirdettem, hogy olyan patikussegéd, akinek pénze van, az én utamon elérheti célját: önálló gyógyszerész lehet. Utasítást és megbízást kaptam, hogy kerítsek pénzes gyógyszerészsegédeket.

#### Latkóczy egyéb üzelmel

A Latkóczy-ügynek ma újabb fordulatai nincsenek, csak a régi panamákról csuszik le lassanként a lepel. Kiderült, hogy Latkóczy különösen a parcellázási ügyekben követett el sok visszaélést. A parcellázási illeték kivétele ugyanis a közigazgatási bíróság alá tartozik és Latkóczy éveken át nagy összegekkel károsította meg a kincstárt. Így például tavaly, mikor két millió hatszázezer korona értékű parcellázásról volt szó, a közigazgatás szüneti tanácsában ő elnökölt az üléseken. Ezek az adásvételi szerződés helyett megbízási szerződés alapján rótták ki az illetéket. Az előző esetben a parcellázó birtok értékének 4.3 százaléka lett volna a levonandó illeték. A megbízási szerződés alapján 0.8 százalék az illeték. Így járt Latkóczy minden hozzá forduló kliensének a kezére és százezrekre menő kárt hozott a kincstárnak. Kiderült, hogy Hieronymi belügyminisztersége idején Chyzer Károlynak fegyelmi ügyében is olyan részrehajlással vezette a vizsgálatot, hogy érdekeltsége közbeszéd tárgya volt. Tudósítónknak alkalma volt ma Korbuly Dezsővel és Kretz Ferenczcel beszélni. Kretz azt mondja, hogy Latkóczy sem a sósborszesz, sem pedig a szerencsen-utcai mulató ügyét nem akarta vállalni. Nem is vállalta, az mások közbenjárásával intéztetett el. Dr. Darvas mondja minden baj okául, aki Mephistója volt és utóbb még fiaker-engedélyekkel is zaklatta.

Korbuly azt mondja, hogy Latkóczynek számtalan más panamája is volt. Kretz előtt is dicsekedett, hogy a Solymossy-családnak ötszázezer koronáért bároságot szerzett, de mindjárt elmondta azt is, hogy csak százezer koronát kapott és azt is utólag. Ezért követelte Latkóczy a pénzt mindig előre, mert nem akart többet így felülteni. Hazugságnak mondja Korbuly Darvas dr. abbeli szabadkozását, hogy az Andrássy-féle levél hamisítását nem ismeri el. Ő maga mutatta meg neki a hamis levelet. Ennyi volna az új részlet. Még csak azzal a közleménnyel kell beszámolnunk, melyet ma este a rendőri sajtóiroda adott ki. A közlemény így szól:

Egy esti lap mai számában azt írja, hogy a Latkóczy-ügyben szereplő Kretz Ferencz volt hajóskapitány neje, született Kerkápoly Jolán a főkapitány unokatestvére. Ez az állítás valótlan. A főkapitány kijelenti, hogy tudomása szerint családja és a Kerkápoly-család közötti rokoni viszony nincsen. Kretz Ferencz és nejét pedig egyáltalán nem is ismeri.

## TÁVIRATOK.

### Közgazdasági táviratok.

		okt. 19.	okt. 20.
<i>Newyork.</i>			
Buza	locobuza	108 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	108 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>
	decemberre	108 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	108 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>
	májusra	190 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>	109 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>
Tengeri	decemberre	74 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	74 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>
	májusra	71 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	71 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>
<i>Csikagó.</i>			
Buza	decemberre	93 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	93 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
	májusra	101 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	101 <sup>7</sup> / <sub>8</sub>
Tengeri	decemberre	63 <sup>3</sup> / <sub>8</sub>	68 <sup>3</sup> / <sub>8</sub>

New-York, okt. 20. Gyapot New-Yorkban helyben 9.25 (9.20 tegnap), gyapot novemberre 8.82 (8.78), gyapot januárra 8.71 (8.63), gyapot New-Orleansban helyb. 8<sup>15</sup>/<sub>16</sub> (8<sup>15</sup>/<sub>16</sub>), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 20. (Zárlat.) Zsír novemberre 9.35 (tegn. 9.37), zsír januárra 9.10 (tegnap 9.10), szalonna short clear, 9.62 (tegnap 9.62), sertészsír januárra 15.05 (tegnap 15.05)

## UJDONSÁGOK.

**NAPIREND.** Naptár. Szerda, október 21. — Róm. kat.: Orsolya sz. vt. — Prot.: Orsolya. — Görögorsz.: okt. 7. Pelagian. — Zsidó: Thisir 26. — A nap két reggel 6 óra 28 perczkor, nyugszik délután 5 óra — perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 3 perczkor, nyugszik délután 4 óra 17 perczkor.

A horvát miniszter fogad délután 4 óraker. — A közoktatási államtitkár fogad 12 óraker.

Szlányi-kiállítás és Pálkai hagyatékának kiállítása a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Szechenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum zárva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **Udvari ebéd.** József Ferdinánd főherceg tiszteletére ma este hat óraker udvari ebéd volt, amelyen résztvettek: öfelsége, József Ferdinánd főherceg, báró Seiffertitz kamarai előljáró, gróf Paar és báró Bolfras főhadsegédek, Schiessl lovag kabinetigazgató, Daruváry osztályfőnök, dr. Kerzl vezértörzsorvos, gróf Hoyos, báró Bronn, Spányik és Margutti szárnysegédek, Bartha őrnagy, Dadányi őrnagy, gróf Marschall kapitány, Linhart főhadnagy és az őrparancsnok. — **Lahováry Emil Sándor,** a távozó hécsi román követ tiszteletére tegnap este a budai királyi várpalotában udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kívüli résztvettek: Jenő kir. herceg, Lahováry herceg, báró Aehrenthal külügyminiszter, Derussi budapesti román főkonzul, báró Gagern követ, Szmercsányi kamarás, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Paar és báró Bolfras főhadsegédek, lovag Schiessl kabineti igazgató, Daruváry osztályfőnök, dr. Kerzl vezértörzsorvos, báró Bronn, gróf Hoyos és Spányik szárnysegédek, Bartha őrnagy, Margutti szárnysegéd, Dadányi őrnagy, gróf Marschall lovassági százados, Linhart főhadnagy és az őrség parancsnoka.

— **A német császár Monakóban.** Seroa Matild Nápolyban megjelenő lapjában Albert monakói fejedelemmel folytatott beszélgetését teszi közzé, amelyikből kitűnik, hogy a fejedelem meghívta Vilmos császárt a monakói tengeri természetrajzi múzeum jövő tavasszal tervbe vett felavatásához és hogy Vilmos császár a meghívást elfogadta. Vilmos császár yachtjával Condoninében fog kikötni, hogy ne kelljen francia földre lépnie.

— **Klotild főhercegnő palotája.** A budai Vár ismét egy új palotával gazdagodott. A Disztéren elkészült a Klotild főhercegnő új palotája, ahol a főhercegnő két leányával együtt állandóan lakni fog. A palotához felhasználták a régi apátsági épület alapjait, de az egészet annyira át-

alakították, hogy a palota egészen új épület számba megy. A főhomlokzat a Disztéren néz, míg a hátsó rész a Várbástya fölött emelkedik és erkélyéről, valamint ablakaiból gyönyörű kilátás nyílik a Dunára és az egész fővárosra. A főhercegi család a jövő év elején költözködik be új otthonába.

— **József Ferdinánd főherceg Rudolf trónörökös szobránál.** József Ferdinánd főherceg, aki jelenleg Budapesten időzik, ma délután három óraker nagyobb kísérettel kihajtatott Rudolf trónörökös szobrához és koszorut tett a szoborra. A főherceg hosszabb időt töltött a szobor mellett s a legnagyobb meglepetését és tetszését fejezte ki a szobor megkapó hűsége s művészi kivitele felett.

— **Királyi elismerés.** A király báró Schönauich Ferencz közös hadügyminiszter utján elismerését fejezte ki a magyar vasutaknak az ideai hadgyakorlatok alkalmával teljesített szolgálatért.

— **Örök a czárnét.** A czárné betegségéről sok jelentmondó hírek érkeztek a közelmúlt hetekben. De valamennyi jelentés megegyezett abban, hogy a betegségét az örökös rettegés okozta. Hogy mindenképpen megnyugtassák, rendkívül szigorúan őrzik. A czári család azért költözött át Peterhofba, mert az ottani czári palotát a czárné saját ezredei őrzik. Ennek a testőrségnek parancsnoka Orloff főszárnysegéd, aki a balti tartományok lázadását leverte. Hogy a rendkívül félnék és állandóan felzavart czárnét megnyugtassák, a peterhofi kastélyban a következő intézkedéseket léptették életbe: A kastély körül állandóan a gyalogos testőrség egy zászlóaljja teljes szolgálatot. A kastély belsejét egy testőr lovasszázad őrzi. A czári parkban állandóan a gardes á cheval két ezrede van elhelyezve. A testőrök és tisztjeik állandóan teljes hadi felszerelésben és készenlétben állnak. A tisztok nappal egy perczre sem hagyhatják el a czárné terméihez közel eső őrszobáikat és minden rang és méltóságra való tekintet nélkül feltartóztatnak mindenkit, aki nem tudja felmutatni a külön e czélra kiadott igazolványt. Éjjel a szolgálatot tevő tisztok felöltözve és teljes fegyverben egy borszéken alszanak állomáshelyükön. A tiszt széke mögött egy fegyveres testőr áll őrt, akinek kürt van az egyik kezében. A testőr a legkisebb gyanus neszre azonnal megadja a vészjelét. Egy másik nagy teremben egy csapat kürtös van elhelyezve. A kastély, a park és a melléképületek összes bejáróit katonák őrzik, akik mind kürttel vannak ellátva. Mihelyt valahol felhangzik a vészjelző kürtszó, a belső termekben elhelyezett kürtösök azonnal válaszolnak a külső jelre, mire az összes testőrség fegyverbe lép és a czárné lakosztályát körülveszi és elzárja. És mindez a legkisebb gyanus jelre! Amióta azonban a szigorú őrizet dacára is a kis czárevics ágyában egy levelet találtak, amelyben halállal fenyegették a kis trónörökösöt, azóta az őrizetet megkettőztették és még jobban megszigorították. Akkoriban az udvari személyzetből azonnal elbocsátottak mindenkit, aki csak a legkisebb mértékben is gyanusnak tűnt fel. Azóta csak kipróbált tisztok és czárhűségükről ismert régi nemesi családok leszármazottjai teljesítenek szolgálatot az udvarnál. Ezek után egészen érthető, hogy a czárné nyugalomra vágyik és a finn vizeken az egész világtól elzárva akarja lecsillapítani zaklatott kedélyhangulatát.

— **Küüntetés.** A király dr. altorjai Csoboth Simon honvédelmi miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jeleget adományozta. — A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Bándy Györgynek, Szolnokdoboka vármegye alispánjának, buzgó szolgálatai elismeréséül a harmadosztályú vaskorona-rendet díjmentesen, Weiss Emil zágrábi nagykereskedőnek, közhasznú működése elismeréséül a harmadosztályú vaskorona-rendet díjmentesen, Stern Zsigmondnak, a zágrábi börgyár igazgatójának pedig, az ipar terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Cseh zavargások.** Karlsbadban este hat és hét óra közt a Bezeda közelében gyülekezések voltak. A tömeg ezután a Metropol-szálló ellen vonult. A városőrséget s a csendőrséget kövekkel dobálták meg, minek következtében két csendőr megsebesült. A csendőrség fegyverét használta, mire a tömeg a Panoramastraszen keresztül a Slavia felé vonult. Több cseh kereskedő ablaktáblát bezúrtak és több czégtáblát leszakítottak. A nyugalom éjjel fél tizenkét óraker állt helyre. A hatóság csendőrjáratot létesített. A veszélyeztetett pontokat őrzik. A kerületi kapitány és a polgármester nyílt utcán intervenciáltak. Egy személyt letartóztattak, több személyt előállítottak.

— **Követségi tanácsos és külügyminiszter-helyettes afféje.** Pétervárról táviratozzák, hogy herceg Fürstenberg Károly, a pétervári osztrák-magyar nagykövetség tanácsosa, aki a nagykövet távollétében mint ügyvivő szerepel, párbajra hívta ki Csarikowot, a külügyminiszter helyettesét. A kihívásra egy heves összeütközés adott okot a Novoje Vremja támadó cikke miatt, amelyet herceg Fürstenberg személyes sértésnek vett. Csarikow megígérte a nagykövetségi tanácsosnak, hogy elégtételt szerez neki, de ehelyett a Novoje Vremja másnap még élesebb cikkben fakadt ki herceg Fürstenberg ellen. Ekkor a nagykövetségi tanácsos fölkereste Csarikowot, szószegéssel vádolta és izgatott szóváltás után faképnél hagyta.

— **Pobjedonoszew hagyatéka.** Pobjedonoszewnek, a szent szinódus elhunyt főprokurátorának és a reakzionárius párt mindenkor vezetőjének hagyatékában sok kéziratot és feljegyzést találtak, amelyeket a volt főprokurátor végső akaratához képest a szent szinódus levéltárában helyeztek el. A hagyatékban van egy terjedelmes munka is az oroszországi zsidóság helyzetéről, amely csodálatosképpen igen szabadelvű szellemben van írva. Pobjedonoszew ebben a művében sürgette a zsidóság jogait korlátozó törvényeknek revizióját. Mivel most a belügyminisztérium kebelében egy külön bizottság tanulmányozza az oroszországi zsidókérdést, az e tárgyra vonatkozó anyagot Pobjedonoszew hagyatékából ennek a bizottságnak adták ki.

— **Ghiczy Kálmán emlékezete.** A komáromi Múzeum-Egyesület október huszonhetedikén megünnepeli Ghiczy Kálmán volt pénzügyminiszter és képviselőházi elnök születésének századik évfordulóját. Az ünnepségen leleplezik a díszes emléktáblát, amelyet Istók János szobrász készített s Wekerle Sándor miniszterelnök is megjelenik. Ő képviseli a pénzügyminisztériumot és főrendiházat, a képviselőházat pedig küldöttség fogja képviselni.

— **Az osztrák vasutak passzív rezisztenciája.** Az osztrák vasutak passzív rezisztenciája ügyében még mindig folynak a tárgyalások a vasutminisztériumban, de a vasuti tisztviselők lassankint újra elfoglalják állomásaikat. A sztrájk már megszűntnek tekinthető, azonban a forgalom lebonyolítása természetesen még mindig nehézségekkel jár. A forgalom akadálytalan lebonyolítását előreláthatólag csak négy nap múlva fogják felvenni. A Nordbahn igazgatósága teljes erővel igyekszik, hogy a rendet mielőbb helyreállítsa.

— **Házasságok.** II. benedekfalvi Luby Géza, Luby Géza országgyűlési képviselő fia eljegyezte makai Fábrián Sárít, hihalmi Harmos Gáborné, szül. sipeki Balás Irén leányát.

Neubauer Dezső eljegyezte Färth Felicét, Färth Jakab és neje leányát, Budapesten.

Dr. Klebovich Imre, a Magyar Földhitelintézet tisztviselője eljegyezte Kasenszky Terikét, néhai Kasenszky Árpád, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület főtisztviselőjének leányát, Budapesten.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerkezték be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Háromszáz ember katasztrófája.** Kinában a legutóbbi időben ismét rettenetes erejű taifun pusztított. Csang-csuban a pusztító viharban 300 ember vesztette el életét.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és az érzékenyebben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elroptott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza  
Itt éveg 40 fillér.  
nagy éveg 60 fillér

Szerda

— W mund tan lozófiai fa jelent. a történt.

— K ter a bu rendőrfel fckozatáb tésstelen lo harmadik Major E harmadik Frank XI-ik fizet hivatali se

— A

lent az a lefolyása u ságtörési Ciani r

Firenzében

keztek fény

nyelmes h

ték fel, de

bereinek s

erősen gyer

nyok ismer

vágyó urak

közvetíti és

lyekről is

figyelmezte

egyik elők

hír került f

galmazó ér

ven el volt

anyja. De a

felkereste

meg ne ism

vett magár

tésbe elegy

jelentette,

szeretne m

lajdonosn

azzal nehéz

férfi azonba

féle anyagi

egyeztek és

rendelte őt.

asszony jel

ltre mutat

„szabad” vá

gével. Ciani

kül rálott a

sebesülve

— Am

hangzik ugy

híten voltá

Chikagóban

víttek végbe

14 esztendő

a fiúnak vér

vében le ke

is tiltakozta

birósághoz

megadását. A

és végzésile

ugyan e vé

orvosok ekk

műtétet. A f

fog dönteni

— Vize

Béni földbirt

kon a Dráva

feljördult és

találtak meg.

— Öngy

tiszti ügyész

lőtte magát e

tének oka is

gyászolja.

Angol, fra

KÉSZP

rüházkodhatik

33 ország

— **Wahrmund tanár előadása.** Prágában Wahrmund tanár ma tartotta első előadását, melyen a filozófiai fakultás dékánja és egész tanári kara megjelent. A terem zsúfolva volt, zavaró-incidens nem történt.

— **Kinevezések a rendőrségnél.** A belügyminiszter a budapesti államrendőrséghez Glósz Imre rendőrfelügyelőt a IX-ik fizetési osztály harmadik fokozatába rendőrfelügyelővé, Krall Ferencz fizetéstelen lovasrendőrfelügyelőt a X-ik fizetési osztály harmadik fokozatába valóságos rendőrfelügyelővé, Major Béla rendőrdíjnokot a XI-ik fizetési osztály harmadik fokozatába rendőrségi pénztári tiszté és Frank Lajos fizetéstelen hivatali segéd tisztet a XI-ik fizetési osztály harmadik fokozatába valóságos hivatali segéd tiszté nevezte ki.

— **A hitlen asszony tragédiája.** Firenzében történt az alábbi esemény, amelynek előzményei és lefolyása ugyancsak beleillenek egy modern házasságtörési dráma keretébe. Hősei a drámának egy Ciani nevű divatáru-fizettulajdonos és felesége. Firenzében az utóbbi időkben nagy számmal keletkeztek fényes berendezésű teaházak. A puha, kényelmes helyeket különösen a nők szívesen keresték fel, de azért látogatták férfiak is. A hatóság embereinek sok minden gyanusnak tünt fel, miért is erősen figyelték ezeket a teaházakat. Férjes asszonyok ismerkednek ott meg kalandra és szerelemre vágyó urakkal. A bemutatást a teaház tulajdonosa közvetíti és a zavartalan pásztorórákra alkalmas helyekről is ő gondoskodik. Ciani névtelen levélben figyelmeztették, hogy felesége nagyon sokat jár az egyik előkelő teaházba, amelyről pedig sok különös hír került forgalomba. Ciani nem akarta hinni a rágalmozó értesítéseket, hiszen felesége mindennel bőven el volt látva és már három gyermeknek az anyja. De a gondolat még sem hagyta nyugodni és felkereste ő is a levelekben jelzett teaházat; hogy meg ne ismerjék, szakállat ragasztott és álöltözetet vett magára. A teaház tulajdonosnőjével beszélgetésbe elegyedett, majd reáérté jövelele czélfára. Kijelentette, hogy látott a teaházban egy nőt, azzal szeretne megismerkedni. És leírta a feleségét. A tulajdonosnő ráismert a leírásból, de kijelentette, hogy azzal nehéz az ismerkedés, mert férjes asszony. A férfi azonban biztosította az asszonyt, hogy semmiféle anyagi áldozattól nem retten vissza. Így meggyeztek és a teaház tulajdonosnője másnapra oda-mentelte őt. Amint a férfi másnap megérkezett, az asszony jelentőségelteljesen intett neki és az emeletre mutatott. Ciani felsietett, kopogtatott és a „szabad” válasza nyitott. Szemben állt a feleségével. Ciani ekkor kirántotta revolverét és szó nélkül rálőtt a feleségére. Az asszony halálosan megsebesülve összeesett.

— **Amputáció bíról végzésre.** Amerikai hangzik ugyan, de éppen különös, habár ellenőrizhetetlen voltánál fogva érdemes a reprodukálásra. Chikagóban a County-kórházban érdekes műtétet vittek véghez a napokban egy Boland József nevű 14 esztendősi fiún. Az orvosok megállapították, hogy a fiúnak vérmérgezése van és ezért jobb karját tövében le kell vágni. Ugy a fiu, valamint az atyja is tiltakoztak e szándék ellen, mire az orvosok a bírósághoz fordultak és attól kérték az engedély megadását. A bíróság rögtön tanácskozássra ült össze és végzésileg elrendelte az amputálást. Az atya ugyan e végzés ellen felfolyamodással élt, de az orvosok ekkor saját felelősségükre vitték véghez a műtétet. A felsőbb bíróság még csak a jövő héten fog dönteni ez érdekes ügyben.

— **Vizbefuult földbírtokos.** Kaposvárt Válics Béni földbírtokos vadászat közben ispánjával csónakon a Dráva tulsó oldalára akart menni. A csónak felfordult és Válics a vízbe fult. Holttestét még nem találták meg.

— **Üngyifkos tisztü ügyész.** Pápan Sente János tisztü ügyész ma délelőtt hivatalos helyiségében föbe lőtte magát és pár órai kínlás után meghalt. Tetének oka ismeretlen. Özvegye és nyolcz gyermeke gyászolja.

— **Ötven év. Succovaty báró tábornagy** kezdésére találkozóra jöttek össze Bécsújhelyben azok, akik vele együtt 1858-ban a bécsújhelyi katonai akadémia elvégzése után hadnagyi rangban a hadseregbe léptek. Az iskolatársak közül ötven a harcztéren haltak meg, többen nem jöhettek el a találkozóra, de azért nagy és szép társaság gyűlt össze. Ott voltak: Succovaty, Schwitzer, Pokorny és Steinitz lovag tábornagok, Adrovsky, Balázs és Littke altábornagok, több törzstiszt és néhány polgár is. Az ünnepség misével kezdődött és lakomával végződött, amelyről hódoló táviratot küldtek a királynak.

— **Véres verekedés a robogó vonaton.** Adáról a vásárról vasárnap délután Szeged felé utazott hat lócsiszár. Nagykanizsa tájékán járt a vonat, amikor a társaság a nyereség szétosztása közben összeesett, annyira, hogy verekedésre került a dolog. Gibicz János zombori lakos bottal fejbévágta Kovács-Katona Sándort Foktöről. Ugyancsak őt Brankó, egy másik zombori bicskával halántékon is szurta. A vér látára úgy megijedt a két támadó a következményektől, hogy szökésre gondolt hirtelenben. Megrántották a vészféket s mikor a vonat sebessége csökkent, megugrottak. A súlyosan sebesült embert a nagykanizsai kórházba szállították, bántalmazóit pedig a rendőrség nyomozza.

— **Letartóztatott házasságszédelgő.** Veszedelmes csalót és szélhámost tett ártalmatlanná a zombori rendőrség. Bánhegyi Gyula nevű ember járta be a várost, aki magát budapesti építésznek mondta. Jó modora folytán több jómódú polgári családba is sikerült bejutnia és elhíresztelte, hogy előnyös partit keres. Be is hálózott ígéretével egy urhölgyet. Már a házasság napját is kitűzték. A menyasszony min-becsomagolta és készen volt, hogy Bánhegyivel Budapestre utazzék az esküvő megtartása végett. Azonban az asszony egyik rokonának Bánhegyi viselkedése gyanusnak tünt fel és a rendőrségnél jelentést tett. A rendőrfőkapitány Bánhegyit igazolásra szólította fel s miután a szédelgő okirattal nem tudta magát igazolni, megindították ellene az eljárást. A nyomozás megállapította, hogy Bánhegyi igazi neve Szakál Károly, kömüves és kaposvári illetőségű. Az időközben beszerzett adatokból kitűnt, hogy Szakál már négy ízben volt házassági ígéret miatt büntetve. Egy asszonytól 10.000 koronát, egy másiktól 1220 koronát csalt ki. Különbösen is országosan körözött egyén. Letartóztatták és a zombori ügyészség börtönében várja a büntetését.

— **Videki bünkronika.** Halmi János törökszentmiklósi gazdálkodó egyre iszákoskodott és emiatt örökös volt a perpatvar közte és a felesége között. Felesége hiába esdekelt, majd Kutas Bálint református lelkészt is felkérte, hogy térítse férjét a jó utra, de ez nem hagyott fel a kocsmázással. Vasárnap az asszony éppen a konyhában foglalatzkodott, amikor Halmi megint istasan jött haza. Szóváltás támadt köztük, mire az asszony végelkeseredésében a konyhakkal nekiesett és elmetsette a nyakát. Az iszákos ember csakhamar belehalt rémes sebébe, az asszony a csendőrségnél önkét jelentkezett. — **Lupsta János nagykomlósi lakos a feleségével a kukoriczásban összeesett és sarlóval sújtott rá.** Az asszony szörnnyethalt.

— **Villamos-összeütközések.** A Mester-utca és Ferencz-körut sarkán ma reggel a 269. számú városi villamos kocsit összeütközött a 255. számú városi villamos kocsival. Az összeütközés rendkívül heves volt. A kocsik erősen megrongálódtak, az ablaküvegek bezúzódtak. A kocsikban több utas ült, akik közül ötven megsebesültek. Ezek: Block Gyula szobaberendező, kossuthfalvi lakos, Kozma Julia napszámosnő, erszébetfalvai lakos, Németh Károly napszámos, erszébetfalvai lakos, Puskás Imre napszámos, erszébetfalvai lakos, Kozma Sándorné gyári munkásnő, erszébetfalvai lakos. A sérülteket a mentők költötték be. — **A Köztemető-ut és Magdolna-utca sarkán a 108. számú városi villamos kocsit összeütközött a 271. számú városi villamos kocsival.** A kocsik teljes menetsebességgel mentek egy-

másnak s így erősen megrongálódtak. Az összeütközés következtében Csörgő József kalauz az arczán megsebesült.

— **Karácsonyi vásár.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat az idén karácsonyi vásárt rendez, amelyen karácsonyi ajándéknak való műipari tárgyakat, úgymint bronzokat, fa, fém, bőr, üveg és agyagdísz tárgyakat, ékszer és ötvösmunkákat, csipkéket, esetleg egyes butordarabokat stb. kíván kiállítani és eladni. Felhívja tehát a Társulat azokat a hazai tervező művészeket és művészeti iparosokat, akik ilyen tárgyakat terveznek, illetőleg készítenek, hogy ezen a karácsonyi vásáron vegyenek részt. A Társulat a nagyközönség szükségletére való tekintettel különösen fontosnak tartja, hogy a kiállításra kerülő munkák javarésze lehetőleg olcsó legyen.

— **Felozlott egyesület.** A magyar görög-katolikusok egyesülete felozlott. A belügyminiszter az egyesület felozlását tudomásul vette.

— **Nagy tüzvész Löcsén.** Az elmúlt éjjel Löcsén rettenetes tüzvész pusztított. A tűz szélvihartól táplálva, egy magánháza támadt, átcsapott a minoriták nagy templomára és a kolostorra, amely teljesen leégett. Ugyanilyen sorsra jutott igen sok ház. A tüzet a tűzoltóság a katonaság segítségével lokalizálta. A katasztrófa alkalmával többen megsebesültek, köztük kettő súlyosan. Sok háziállat is elpusztult.

— **Életuntak.** Rónai Lajos budapesti születésű 20 éves betűszedő az éjszaka a Városligeti Fasor-ban föbelötte magát. Esméletlen állapotban a Rókus-kórházba vitték. — **Baranyai Jenő 27 éves hajókormányos az éjszaka a Szentendrei-ut 33. számú lakásán zsebkésével mellbe szurta magát.** Otthon ápolják.

— **A Folles Caprice újdonsága,** melynek „Freie Liebe” a címe, a tegnapi bemutatón oly nagy sikert aratott, aminőre e kiváló hírnevű szórakozóhely huszesztendősi multjában is alig volt még példa. A darab a humor minden fegyverével felszerelve old meg egy mindig aktuális modern társadalmi kérdést. Rott Sándor, a hírneves komikus, Trebitsch, Werner, Pfeifer, Gerő és Novák, valamint Weissné, Türk, Nanon, Bayer és Beliczay, a társulatnak jeles tagjai, kitűnő összejátékokat produkáltak ismét. A műlövés című magyar darab és a magánszámok ugyancsak rendkívül sok tapsot aratnak, valamint fényes az első emeleti Casino de Paris műsora is, úgy, hogy ha valaki estéjét kellemesen szórakozva akarja eltölteni, aligha találhat erre a célra alkalmasabb helyeket, mint a Folles Caprice és a Casino de Paris.

— **Halálozások.** Würtzler Vilmos, a m. kir. államasvutaknak kiváló főfelügyelője e hó 13-án Firenzében váratlanul elhunyt. Halottá ma este érkezik Budapestre s a Kerepesi-uti temető halottasházában helyezik ravatalra, ahonnan esüörtökön délután négy órakor temetik el, az ág. ev. vallás szertartásai szerint.

Ruttkay Tamás nyugalmazott törvényszéki hivatalnok hetvenhat éves korában szívizélhűdésben meghalt.

— **A Beketow-cirkuszban folyó nemzetközi verseny-birkózások** mai 20-ik napján a mérkőzések nem kevésbé bővelkedtek az izgalomban és érdekességben. A mai nap folyamán győztek: Petroff bolgár — Jackson Frank angol ellen 3 p. 21 mp. alatt; Sauerer bajos — Constant le Boulanger francia ellen 12 p. 29 mp. alatt; Antonitsch szerb — Thiberio Ettore spanyol (eldöntetlen maradt).

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Leukémia (fehérvérűség) ellen a Röntgen-sugarak dr. Hönig Izsó Villanygyógyító Intézetében eredménynyel kerülnek alkalmazásba, nemcsak a vér összetétele javul, hanem az oly kellemetlen lépmeagnagyobodás, csontfájdalmak és általános testi gyengeség is feltűnő gyorsan javul e kényelmes és teljesen fájdalommentes kezelésre.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Homel-féle Haematogént. Ne vezesse magát félre az utánzatoktól.

Angol, francia és amerikai rendszerű  
**KÉSZPÉNZERT félárban!**  
ruházkodhatik minden ember finoman és elegánsan  
Az ország-  
Zélinger Samu  
szívesen fogadja

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári  
raktárakban vásárolt 8-8 méteres legújabb divatu  
mint a gyapjuszövetekből mérték szerint készitek:  
finom öltönyt... 21 frtért  
nagyon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti termekben.  
Budaörs-körút és Kossuth Lajos-utca sarkán mellette.

## SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(\*) **Thália.** A Thália-Társaság mai második előadásán három egyfelvonásost mutatott be. Kettő ugyan már ismertünk e színház előadásában: Szemere György kitünően megfigyelt életképét, a „Siralomházat” és Metenier elmés családi szatirját, a „Családi körben”-t. Judik Etel, Bánóczy Dezső, Tihanyi Géza és főként Kürti József nagyon jó együttesben játszották meg őket. Lehmann „Pisti” című egyfelvonásosa is ügyes, elmés dolog. Judik Etel játszott benne igen jól. Mind a három darabot dr. Bánóczy László rendezte.

(\*) **„A pénz” próbál.** A Vígyszínházban serényen folytak a próbák Garvay Andor „A pénz” című háromfelvonásos színművéből. A szereplők lelkesedéssel mélyednek el feladatukba és hogy máris mennyire eltalálták a darab légkörének tónusát, mutatja a következő mulatságos epizód: Tapolczai Dezsőt, egy Friedmann nevű bankalmazott személyiségét a mai próba alatt meglátogatta fiacskája. Tapit az első felvonás végén leszaladt a kis Gyuszihoz és apai érzései annyira hatalmukba kerítették, hogy megfedekezett a próbáról. „A pénz”-ről s a már megkezdődött második felvonásról is. Hegedűs — Friedmann főnökének szerepében — idegesen járt alá s fel a színpadon s ekésített partnerét törőlmetszett lipótvárosi zsargonban, emígyen támadta meg:

— Friedmann! Wo steigen Sie herum? Das Geschäft geht vor Allem!

„A pénz”, amelyet a Vígyszínházban szombaton, e hó 24-én adnak először, a következő szereopsztásban kerül bemutatásra: Wimmer Marcel bankár — Hegedűs Gyula; Márta, a felesége — Varsányi Irén; Singer Sámuel, Wimmer apósa — Balassa Jenő; Leó, a fia — Tanay Frigyes; Hámory államtiszt — Fenyvesi Emil; Zentmayer báróné — Haraszthy Hermin; Keresztessy Sándor kamarás — Bárdi Ödön; báró Zelistyey — Tihanyi Miklós; Tercsi színésznő — Hegedűs Gyuláné; Friedmann, Szűts, Katz, Wimmer alkalmazottjai — Tapolczay Dezső, Rainay Gábor, Vendrei Ferencz; Salzerné — Gázi Mariska; a kis fia — Ferenczy Mata; Láng, Salzerné apja — Kazaliczky Antal; Berger, tőzsdeügynök — Győző Lajos; Inas — Kassay Győző. Új díszletekkel és stilszerű berendezéssel készült a cselekmény színhelye: Wimmer bankirodája.

(\*) **Budapesti Kabaret Bonbonnière.** A Teréz-körúti kabarethez ma este új műsört mutattak be. Az új számok közül legjobban Nyáray Antal művészi előadott dalai tetszettek és teljes sikert aratott a nagy operettparódia is, amely a közönség állandó kacagása közt pergett le. A régebbi bevált magánszámok közül Turchányi Olga chansonjai, Kökény Ilona dalai szolgálták rá a szépszámu közönség elismerésére. Állandó derűséget keltek dr. Szalai József conferenciér sikerült tréfái és szellemes bejelentői.

(\*) **Sardou drámán dolgozik.** Párisból aggasztó hírek voltak elterjedve Sardou Victorien állapotáról. Ezekkel ellentétben most azt írják, hogy Sardou egészsége annyira helyreállt, hogy írói társával, Moreauval együtt, legújabb drámája befejezésén dolgozik. Az új darab a francia forradalom előtti időszakban játszódik, nyolcz képből áll és decemberben kerül színre.

(\*) **Claretie visszavonulása.** Megirtuk, hogy Claretie Jules — a Théâtre Français igazgatója — visszavonulni készül. Ez ügyről, újabban, a következőket jelentik Párisból: Félévvel ezelőtt Mirbeau Octave küzdött ellene, hogy a helyére kerülhessen, de Claretie bámulatos szívóssággal védte állását. Most, hogy visszavonul, még sem Mirbeau lesz a győztes, hanem Bois Jules, aki szintén hadakozott Claretie ellen, mert a Théâtre Français nem adta elő régen elfogadott darabját, amely Racine és Molière utánzása és ezért nem számíthatott sikerre. Ha a szerző, mint új igazgató elő is adja, aligha lesz soká színen. Hír szerint a „Figaro” fel fogja kínálni Claretienek a kritikusi tisztet, amely Arene Emanuel halála óta betöltetlen. Claretie már nem fiatal ember, hatvannyolcz éves.

(\*) **Herczeg Ferencz előszava.** Az a bizottság, amely az e napokban elhunyt Zboray Aladár „Utolsó könyv”-ét rendezte sajtó alá, az értékes munkához méltó előszó megírására Herczeg Ferenczet kérte föl. Az illusztris író vázlat tuskulanumában fogadta a küldötteket, azzal a szeretetreméltósággal, amely őt jellemzi. A legnagyobb készséggel vállalkozott az előszó írására, így hát az érdekes könyv tartalma egy újabb becses részzel gyarapodott. Az „Utolsó könyv” november közepén jelenik meg. Előfizetési pénzek (fizetett példány 4, kötött 6 K) dr. Tonelli Sándor címére küldhetők (Országos Iparegyesület VI., Zichy Jenő-utca 4.). A könyv minden jövedelme csorbitatlanul Zboray két kis árvája feléig tartó fog szolgálni.

(\*) **Vecsey Ferencz legújabb sikere.** A berlini filharmonikusok szombati hangversenyének érdekes vendége volt: Vecsey Ferencz hegedült ama berlini közönség előtt, amelynek zenei intelligencia tekintetében nincs párja Európában. Ennek a közönségnek mutatta be néhány év előtt Joachim József a kis „Frenkit” és az a közönség tapsolt szombaton a tizenöt éves „Ferencz”-nek, azzal a lelkesedéssel, mely egy világhírű nagy művészt megillet. Vecsey Ferencz játékaról a berlini lapok a legnagyobb elismerés hangján írnak. Mutatóul álljon itt a „Berliner Lokalanzeiger” tudósítása: „Az egykori kis csodahegedűsből komoly művész lett és így egy szép remény még szebb valósággá vált. Bruch G-moll koncertjét hallottuk már egynéhányszor a Beethoven-teremben, de oly szépen, oly nemes hangon, oly meleg és lendületes kifejezéssel, mint tegnap Vecsey előadásában, még nem volt alkalmunk hallani. A Brahms-koncert szintén kitünően sikerült az ifjú művésznek, legalább is oly mértékben, aminőt csak a meglelt kor nyugodt érettsége révén lehet elérni. Vecsey Ferencz éppen Brahms interpretációja révén napról-napra bebizonyítja, hogy nem hiába volt Joachim tanítványa és hogy nagy protektorának művészi emléket méltó módon tudja megőrizni”.

(\*) **A Munkácsy-szoborpályázat.** A Munkácsy szobrára hirdett szűkebb pályázatra beküldött szoborterveket a közönség még holnap, szerdán és csütörtökön tekintheti meg a Mücsarnok szoborcarnokában. Belépő-díj nincsen.

(\*) **Az Andrássy-féle nagy művészeti ösztöndíj.** A gróf Andrássy Dénes és neje által alapított négyezerkötvenkoronás nagy művészeti ösztöndíjat a képzőművészeti tanács Nyilassy Sándor festőművészeknek ítélte oda.

(\*) **A szolnoki művészek kiállítása.** A szolnoki művésztelep tagjainak kiállítását állandóan nagy számu közönség látogatja és a vásárlási kedv olyan élénk, hogy a kiállított művek nagy része már el is kelt. A szolnoki társadalom előkelőségei szinte vetekednek egymással a művészet pártolásában.

(\*) **A téli tárlat.** A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállításának külföldi anyaga már utban van Budapest felé s az jövő héten meg is érkezik. A helybeli művészek műveinek átvételét hétfőn kezdi meg a Mücsarnok műtárosi hivatala s az átvétel három napon át tart, mindenkor délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.

## Angol-kór.

Ami kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsióban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni.

## Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek ép oly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

## SCOTT-féle Emulsió

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógyszerben.

## FŐVÁROS.

(\*) **A tanítás kezdete.** A tanács tudvalevően a szülők kérelmére s a komoly pedagógusok javaslatára elrendelte, hogy az elemi iskola első és második osztályában télen reggel kilencz órakor kezdjék meg a tanítást. Ez a rendelkezés azoknak nem tetszett, akik a legkevésbé a gyermekkel törődnek. Szociális szempontból akarták bizonyítani, hogy a tanács rendelete helytelen, mert van munkásember, akinek reggel hat órakor munkába kell mennie s már akkor kizárja a lakásból a gyermekét. Azt kérdzték, hogy mit csinálnak ezek a gyermekek hat órától kilenczig. Az nem jutott eszükbe, hogy télviz idején ezek a szerencsétlenek hat órától nyolcz óráig sem csavaroghatnak az utcán, a szociális érdek tehát azt parancsolja, hogy a hatóság gondoskodik olyan helyről, ahol a lakásból kizárt gyermek az iskola kezdetéig felügyelet alatt lehet. A tanács egy lépést tett is ezen a téren. Legutóbbi üléséből elrendelte, hogy a gyermeket nyolczadfél órakor engedjék be az iskolába és a napközi otthonban várják meg az előadás kezdetét.

(\*) **A Dob-utca kiszélesítése.** A tanács és a közgyűlés felhívására újabb terveket dolgozott ki a mérnöki hivatal a Dob-utca kiszélesítése ügyében. A három terv ez:

Az első terv szerint az új Sugár-ut a Központi Városháza közepétől a Csányi-utczáig terjedne, itt villa módjára széjjelágaznék és a forgalmat a Király-utczán és a kiszélesített Dob-utczán át a Városligeti fasorba, illetőleg a Damjanich-utczán át a Városliget felé terelné. A második terv szerint a Sugár-ut az Erzsébet-körutig terjedne. A Csányi- és az Akácfa-utczák között térré szélesednék, amelynek segítségével a forgalom a Király- és a Dob-utca felé tereltetnék. A harmadik terv az, hogy a Sugár-ut a Központi Városház közepétől az Erzsébet-körutig a Royal-szálló elé vezetne. A Dob- és a Király-utca között a körút térszerűen kibővíülne, ami megeremtené a kétirányú forgalmat. A teret két nagy középépülettel és a Nyár-utca tengelyébe helyező monumentális szoborral akarták díszíteni.

(\*) **A lakáskérdés reformja.** Érdekes és föltte aktuális előadást tartott ma este dr. Forbáth Imre műegyetemi magántanár, a Magyar Társadalomtudományi Egyesületben a lakáskérdés reformjáról. Rövid képét adta a Budapestben uralkodó lakáviszonyoknak, majd kiemelte, hogy a lakáskérdés végleges rendezésének egyik alapfeltétele a czéltudatos telekpolitika. A városnak minél nagyobb területe legyen a közönség kezén. A birtokában lévő telkeket a város egyáltalában ne adja el, hanem hasznosítsa azokat építési célokra, hosszú lejáratu vagy örök építési jogon kiadott bérletek után. Terjeszteni kell azonban első sorban a szövetkezeti alapon álló építkezést. Azért is előadó szükéségesnek tartja, hogy a lakásreform előmozdítására lehetőleg az egész országot behálózó nagy egyesület alakuljon, mely egyesület mindazok részéről messze-menő támogatásban részesülne, kik át vannak hatva attól, hogy minden emberséges életmódnak legelőmibb feltétele az egészséges lakás. Az előadást a hallgatóság végig élénk érdeklődéssel kísérte.

(\*) **A madridi ipari és mezőgazdasági kiállítás.** A madridi állandó jellegű nemzeti ipari és mezőgazdasági kiállítás szervező-bizottsága átiratot küldött a polgármesternek, amelyben értesíti őt a kiállítás létesítéséről és ismerteti a kiállításnak czélját és földadatát. A kiállítás, az ipari és mezőgazdasági cikkeknek középponti telepe lesz, amely Spanyolország összes városaiban fiókokat tart fenn. Czélja, hogy az ipari gyártmányok és mezőgazdasági termények kereskedelmi forgalmát czélzó üzleteket előmozdítsa és az egész országra kiterjedőleg előadásokat tegyen lehetővé. A bizottság arra kéri a polgármestert, eszközölje ki a főváros támogatását és tegye lehetővé, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai maguk is előmozdíthassák a kiállítás földadatának megvalósítását.

(\*) **A Halászbástya szobrai.** Az északi Halászbástya figurális díszítése czéljából a közmunkák tanácsa Mikula Ferencz szobrászzsal öt szobrot készített a kincstár költségén és pedig két álló lovaszobrot, két álló orosziant és egy sárkányt. A közmunkák tanácsa felhívta a fővárost, hogy az immár felállított szobrokat vegye gondozásába. A mérnöki hivatal most jelenti, hogy az átvételnek nincsen semmi akadályja.

(\*) Az bizottsága mester elnök. Jenő tanár jelentette, az Artész megépítésére 1,200.000 K-t többet a Ajánlja, hogy ki egy építési a beérkezett bejelentett leti feltétele indítványát hogy a költségvetés megköztassa

(\*) A V. miniszter Vasút Részvele kapcsán utca—Ferenczi összeállítás bejárás és összejövetelnek tanács

(\*) A város bizottsága a közönséggel szemléltetés mellett tárgyalás jogi és a közlekedés a vasárnap tervezetéről, sürgességgel törvényjavaslat

rovatban k

**Dr. Kovács**  
Budapest  
Kiváló siker az ügyvédi Nem téve

**GÖ**  
asi és  
Migraine, kezdés Psoriasis, Eczéma gyógyítás (Hebeült meg a nehéz betegnek alapítójának

**Dr. Kovács**  
Budapest  
Rendelés Levélbeni meg

**Föld**

VIII. ker., Nyasztalos, Horkonyha, cselektárnak — föltötte 54 m<sup>2</sup> 3 vízvezeték, 4000 amortizációs nap. Telefon

**Rohits Tempelfo**

Nagy Hoffmann József

**Fontos**

arát lakásban megüdvöztető felhív

**HEGE**

Budapest

(Az artézi fürdő építése. A főváros fürdőügyi bizottsága ma délután dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Előadó dr. Berczel Jenő tanácsjegyző volt. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a főváros közgyűlése már elfogadta az Artézi-fürdő terveit és költségvetését. A fürdő megépítése 3,840.000 koronába kerül. A főváros 1,200.000 koronát nyomban rendelkezésre bocsát, a többit a felveendő nagy kölcsönből fogja fedezni. Ajánlja, hogy a bizottság a saját kebeléből küldjön ki egy építési bizottságot, amelynek feladata lesz a beérkezett ajánlatok elbírálása. Ezután az előadó bejelentette, hogy az építkezésnél az általános vállalati feltételek lesznek irányadók. Dr. Plathy György indítványára a bizottság felkérte a pénzügyi osztályt, hogy a többi fürdő ügyének jelenlegi állásáról is tájékoztassa a bizottságot.

(A Városi Villamos új vonalai. A kereskedelmi miniszter elrendelte a Budapesti Villamos Városi Vasút Részvénytársaság Vágóhid-utcai vonalának a vele kapcsolatos Üllői-ut—Hungária-körúti, Mester-utca—Ferencz-körúti és Országház-tér—Nádor-utcai összekötő vágányainak műtanrendőri bejárását. A bejárás november hó 3-án délelőtt 9 órakor lesz; összejöveteli hely: a főváros Központi Városházának tanácsterme.

(A vasárnapi munkaszünet. A főváros iparügyi bizottsága ma délután Faller Ferencz tanácsnok elnöklésével és dr. Déri Ferencz tanácsjegyző előadása mellett tárgyalta azt az előterjesztést, melyet a tanács jogügyi osztálya az előjárók értekezletének és a közérlelmzési ügyosztálynak javaslatai alapján a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat tervezetéhez készített. A bizottság ajánlja a tanácsnak, sürgesse a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslatnak ily irányban való módosítását.

## Nyilt - tér

2 rovatban közzétételre nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

### Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

## GÖRVELYKÖR

Asztma, köhvény, idült szív, gyomor, vese- és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis macacs hőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbizhatóbb gyógymódja a Ver-gyógyítás (Hemopatia), melyvel szájhüvely és elmezavar beálltát meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak rendelés intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig, Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

## Földszintes ház eladó.

VIII. ker., Hunyadi-utca 27. Szobrász, festő, asztalos, nyomda vagy más ipari célra. 3 szoba, konyha, cselédszoba, 3 pincze, világos padlás raktárnak — adómentes új műhely 153 m<sup>2</sup>, fölötté 54 m<sup>2</sup> irodahelyiség, — 28 m<sup>2</sup> udvar, 3 vízvezeték, 21 gázégő. Ára: 14000 forint. 4000 amortizációs kölcsön. Megtekinthető egész nap. Telefon 58—83.

### Rohitschi Tempelforrás

étvágyat gerjeszt elősegíti az emésztést szabályozza az anyagcsere-t

Nagybani raktár Magyarország részére: Hoffmann József, Budapest, VI., Báthory-utca 8. szám

### Fontos

mindenkire nézve, ki műtárgyak iránt érdeklődik. Nemot, Francia- és Olaszországban töltött hosszú szabó tartózkodásom alatt oly modern és antiques műtárgyakat szereztem be, melyek minden mű-sarát lakásában millió helyet foglalhatnak és melyekre a közönség údelelőzése: felhívom. E tárgyak nasszajandóknak különösen alkalmasak.

HEGEDÜS ZSIGMOND Budapest, Andrassy-ut 9. sz.

## SPORT.

### Budapesti ügetőversenyek.

— Harmadik nap. —

Rendkívül kisszámú közönség jelenlétében, met-sző hidegben folytak le a mai ügetőversenyek, úgy hogy csak a legelkeseredettebb sportsmanek látogattak ki az Erzsébet királyné-úti versenytérre. A meglepetések egymást érték és a fogadók alaposan megkoppasztva tértek haza. Három kiemelkedőbb száma volt a programnak és mind a három szenzációs eredménnyel végződött. A Bravado-díjban Lord Lancelot győzelmére tiz és félszeres, az Októberi handicapben Lord G. győzelmére tizenhatsz és félszeres, a Handicapben pedig Fondor győzelmére huszonhárom és félszeres pénzt fizetett a totalisateur. Ezek az ügetőversenyeknél szokatlan kvóták jellemzik a mai napot.

Részletes eredmény a következő:

I. Zombori díj. Díj 2500 korona. Táv 2700 m. 1. Hauser L. Demission (Tappan), 2. Hugo, 3. Willy Allen. Indultak még: Togo, Ifero és Erna. Tot.: 10:40, 20:49, 57.

II. Bravado-díj. Díj 2000 korona. Táv 2600 m. 1. Wienerwaldi ménes Lord Lancelot (Ederer), 2. Dongó B., 3. Sir Potential. Indultak még: Fanny, Liebling, Easter child és Mailüfferl. Tot.: 10:105, 20:43, 39, 36.

III. Októberi handicap. Díj 2500 korona. Táv 2500 m. 1. Barstein G. Lord G. (Difffenbacher), 2. Zufall, 3. Laura. Indultak még: Cyclonea, Siess P., Hertha, Zut, Sa mer's, Top Boy és Ideal. Tot.: 10:185, 20:61, 56, 89.

IV. Nyeretlenek versenye. Díj 1700 korona. Táv 2100 méter. 1. Scharovai ménes Ex libris (Ryerson), 2. Ellie Ansel, 3. Sir Potential. Futottak még: Bonnatella, Vanda és Spullerl. Tot.: 10:26, 20:35 és 48.

V. Handicap. Díj 1700 korona. Táv 2500 méter. 1. Gyulai Gyula Fondor (Kieser), 2. Dolly, 3. Lepke. Futottak még: Dávid, Páris, Adi, Duc, Derby, Méltóságos, Éva és Admirál. Tot.: 10:236, 20:94, 73 és 73.

VI. Kettősfogatu urkocsis-verseny. Díj 3300 korona. Táv 5500 méter. 1. H. B. Szövetség Vendég—Márta (Bernrieder), 2. Való—Szikra P., 3. Czimer O.—Peti. Futottak még: Lotty—Lydia, Kochinor—Serenissimus, Turi-Tari—Zavieja. Tot.: 10:23, 20:34 és 53.

### Bécsi versenyek.

— Harmadik nap. —

A Freudenauban sem dicsekedhettek a közönség nagy számával, mert ember alig volt künn a versenypályán; nagyon meglátszik már, hogy a versenyév vége felé járunk és már mindenki otthagya a pénzt a totalisateurnál. A program különben is nagyon szegényes volt és a kevésszámú publikum semmi érdeklődést sem mutatott az egyes futamok iránt, ami részint a nagyon is túlr emlékeztető idő-nek tudható be. A kétévesek számára kiirt Gunners-bury-versenyt az ismét formába jövő Dréher-istálló Vampyr-ja nyerte meg könnyen Wetter ellen, míg favírot Slecinka helyzetlenül futott. A Winterhafeni-díjban a formája magaslátán levő Virgilius igen könnyen verte Mátkát, Palóczkirályt és még öt nagyon jó klasszisu lovat. Az akadályversenyben a reás favorit Gara három lónál husz hosszal lett utolsó.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók gátversenye. Díj 4000 korona. Táv 2400 méter. 1. Egyedi A. Pallós (Fries), 2. Curry, 3. Durga. Futottak még: Apatin, Tilly, Wergele, Koczák, Sasaki és Nikita. Tot.: 10:184, 20:72, 26 és 44.

II. Kötévesek eladóversenye. Díj 2400 korona. Táv 1000 méter. 1. Zombory R. Kedvencz (Miles), 2. holtversenyben Paraber és Esz. Futottak még: Vitoria, Resina, Armida, Monferrina, Aszár, Lobogó, Himpellér, Maricza és Sisa Pista. Tot.: 10:75, 20:128, 49 Paraber és 43 Esz.

III. Gunnersbury-verseny. Díj 9500 korona. Táv 1600 méter. 1. Dreher A. Vampyr (Aylin), 2. Wetter, 3. Jerzyna. Futottak még: Feszcs, Triumvir, Haxy és Slecinka. Tot.: 10:70, 20:50, 43 és 65.

IV. Winterhafeni díj. Díj 6500 korona. Táv 2000 méter. 1. báró Harkányi J. Virgilius (Cockeram), 2. Mátká, 3. Palóczkirály. Futottak még: Gánna, Galantuomo, Arlesienne, Flapdoodle és Vosges. Tot.: 10:42, 20:36, 47 és 85.

V. I. oszt. eladóverseny. Díj 4500 korona. Táv 1200 méter. 1. Lossonczy Gy. Caracalla (Gulyás), 2. Klapka, 3. Maillart. Futottak még: Fokos és Mirabeau. — Tot.: 10:27, 20:41 és 74

VI. Nyeretlen háromévesek gátversenye. Díj 5000 korona. Táv 3200 méter. 1. Herczeg Taxis S. Tolbiac (Huxtable), 2. Royal Anne, 3. Gara. — Tot.: 10:26.

VII. Eladók handicapja. Díj 2400 korona. Táv 1600 méter. 1. Vonwiller A. Gamin (Taral), 2. Ne féjli, 3. Jimmy. Futottak még: Paula, Cousin és Marionette. — Tot.: 10:32, 20:35 és 49.

### 8 UJ SZÓ...

„ALTVATER“

GESSLER

BUDAPEST.

## TÖRVÉNYSZÉK.

§ Kardosék bankjai. A Kardos-család bűnügyében ma befejezték a könyvszakértők kihallgatását. Tiz órakor áttértek a perbeszédre. Dr. Nagy Béla kir. ügyész háromórás vádbeszédében fenntartotta a vádlottak ellen a vádirat összes pontjait. Utána dr. Pollák Illés, dr. Gál Jenő és dr. Illés Károly védők mondták el perbeszédüket, pontrólpontra czáfolván a vád állításait, kimutatták, hogy Kardosék bűncselekményt nem követtek el s így el nem ítéltetők. — Az ítéletet a bíróság csütörtökön délelőtt kilencz órakor hirdeti ki.

§ Előleg a házasságra. Rabó Sándor három évvel ezelőtt, mikor még katonasorban volt, megismerkedett Horváth Katalin cselédeánnyal, akinek megígérte, hogy mihielyt kiszabadul a katonaságtól, feleségül veszi. A leány hitt a katonának, akire ráköltötte minden pénzcsékéjét. Rabó Sándornak tavaly letelt a három éves szolgálata s attól kezdve hallani sem akart a leányról. Hazautazott falujába és még csak nem is válaszolt a rászedett cselédeánnyal, aki végre is feljelentette csalás miatt. A büntetőtörvényszék Janciczky bíró elnöklésével ma tárgyalta Rabó Sándor ügyét, aki azzal védekezett, hogy a pénzt együtt mulatta el a leánnyal, aki soha sem engedte őt fizetni. A bíróság azonban nem fogadta el a védekezést és a vádlottat három hetj fogházra ítélte. Az elítélt felebbezet.

§ A férj merénylete. Nemrégiben történt, hogy Fisch Ferencz városligeti mutatónyos családi viszályból rálött háromszor a feleségére, akit a karján könnyen meg is sebesített. A merénylet férjet nyomban letartóztatták s a kir. ügyészség indítványára szándékos emberölés kísérletének büntette miatt rendelte el ellene dr. Kendi vizsgálóbíró a vizsgálatot. Ennek folyamán Fisch védője, dr. Vázsonyi Vilmos, tekintettel arra, hogy Fisch állandóan ivott, kérte védekezésének elmeállapotát elmeorvoszakértőkkel megvizsgáltatni. A vizsgálóbíró ezt el is rendelte s dr. Schaffer Károly és dr. Németh Ödön törvényszéki elmeorvoszakértők hosszas megfigyelés után konstataáltak, hogy Fisch nem szenved ugyan elme-zavarban, de szabadellhatározási képessége erősen csökkent. Időközben Fisch felesége maga is kérte a védővel együtt, hogy ezen orvosi szakvélemény alapján helyezték férjét szabadlábra annyival is inkább, mert ő maga sem kívánja a megbüntetését. Dr. Kendi vizsgálóbíró ma helyt is adott ezen kérelemnek s elrendelte Fisch szabadlábrahelyezését. Mivel azonban az ügyészség ezen vizsgálóbírói határozat ellen felfolyamodást jelentett be, a szabadlábrahelyezés kérdésében a legközelebb már a vádtanács fog dönteni.

§ A multság vége. Urnapján, ez év június 18-án Hóra Imre fuvaroskocsis, Liszicsán József kertész és Sztternád Lajos fuvaros reggeltől kezdve sorra járták a VI. kerület külterkének kocsmáit. Erősen ittas fővel este 10 óra tájban bevetődtek az Erzsébetkirályné-úti Csizmadia-féle kocsmába, ahol a rovott multu Hóra észrevette, hogy Liszicsán egy 100 koronás bankjegyet váltott. Nyomban eltökélte magában, hogy a pénzt, ha kell, még erőszak árán is megszerzi. Félőrai időzés után távoztak a kocsmából s Sztternád csakhamar elvált két társától. Hóra ezt észrevéve Liszicsánt becsalta a Széchenyi-telep mögötti erdőbe s ott egy bottal leütötte. A földrebukott embertől aztán elvette 98 korona pénzt, ezüst-óráját és lánczát. A rablott zsákmánnyal megszökött, otthagya vérében fetrengve szerencsétlen áldozatát. A büntetőtörvényszék esküdtbírósága ma venta felelősségre Hóra Imrét rablás büntetettéért. A tárgyaláson úgy a sértett, mint a tanúk igazolták, hogy a támadó Hóra volt, aki egyedül fosztotta ki áldozatát. Az esküdték bűnösnek mondták ki Hórárt a rablás büntetében. Ezen marasztaló verdíkt

alapján a bíróság 6 évi és hat havi fegyházra ítélte a vádlottat, aki az ítélet ellen semmisségi panaszszal élt.

## KÖZGAZDASÁG.

**Aradi iparosok és kereskedők az új betegsegélyző törvény ellen.** Azok a panaszok, amelyek az új betegsegélyző és balesetbiztosítási törvény ellen állandóan napirenden vannak, éles hangú, szinte elkeseredett fölshóllásokban nyertek kifejezést az aradi ipartestület által vasárnap délelőtre összehívott nagygyűlésen. A nagygyűlés határozatilag kimondta, hogy a betegsegélyző járulékoknak a munkaadókra való kivetését indokolatlannak tartja a magyar ipar létkérdése érdekében és abból a szempontból, hogy a közegészségügy általános állami érdek. Kívánja a gyűlés, hogy szociálpolitikai követelmények megoldására vonatkozó kiadások az összes állampolgárok által fedeztessenek a betegápolási pótdó kivetéséhez hasonlóan és a közegészségügy teljes állami kezelésbe vétessék és az összes autonóm szervek megszüntessenek. Végül kilencz pontba foglalva, memorandumot terjesztenek a kormány elé, melyben a szervezeti szabályok megváltoztatását és az ezzel összefüggő kezelési munkáknak egyszerűsítését kéri.

**Szegedi kiskereskedők és az ipartörvény.** Vasárnap tartotta választmányi ülését a szegedi kis- és középkereskedők egyesülete, melynek legfontosabb tárgya az új ipartörvény-tervezetnek tárgyalása volt. Kimondta a választmány, hogy odahat, hogy az új ipartörvényben a kereskedelmi áruk között a rézgálic stb. és más hasonló mérgező anyagnak jelzett cikkek árusítása továbbra is engedélyeztessék. Továbbá, hogy rendelés gyűjtésénél a magánfeltek látogatásának ürügye alatt elkövetett házalás megszüntetessék és végül, hogy a kereskedelem gyakorlása képesítéshez köthessék.

**Hadügyi szállítások és a magyar ipar.** Állandó a panasz, hogy a hadsereg részére eszközöndő szállításokból Magyarország nem kapja meg a kvóta arányában öt jogosan megillető részt. E panaszok hangoztatása napirenden van ugy az egyesületekben, mint a parlamentben, pedig — mint az alábbi példa mutatja — sokszor ok nélkül. Kitészik ez Kossuth Ferencnek az Országos Iparegyesülethez küldött leiratából, amelyben közli, hogy a közös hadügyminisztérium által az élemezési cikkek szállítására kiírt pályázatra Magyarország részéről ajánlat részben csekély mértékben, részben egyáltalán nem érkezett be. Eéggé nem kárhozható eljárás, hogy mi, mezőgazdasági állam létünkre ily csufoson vagyunk kénytelenek a milliókra menő szállításokat Ausztriának átengedni — és az india enczia által előállított hátrányokat az örökös sírás és panaszkodással véljük helyreállítani. A kormányhoz érkezett panaszok folytán Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter felvilágosítást kért a közös hadügyminisztertől a magyar érdekek melőzéseért. A közös hadügyminiszter erre azt a meglepő választ adta, hogy mellőzéstől szó azért sem lehet, mert a magyar cégek nem is pályáztak a szállításért. Ime Kossuth leiratának erre vonatkozó része:

„A hadügyminiszter ur megnyugtatót azíránt, hogy a magyar malomiparnak a hadügyi szállításokban a kvóta arányában való részesítéséről gondoskodás történt, de egyuttal közölte velem azt is, hogy a cukor és tésztaemlékre szállításában a magyar ipar azért nem volt a kvóta arányában részesíthető, mert a múlt évi december 7-én e cikkre tartott nyilvános versenytárgyalás alkalmával cukorra magyar cégétől egyáltalában nem érkezett be ajánlat, tésztaemlékre pedig csupán egy ajánlat tétetett, mely azonban, minthogy a bemutatott minták a követelményeknek meg nem feleltek, figyelembevehető nem volt. A hadügyminiszter ur ugyanakkor utalt arra, hogy azon csekély érdeklődés folytán, melylyel a magyar iparosok a szóban levő versenytárgyalások iránt viseltetnek, lehetetlenné válik a tengerészeti kormányzatnak az, hogy a magyar iparnak figyelembevételére irányuló követeléseinek a

megillető mértékben eleget tehessen és a kvótaszerű arány ezen szóbanlevő cikkeknek az 1908. évben betarthassa. Ennélfogva azon kérelemmel fordult hozzám, miszerint hassak oda az érdekelte ipari köröknek, hogy a szállításoknak a megállapodások értelmében leendő elosztására irányuló fáradozásai eredményteljes járassanak. A hadügyminiszter urnak ezen közlése és kérelme annyival inkább lehangozóan hatott rám, mert sajnos, már ismételt volt alkalmam tapasztalni, hogy a hadügyminiszter urnak a magyar ipar iránt gyakorta tanusított jóindulata, valamint szakadatlan buzgólkodásom azíránt, hogy a kvótaszerű részesedést a hadügyi szállításokban lehetőleg a magyar ipar minden egyes ágazatának biztosítsam, hajótörést szenved az érdekelte iparoság érdeklődésének hiányán.”

**Magyar tőke Boszniában.** Régóta éreztük már annak hátrányait, hogy az anektált tartományokban pénzintézeteink teljesen átengedték a teret az osztrák tőkének. Most — mint már régebben jeleztük — végre komoly lépések történtek e hiány pótlására. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ugyanis Boszniában egy olyan pénzintézetet fog alapítani, mely főleg jelzálog-hitel nyújtással foglalkozik. Báró Burián közös pénzügyminiszter expozéjában tett is említést arról, hogy egy magyar bank alapításának terve nemsokára valóra válik és hogy a boszniai országos bank szabadalma nem monopólium jellegű, úgy, hogy a boszniai országos kormány a tervezett magyar bank megvalósítását tőle telhetőleg támogatni fogja. Ilyen körülmények között nincs is akadály a annak, hogy a Pesti Kereskedelmi Bank vezetés alatt működő boszniai magyar bankmihamarább megvalósuljon.

**Losoncai kereskedők gyűlése.** Az O. M. K. E. losoncz-salgótarjani kerülete vasárnap gyűlést tartott Losonczon. A kerület elnöke nagy tetszéssel fogadott megnyitóját után Szende főtitkár hosszabb beszédben vázolta a kereskedelem helyzetét a mai közgazdasági viszonyok között. Tételről-tételre igazolta, hogy a tervezett adóreform igazságtalan terhet ró a kereskedelemre. Utána Wohl elnök fejtegette, mennyire szükséges az ország fejlődése érdekében a különböző foglalkozások közötti harmónia. Wagner polgármester és Kirner alelnök felszólalása után az ülés véget ért. Délben banket volt a Vigadóban.

**A kassai villamos vasút.** A felszámolni akaró kassai villamos vasút Budapestre ajánlatot kapott a vasút átvételére és az üzem folytatására. Emiatt a felszámolás kimondására összehívott közgyűlést bizonytalan időre elhalasztották és az ajánlattevőkkel tárgyalásba bocsátkoztak.

**Fizetéképtelenségek.** A bécsi Creditorenverein a következő fizetéképtelenségeket közli: Schwarcz Simon kereskedő, Szentcs; Schwarcz Vilmos bej. kereskedő, Poprád; Eckstein C. F. bérkereskedő, Budapest; Redő Teréz és társa kereskedő, Budapest; Richter Artur kereskedő, Nyitra; Falvai Ferenc kereskedő, Székesfehérvár; Neumann Áron kereskedő, Hajdunánás; Goldfinger Sámuel kereskedő, Viroviticza; Karfunkel Ceczília divatárus-kereskedő, Eszék; Matzner V. mű- és épületlakatos, Reichenberg.

**Arad város kölcsöne.** Arad városa a Maros folyón át építendő két vashid építési költségeinek fedezésére 2.400.000 korona kölcsönt akar felvenni. A kölcsön folyósítására — mint már jeleztük — a Magyar jelzálog hitelbank, a Pesti magyar kereskedelmi bank és a Pesti hazai első takarékpénztár közös ajánlatot nyújtottak be, melynek főbb pontjai: A kölcsön biztosításul lekötendő lesz a városi pótdó és különösen a két vashid vámjövödelme. A kölcsönt három, egyenként 800.000 koronáról szóló kötelezvény ellenében 95 százalékos árfolyamon elszámolandó intézeti kötvényekben bocsátják a város rendelkezésére, 50 év alatt évi 5.45 százalékkal 100 egyenlő előleges félévi részletben, vagy pedig 65 év alatt évi 5.25 százalékkal 100 egyenlő előleges félévi részletben leendő törlesztésre.

**Erdővétel.** Gróf Schönborn lomicsói erdejére a f. hó 10-én megtartott nyilvános árverésen Reismann Sámuel fakereskedő 303.000 korona vétellárral tette a legmagasabb ajánlatot s így a szép erdő birtokába került.

**A szegedi kisiparosok munkaadó szövetsége** tegnap tartotta alakuló közgyűlést az ipartestület helyiségében. A szövetség vezetősége a következőképp alakult meg: Elnök Rainer Károly, alelnök Pálffy Dániel és Wimmer Fülöp, titkár Szabó Gyula, igazgatói tagok Hábel György, Benkőci Pál és Sebők Pál. A szegedi kisiparosok munkaadó szövetsége így megalakulván, rögtön meg is kezdte működését.

**A Ház- és Földbirtokosok Hitelbankja Részvénytársaság** ma rendkívüli közgyűlést tartott Hoffier Aladár alelnök vezetés alatt; a jegyzőkönyvet ifj. dr. Gottl Ágost vezette. A közgyűlés kimondta az intézet felszámolását az Általános Bank Részvénytársaság útján. A felszámoló-bizottságba megválasztottak: Baráth Kálmán, Hoffier Aladár, továbbá az Általános Bank Részvénytársaság részéről: Biró Márk és Pető Miklós. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: Luka Pál, dr. Ságody Gyula és gróf Somssich Tihamér.

**A cukorárak emelkedése.** A kedvezőtlen időjárás a cukorpiac ár alakulását is meglehetősen befolyásolja. A hetek óta tartó hosszas szárazság következtében az árak állandóan szilárdabbak. A legutóbbi napokban Oroszországból fagyot jelentettek, melyek a cukor árát métermázsánként majdnem fél koronával felhajtották. A cukorgyárak az áremelkedés dacára meglehetősen tartózkodnak a kínálattal.

**Az osztrák Németségben.** A berlini tözsdén ma azt beszéltek, hogy az osztrákot, amelyet a német pénzügyi reform teljesen elejtett, az egyes államok, különösen Poroszország, újból be fogják hozni.

**Az osztrák vasutak államosítása.** Az osztrák vasutügyi minisztériumban tegnap befejezték a vasutállamosításra vonatkozó tárgyalásokat. Minden részletre nézve végleg megegyeztek.

**Az Erdélyi Gazdasági Egylet kiállítására.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy jövő év szeptember havában az erdélyi részek teljes bevonásával tenyészállat-kiállítást rendez Kolozsvárott, melyre az előkészületek már most folynak.

**A román kereskedelmi szerződés.** Megirtuk, hogy Bécsben megkezdtek a romániai kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat. A tárgyaláson Romániát báró Parum, a képviselőház alelnöke, Aman, a bukaresti kereskedelmi és iparkamara elnöke, Puhene külügyminiszteri osztályfőnök, továbbá Bratianu Morandini és Furpuna képviselik. Az első ülésen nyomban megkezdtek az érdemleges tárgyalást s a későbbi üléseken fogják elővenni az egész anyagot s mindkét részről elő fogják terjeszteni azokat a követeléseket, amelyeket mindkét részről ki-vánnak érvényesíteni.

**A pécs-bátaszéki vasút közgazgatási pótbekapcsolás** október 27-én veszi kezdetét Pécsen, 28-án és 29-én Pécsváradon, 30-án Véménden folytatják a tárgyalást és 31-én Bátaszéken fejezik be.

**Gazdasági tudósítók.** A földmivélsügyi miniszter Csanád vármegye Makó r. t. város területére Nagy Antal makói lakost, Fehér vármegye móri járására Frey Vilmos magyaralmási lakost, Fogaras vármegye alsóárpási járására Szikszay Béla alsópörumbáki lakost, Hunyad vármegye hátszegi járására N. Naláczy Ákos nalácsi lakost, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye tiszai középjárására Tichy Béla pusztatényői lakost, Nyitra vármegye nyitrai járására Lazarek József felsőszőlősi lakost, Nyitra vármegye nyitrai járására Prenoszil Ödön úrményi lakost, Szabolcs vármegye dadai alsójárására Gógh Győző takarostanyai (büdszentmihályi) lakost, Szatmár vármegye színérváraljai járására Árvay Károly máriavölgyi lakost, Torontál vármegye antalfalvi járására Floth Nándor báránai lakost és Zemplén vármegye homonnai járására Apáthy János homonnai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

**Hárspataki erdőfelosztás.** Vas vármegye közgazgatási bizottsága Hárspatak község előjáróságának azt a kérelmét, hogy urbéres erdejét a község lakosai között feloszthassa, elutasította. A község a miniszterhez felebbezett. — Tegnap érkezett le a földmivélsügyi miniszter leirata, amely a községet kérelmével elutasítja.

**SZEN, koks, briket, antracit** összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Dátall 23-27. 75-28, Engros 164.



27701

**Radnay Károly**

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

A „Nem...  
folyó évi sz...  
osztási kö...  
7,885.663 ko...  
és mulékony...  
napikártalan...  
vezett társa...  
ber hó végé...  
vényesített...  
71,498.002 k...  
rona muléko...  
összegekkel...  
10,883.674 ko...  
Beszün...  
és Tengerhaj...  
hogy a vuko...  
állomást kis...  
további intéz...

**DR. Villany Intézet Budapest,**

**Gyógytér Elektromágnes**  
fás.  
Röntgen sug...  
kezelés.  
Magas feszül...  
tnal való ke...  
valisatio).  
Kék fénynye!  
Villamos hőf...  
trotherm).  
Villamos fényf...  
Villamos ma...  
ratio).  
Gaiván, Farad...  
árammal víz...  
Villamos vízfű...  
Szénsavas fű...  
Főbb jav...  
Általános Ideg...  
rasthenia, hy...  
— Rendel...  
kezelés egész...

Inn	Shárding
Duna	Passau
	Linz
	Bécs
	Pozsony
	Komárom
	Budapest
	Páks
	Mohács
	Gombos
	Hvídk
	Pancsova
	Orsova
Horva	Morvafalu
Vág	Zsolna
	Trencsén
Rába	Szerep
	Szt. Góth
	Sárvár
	Győr
Dráva	Varnad
	Zákány
	Bács
	Fezék
Mura	M.-Sperd
Száva	Zágráb
	Szizek
	Mitrovicz
Szamos	Dócs
	Szatmár
Kraszna	N.-Majter
Lataczna	Munkács
Láboreza	Homonnai
Ung	Pereseny

P

A Magyar

Igaz

22 Csüt

23 Pént

24 Szom

25 Vasá

A „Nemzeti“ baleset-biztosító részvénytársaság folyó évi szeptember havában 900 darab balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 7,885.663 korona, rokkantság esetére 9,888.964 korona és mulékony keresetképtelenség esetére 3508 korona napikártalanításra biztosított összegről szólnak. Nevezett társaság a folyó évi január hó 1-től szeptember hó végéig terjedő időszakban 7284 ajánlatot kötvényesített és pedig 52,787.702 korona halálesetre, 71,498.002 korona rokkantság esetére és 24.619 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegekkel. Fennállása óta a társaság balesetekért 10,883.674 korona 37 fillér kártérítést fizetett ki.

Beszűntetett hajóállomás. A magy. kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy a vukovár—újvidéki vonalon Opatovác ladik-állomást kis víz miatt folyó évi október hó 19-ével további intézkedésig megszünteti.

## DR. HÖNIG IZSO

### Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift  
Telefon 102-39.

**Gyógytényezők:**  
Elektromágneses gyógyítás.  
Röntgen sugarakkal való kezelés.  
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).  
Kék fénynevelő kezelés.  
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).  
Villamos fényfürdők.  
Villamos masszázs (Vibratio).  
Gaiván, Farad és Franklin árammal való kezelés.  
Villamos vízfürdők.  
Szénsavas fürdők.

**Főbb javallatok:**  
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)  
Ideggyengeségi állapotok.  
Almatlanság.  
Hűdések (Paralysis),  
degfájdalmak, Idegzsákák (Neuralgiák, Schlas).  
Gerincvelősrivadás (Tabes.)  
Szívbetegségek.  
Véredényelmeszesedés.  
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbajok).  
Székrekedés.  
Anyagszerebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).  
Bőrbajok. Bőrvizketeg.  
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).  
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —  
Észelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

### VIZALLAS.

m. é. t. e. r.		m. é. t. e. r.	
okt. 19. okt. 20.		okt. 19. okt. 20.	
Inn	Shárding 0,45 0,48	M.-Szécsi	0,01 0,01
Duna	Passau 1,24 1,14	Tokoháza	0,04 0,04
	Linz 1,36 1,39	V.-Námény	1,04 1,04
	Bécs 1,44 1,45	Tokai	1,00 0,72
	Pozsony 0,38 0,35	Heszafürdő	0,78 0,80
	Komárom 1,18 1,15	Szolnok	0,92 0,86
	Budapest 0,62 0,58	Szeged	1,70 1,71
	Pápa 0,17 0,18	Szécsény	1,24 1,28
	Mohács 0,67 0,62	T.-Bocsa	1,16 1,16
	Gombos 1,24 1,28	Tihel	0,30 0,28
	Ujvidék 0,49 0,45	Óndava	1,21 1,26
	Panesova 0,40 0,44	Tapolc	0,50 0,50
	Orsova 0,49 0,47	Bártha	0,02 0,05
	Morvaalu 0,39 0,27	Ródros	1,15 1,14
	Zsolna 0,01 0,01	Sáta	0,08 0,01
	Trencsén 0,08 0,04	Bornád	0,84 0,82
	Szered 0,27 0,27	Borettyó	0,81 0,86
	Szt.-Gottbárd 0,60 0,01	R.-Ulfalu	0,27 0,27
	Sárvár 0,19 0,20	Csucs	0,40 0,38
	Győr 1,14 1,01	N.-Várad	0,16 0,16
	Várasd 1,10 1,12	Bolányos	0,40 0,40
	Zákány 0,84 0,85	Tenke	0,26 0,26
	Bárcs 0,45 0,46	Gurahone	0,02 0,02
	Eszék 0,25 0,24	Borosjenő	0,02 0,02
	Zágráb 0,01 0,01	Bákás	0,24 0,62
	Szicszek 1,21 1,20	Gyoma	0,74 0,71
	Mitrovicza 0,28 0,27	Gy.-Fehérvár	0,54 0,50
	Dáás 0,60 0,56	Branyicska	0,01 0,01
	Szatmár 0,19 0,18	Soborsin	1,48 1,48
	N.-Máltény 0,32 0,01	Arad	0,59 0,59
	Munkács 0,06 0,06	Mátó	0,50 0,50
	Homonna 0,02 0,04	K.-Köztély	0,50 0,49
	Perecsény 0,12 0,01	Béga	1,13 1,10
		Tomosvár	5,38 5,88
		Csécstel	

Felelős szerkesztő:  
**PURJESZ LAJOS.**  
Kiadótulajdonos:  
**A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.**  
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

## TŐZSDÉK.

### A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

#### Gabonatózsde.

Budapest, október 20.  
A készáru piacra ma csöndes volt az irányzat. Kielégítő kínálat szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak, de az árak lejjebb szorítására nem törekedtek. Mivel az árubirtokosok sem nagyon erőltették a dolgot, korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze mintegy 15.000 q buza kelt el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 24,90 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 21.— korona 74 kilós felsőmagyarországi 12-es búzáért. Egyéb gabonaművek közül rozs alig tartott, a többi termények pedig csekély forgalom mellett változatlanok. Elkelt: 1100 q rozs 19.—19,30 koronás áron, 400 q zab 16,30—17,20 koronás áron és 100 q árpa 15,80 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán meglehetősen élénk üzlet mellett az irányzat többször változott, ezzel együtt hol a kínálat, hol pedig a kereslet jutott túlsúlyra, mi mellett szűk keretekben ingadoztak az árfolyamok. Zárlatkor barátságos maradt a hangulat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza árfolyama nem változott, az áprilisi buza nyolcz fillérrel és az áprilisi zab tizenegy fillérrel, az októberi zab szintén tizenegy fillérrel, az áprilisi zab tíz fillérrel, a májusi tengeri nyolcz fillérrel gyöngült, az októberi rozs ellenben husz fillérrel emelkedett. Az októberi ügyletekre ma nem volt semmi felmondás.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	23,35-23,80	79	23,95-24,45
"	76	23,65-23,95	80	24,15-24,60
"	77	23,75-24,10	81	24,25-24,75
"	78	23,85-23,90	82	24,35-24,80
Fejérmegyeri uj	75	23,15-23,60	79	23,75-24,20
"	76	23,25-23,70	80	23,85-24,30
"	77	23,35-23,80	81	23,95-24,40
"	78	23,45-23,90	82	24,05-24,50
Pestvidéki uj	74	23,55-23,90	78	23,55-23,90
"	75	23,65-23,95	79	23,75-24,20
"	76	23,75-24,10	80	23,85-24,30
"	77	23,85-23,75	81	23,95-24,40
Bánsági uj	74	23,25-23,80	78	23,75-24,10
"	75	23,35-23,85	79	23,85-24,30
"	76	23,45-23,95	80	23,95-24,45
"	77	23,55-24,05	81	24,05-24,60
Bácskai uj	74	23,65-23,95	78	23,75-24,10
"	75	23,75-24,05	79	23,85-24,20
"	76	23,85-24,15	80	23,95-24,30
"	77	23,95-24,25	81	24,05-24,40
Rozs I.-rendű uj	—	19,55-19,70	—	19,55-19,70
" középminőségű uj	—	19,35-19,50	—	19,35-19,50
Arpa takarmány I.-rendű	—	15,85-16,00	—	15,85-16,00
" II.-rendű	—	15,50-15,75	—	15,50-15,75
Köles	—	12,00-13,00	—	12,00-13,00
Zab I.-rendű	—	16,75-17,05	—	16,75-17,05
" II.-rendű	—	16,35-16,65	—	16,35-16,65
Tengeri belföldi uj	—	17,60-17,80	—	17,60-17,80
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra ma elkelt:  
Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 kg. 24,85 korona, 100 mm. 80 kg. 24,85 korona, 1000 mm. 80 kg. 24,90 korona, 100 mm. 80 kg. 24,70 korona, 500 mm. 80 kg. 24,60 korona, 100 mm. 80 kg. 24,40 korona, 100 mm. 79 kg. 24,40 korona, 300 mm. 79 kg. 24,40 korona, 100 mm. 79 kg. 24,40 korona, 100 mm. 77 kg. 22,60 korona.  
Pestvidéki: 100 mm. 78,5 kg. 24,35 korona, 200 mm. 78 kg. 24,20 korona, 200 mm. 77 kg. 24,05 ko-

rona, 100 mm. 77 kg. 24.— korona, 100 mm. 76,5 kg. 23,90 korona, 4000 mm. 76,5 kg. 24.— korona, 2000 mm. 76,5 kg. 24.— korona, 100 mm. 76 kg. 29,90 korona, 100 mm. 75 kg. 21,50 korona, 100 mm. 77,5 kg. 22,90 korona.  
Bácskai: 300 mm. 77 kg. 23,50 korona.  
Fehérmegyei: 1000 mm. 77 kg. 24,30 korona.  
Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 74,5 kg. 24,90 korona.  
Kalocsai: 1375 mm. 77 kg. 23,80 korona.  
Rozs: 100 mm. 19,30 korona, 300 mm. 19,30 korona, 100 mm. 19,20 korona, 300 mm. 19,30 korona, 150 mm. 19,20 korona, 200 mm. 19.— korona. mind kpí. par.  
Zab: 100 mm. 15,80 korona.  
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A ma táridőpiacra kötötték:  
**Dél előtt:**  
Előfordult kötések (50 kg.-kint):  
Buza 1908. októberre 11,93, 11,94, 11,91, 11,95.  
Buza 1909. áprilisra 12,10, 12,12, 12,05, 12,10.  
Rozs 1908. októberre 9,71, 9,82.  
Rozs 1909. áprilisra 10,11, 10,12, 10,06, 10,10.  
Zab 1908. októberre 8,26, 8,28.  
Zab 1909. áprilisra 8,51, 8,53, 8,52.  
Tengeri 1909. májusra 7,56, 7,50, 7,53.

1 óra 30 perczkor zárulnak:  
1908. októberi buza 11,93-11,94  
1909. áprilisi buza 12,06-12,07  
1908. októberi rozs 9,83-9,84  
1909. áprilisi rozs 10,07-10,08  
1908. októberi zab 8,23-8,24  
1909. áprilisi zab 8,51-8,52  
1909. májusi tengeri 7,42-7,43

Budapesti gabonaforgalom.  
1908. október 18-tól október 19-ig.

Erkezett:	Elszállított:
Buza 44671	—
Rozs 3917	745
Arpa 5983	1219
Zab 12335	5032
Tengeri 2100	—
Liszt 411	5165
Korpa 300	1597

### Értéktőzsde.

Békes londoni és szófiai jelentések, valamint javult külföldi jegyzések és bécsi vásárlások következtében szilárd irányzat uralkodott a mai előtőzsdén. Az értékek árfolyamaj barátságos hangulat mellett két-három koronával emelkedtek. A forgalom időnkint élénk volt. A készáru piacra azonban teljesen üzletlenn maradt, kötés nem fordult elő. A déli tőzsde változatlan, berlini jegyzések nyomán nyugodt hangulattal indult. Az üzlet folyamán bécsi vételekre az irányzat megszilárdult, zárlat felé azonban a spekuláció helyi realizációja folytán elgyöngült és a forgalomba került értékek árfolyamai mérsékelt üzlet mellett némileg lemorzsolódtak. A készáru piacra üzletlenn volt, kötés csak Beocsini cement-gyár részvényeiben fordult elő változatlan árfolyamok mellett. A járadékpiac szilárd, a 4%-os magyar koronajáradék és az 5%-os orosz államkölcsön az élénk vételkedv következtében előnyben részesült és a tegnapi zárathoz képest ¼ százalékkal drágább áron kelt el.

**Előtőzsde.**  
Előtőzsde szilárd.  
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 630,50-633.—  
Magyar hitelrészvény 738,75-741.—  
Osztrák-magyar államvasút 687,50-693.—  
Rimamurányi vasmű 557.—  
—559.—  
Jelzálogbank 427.—  
Közüti vaspálya 549.—  
—549,50.

## HETI MŰSOR.

Oktober	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
22 Csütörtök	A betyár kendője	Bajazzók Csodaváza	Kutya van a kertben	A hollandi lány	Sasfiók	Bűn és bűnhődés	A társadalom támaszai
23 Péntek	Si none	Faust	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Feudalismo	Bűn és bűnhődés	A szerencse fia
24 Szombat	Simone	Tristán és Izolda	A pénz	A hollandi lány	Figlia di Jorio	—	A nagymama
25 Vasárnap d. u. este	A cigány	Lohengrin	Tatarjárás	Donarkirályno	A szerencse na	—	Szirusz.

**Déli tőzsde.**

**Déli tőzsde gyengült.**  
Kötött: Osztrák hitelrészvény 633.50-632.—, Magyar hitelrészvény 741.—-739.50. Osztrák-magyar államvasut 690.—-688.50. Déli vasut 121.—. Magyar Ieszámítoló-bank 480.—-479.50. Jelzálogbank 427.50-427.—. Közüli vaspálya 549.—-549.50. Magyar korona-járadék 91.90-92.10. Hazai bank 279.50. Konvertált jelzálog sorsjegy 118.—. Hazai sorsjegy 90.—. 5%-os orosz kölcsön 95.90. Beocsini cementgyár r.-t. 595.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.90-8.—.  
Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1903. október hó végére 10-12 K.

**Utőtőzsde.**

Az utőtőzsde üzletelen volt. Kötött: Osztrák hitelrészvény 633.50-631.50. Végül: Osztrák hitelrészvény 632.—

**BÉCSI GAZDONATŐZSDE.**

Bécs, október 20. (Saját tudósítónktól.) A hideg időjárás miatt a berlini és párisi tőzsdéken az árak némileg javultak, ellenben az északamerikai piacokon és Londonban gyöngült az irányzat. Az itteni tőzsdén üzletelenség uralkodott, a konzum teljesen tetlen volt, de az irányzat annyiban nyugodtabb, hogy buza és rozs 5 fillérral hanyatlott, zab is 5 fillért veszített, tengeri azonban változatlan áron maradt. Árpában változatlanul szilárd irányzat mellett kínálat és vásárlási kedv hiányában nem fejlődött ki üzlet.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.55 12.95 korona, marosi 12.35-12.75 kor., bánáti 12.35-12.75 korona, tótfelvidéki 11.95 12.35 korona, mosoni 12.05-12.35 korona, új déli vasuti 12.05-12.35, marchfeldi 11.75 12.15 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.—-10.20 korona, csepeli 9.95-10.15 kor., pestmegyei 10.15-10.30, déli vasuti 9.95-10.20 korona, különféle magyar 9.95-10.20 kor., osztrák 10.05-10.25 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.60 kor., marchfeldi 8.70-9.30 kor., bécsvidéki 9.—-9.70 kor., tótfelvidéki 7.90-10.— kor., csepeli 7.80 8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40 9.65 kor., tiszavidéki 7.60-8.50 kor., északmagyarországi 7.60-9.40 kor., középduinai állomások 8.30-9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.20-9.35, új —.— korona, cinquantin 10.—-10.20, új —.— korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.45-9.15 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.05-9.45 korona, cseh-morvaországi és alsóosztrák —.— korona.

**BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE**

Bécs, október 20. Az a hír, hogy Szófiában az önkormányzatok és bolgár megbízottak között teljes megegyezés jött létre, a mai tőzsdén a nemzetközi helyzet sokkal kedvezőbb felőlgásra adott okot és így igen erőteljesen folytatódott az árfolyamok javulása. Államvasuti részvények 4 koronával javultak és egyidejűleg Hitelrészvények is nyíról emelkedtek. Az összes többi értékek is javulásnak indultak. A korlátértékek közül főképen Fegyvergyári és Töltényrészvények, valamint prágai vasműrészvények emelkedtek. Az előtőzsde irányzata barátságos jellegű zárlatot megtartotta. Magyar korona-járadék 0.2%-al emelkedett. A barátságos irányzat a déli tőzsdére is átment, hol Hitel- és Államvasuti részvények élénkebbek voltak. Később az üzlet elcsendesedett berlini hírek folytán, az árfolyamok azonban elért javulásukat megtartották.

**II óraker : zárulnak**

Osztrák hitel. 632.50. Magyar hitel. 740.—, Länderbank 432.50. Államvasut 689.50 —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Déli vasut 120.50 —.—. Alpési bányatársulat 657.75. Rimamurányi 556.50. Májusi járadék 95.75. Magyar koronajár. —.—. Orosz érték —.—. Török sorsjegy 179.75. Német márka 117.48.

**I óraker jegyzetek :**

Osztrák hitel 632.75, Magyar hitel 740.—, Länderbank 432.50. Unio-bank 452.—, Államvasut 689.75, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 120.25, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 657.50, Májusi járadék 95.75, Magyar koronajáradék 91.95, Török sorsjegy 179.75, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 557.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak 529.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárbáti petroleum —.—

Bécs, október 20. (Osztrák értékek zárlata) 4.2 százalékos papír-járadék 95.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.85, 1860-as sorsjegy 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 465.50, Angol osztrák bankrészvény 293.25, Bécsi Bankverein 512.—, Osztrák-magyar bank 1737.—, Déli vasut 120.10, Dunagőzhajózási társ. 984.—, Dohány rész. 377.—, Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.40 Osztr. Lloyd 420.—, 4.2 száz. ezüst. jár 95.75-98.85, Osztr. koronajáradék 95.95, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 632.—, Union-Bank 542.50, Osztrák Länderbank 432.25, Osztrák-magyar államvasut 686.50, Elbavölgyi vasut 446.—, Alpési részvény 652.75, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.62, Lipótkohó 419.—, Töröksorsjegy 180.25. Nyugodt.

Bécs, október 20. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.70, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 139.25, Magyar hitelbank részvény 738.—, Magyar Ieszámítoló és váltó részvény 478.—, Rimamurányi 558.—, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 395.—, Magyar koronajáradék 92.—, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzálogbank 427.—, Magyar keresk. bank 33.67.

**KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE**

Berlin, október 20. (Értéktőzsde.) Tekintve azt, hogy a spekuláció a politikai helyzet további alakulásával szemben várakozó álláspontot foglalt el, a tartózkodás a mai tőzsdén is előtérbe nyomult, aminek fogva az üzlet renyhe maradt. Általánosságban az árfolyamváltozások úgy lefelé, mint felfelé, igen jelentéktelenek, bankokban és vasutakban is. Vasut-részvények közül osztrák-magyar államvasut az államosítási tárgyalások közeli befejezésére emelkedtek, ellenben amerikaiak inkább gyengülést felé hajlottak. Bányáértékek a realizációk hatása alatt szenvedtek. Igen szí árak voltak a járadékok, ellenben villamossági részvényeket a spekuláció teljesen elhanyagolt. Hajózási részvények megtartották árfolyamukat. Az üzlet későbbi menetében kedvetlen forgalom mellett az árfolyamok az egész vonalon lényegtelenül estek, mert a porosz trónbeszéd az államháztartást mintegy 200 millióval fogja megterhelni, amely hír nagy kedvetlenséget idézett elő. A készpénzpiac iparértékeinek irányzata nem volt egységes. Magánleszámító és 2 1/2%, napipénz 2%.

Zárlatok jegyzetetik : 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.70, osztrák hitelrészvény 198.90, Déli vasut 22.60, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 176.70, Dinamit-truszt 157.10, Harpeni 198.20, Unifikált török járadék 90.60, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék —.—, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar államvasut 147.60, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék —.—, Ait. villamossági Edison 223.90, Gelsenkircheneri 185.60, Laura-kohó 198.70, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) október 20. 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.90, Osztrák-magyar államvasut 147.40, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.—, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény 144.70, 3 százalékos magy. aranykölcsön 75.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.90, Osztrák koronajáradék —.—, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 22.60, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.166, Párisi váltóár 813.50, Union bankrészvény —.—, Alpési bányarészvény —.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 20. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.40, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 147.25, Olasz járadék 153.40, 4 százalékos Magyar ranyjáradék 92.60 Nyugodt.

London, október 20. Angol consol 84.75.

Páris, okt. 20. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.55, Osztr. aranyjáradék 97.25, Magyar aranyjáradék —.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —.— százalékos Olasz járadék 103.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 989.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.75, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.10, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 422.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.00, 4 százalékos unifikált török jár. 89.35, Török sorsjegy 166.75, Török dohányrészvény 406.—, Osztrák földhitelintézet 1120.—, Osztr. Länderbank 467.—, Ma-

gyar jelzálogbank 454.—, Banque de Paris 1490, Banque Ottomane 700.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut —.—, Meridional vasut 668, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 591.—, Rio Tinto 16.65, Sucrerie d'Egypte 34.—, Tula 267.—, Thomson Houston —.—, Urikányi köszén 166, Chartered 23.75, De Beers 333.—, East Rand 107.—, Jagersfontein 107.50 Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 61.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (röv.) 5/32, Csek Londonra 251.—, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

**DZLETI TUDÓSÍTÁSOK.**

**Vásárcsarnok.**

1908. október 20-án.

A meleg időjárást hirtelen téli hideg váltotta fel mi a piac alakulására sem lesz hatás nélkül. Vágott sertés, borju, nemkülönbön baromfi, ugyszintén füstölt áruk keresettebbek lesznek s így felkúldését ajánljuk. Szőlő már a végét járja, a kereslet teljesen megcsappant. Ahna még mindig olcsó, de remélhető, hogy a jobb fajokért nemsokára magasabb árakat érhetünk el. Makói hagyma keresett. Torina iránt már érdeklődnek a vevők. Szép dió is elhelyezhető megfelelően. Tojás igen kis hozatalok mellett megtartotta mai magas jegyzéseit.

**Mai árak:**

Husneműek: Helybeli marhahús hátulja 120-140 K, eleje 96-108 K, vidéki borju, bórben hosszan mérve sulylevonás nélkül —88.—1.08 K helybeli borjuhús 112-128 K, sertésus szalonával 124-126 K, lehozott sertés 112-116 K, szalonna friss 124-128 K, szalonna sózott 116-120 K, szalonna füstölt 132-140 K, olvasztani való 126-126 K, háj 136-140 K, sertésszír 140-144 K, mind métermázsánként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.40-1.60 K, hazai sonka 1.80-2.— K, szalámi magyar 3.20-4.— K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Öz 1.80-2.— K, szarvas —.70 —.80 K, dámvad —.80 —.90 K, vaddisznó 80.—1.— K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80-3.— K, nyul sült 1.80-2.20 K, fogoly 1.—1.20 K, fácán 2.80-3.20 K, szalonka —.— K, darabonként. Fenyvesmadár kötegye —.—

Baromfi: Élő rántani való csirke 1.20-1.80 K, sütni való 2.20-2.80 K, kacsá sovány 2.40-3.40 K, kacsá hizott 4.—5.— K, liba fiatal —.— K, lud hizott 10.—14.— K, tyúk 3.20-3.60 K, pulyka —.— K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.28-1.36 K, hizott ruca 1.30-1.40 K, hizott pulyka 1.30-1.50 K, levestyuk 1.40-1.60 K kg.-ként, Pulárd 1.80-2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.—-2.20 K, II. 1.80-2.— K, főzővaj (köpült) 1.40-1.60 K, tehénturó 10-20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállítatunk.

Zöldszépek: Burgonya (vagonáru) sárga 5.40 6.20 K, rózsá új 5.60-6.20 K, fehér 4.20-4.40 K, kifli 10.—12.— K, sárgarépa 8. 10.— K, petrezselyem 8.—12.— K, vöröshagyma makói 16.—17.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 32.—36.— K, káposzta 5.—8.— K 100 kg.-ként. Burgonya, új —.— K, kalarábé —.— K, 100 db., spárga solo K, közép —.— K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K, zöldborsó hüvelyes —.— K, kifejtett —.— K. Paradicsom 12.—16.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának —.— K, ecetbe 1.60-2.—, savanyítani 1.80-2.— K 100 darabonként.

Gyümölcs: Szőlő —.26 —.50 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű aru (aranyparmen, ranett, jonathán, Törökbalint, batul stb.) 20 36 K, másodrendű 14-18 K, harmadrendű apró aru 6-12 K. Körte elsőrendű —.40 —.80 K, másodrendű 30-40 K, dió I. 36-40 K, II. 28-34 K. Vegyesárak: Méz —.94-1.— K, gyümölcsíz —.— K, gomba száraz 2.50-3.— kilogrammonként.

Tojás: bácskai 96-100 K, erdélyi apróbb aru 96.— K.

**Budapesti szurómarhavásár.**

Budapest, október 20. Felhajtott: 257 drb élő borju (közte 15 rugott), — drb leölt borju, — drb növedékmárha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 92-100 fillér, kivételesen 104 — fillér; közepminőségű élő borjukért 74-88 fillér; leölt borjukért — fillér;

silány és ru marháért — nélkül. Elő rányokért — lanyha volt, kedtek.

St.-Mar lefonjelentés jelentettek b tott 8069 fia Arak: e — fillér; 100 fill.; kö 102 fillér, kiv sulyban, levo

Budapest, Hizott sertés léz (páronként) Közép ferjedő suly páronként 32 123 fillér. Fia grammig terje (páronként 25 nehéz (páronként) fillérig, köz sulyban) —

Sertéslelt volt készlet 3 felhajtott 14 szállított 77 maradt készle irányzata: vál

Budapest, o radt 228 daral malacz. Pótfel — malacz. M tés, — darab sen 849 darab malacz. Elada süldő, — dara — drb sertés, Mai árak: Zsír felül ételsul levonással 350 kgr.-ig, — fillér,

106 fillérig, fiatal közép fillér, ételsuly nyit 220 kg.-ig 120-130 fillér. felül — fillérig, Belföldi süldő — fillérig, minden levonás van értendők. 2 fillérrel emelk

**Kivonat**

Kinevezések: ságyaminiszter és Lukácsy János Aulich Ferencz. ler János és Le ellenőrök. Lyi riumban alkaima Ströcker Antal, kós Rezső. Horv roly dinokokat ügyi miniszter tündijas gyakor tanszéke mellé 2 lás- és közoktató leveles tanítót a rendes tanítót, csabaji állami el Szajkó István ok népiskolához ren Mihály okleveles lami eleni népisk Szoboszlav Sánd okleveles tanító népiskolához ren veles tanítót a r hoz rendes tanít óvónót a pillás ovónót, özv. N nella okleveles k óvodához kisdöd dr. Stekker Déne gyakornokot a k

silány és rugott borjúkért 34-70 fillér, növendékmarháért... fillér, kilogrammonként, levonás nélkül.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, október 20. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 21,230 darabot jelentettek be...

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, október 20-án. (Hivatalos tudósítás Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül)...

Sertéslétszám: 1908. évi október 17. napján volt készlet 32830 drb., 1908. október hó 19-én felhajtott 173 darab, 1908. október 19-én elszállított 772 darab, 1908. október 20. napjára maradt készletben 32201 drb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 20. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 228 darab sertés, 14 darab süldő, 1 darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 621 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz, összesen 849 darab sertés, 14 darab süldő, - darab malacz. Eladatott 849 darab sertés, 14 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt - drb sertés, - darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 100-102 fillér, ételsúlylevonással - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, - fillér, ételsúlylevonással - fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül - 102 fillér, ételsúlylevonással 122-128 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - fillér, ételsúlylevonással 120-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - fillér, ételsúlylevonással 120-130 fillér. Husserítés, nehéz 300 kilogrammon felül - fill.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig - fillér, ételsúlylevonással - fillér. Belföldi süldő - 110 fillérig, horvát süldő - fillérig. Malacz - fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 20. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter az igazságügyminisztériumi számvevőséghez Herodek Gyula és Lukácsy János számellenőröket számvizsgálókká, Aulich Ferencz, Denhoff Gábor, Halmos Mór, Kapeller János és Lengyel Sándor számtiszteket számellenőrökké, Lyikárt Jánost, az igazságügyminisztériumban alkalmazott bírósági írnokot, Méder Mihály, Ströcker Antal, Laub Antal, Schaukál István, Győrös Rezső, Horváth István Kálmán és Szánthó Károly díjnokokat pedig számtisztekké; a földmívelésügyi miniszter Nyiri Ede állatorvosi főiskolai ösztöndíjas gyakornokot ezen főiskola körbonczati tanszéke mellé 2 év tartamára tanársegéddé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Vurdák Ferencz okleveles tanítót a palonczai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Novák Ottília okleveles tanítónőt a csabai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szajkó István okleveles tanítót az eleki állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Kása Ilés és Czigler Mihály okleveles tanítókat a csongrád-külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Gál István, Szoboszlai Sándor, Lakatos Károly és Varga Géza okleveles tanítókat a debreczen-tanyai állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Zách György okleveles tanítót a remetemezei állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Gresz Mária okleveles kisdudóvónőt a pillszántói állami kisdudóvóhoz kisdudóvónővé, Németh Józsefné szül. Szuhla Kornélia okleveles kisdudóvónőt az apai állami kisdudóvóhoz kisdudóvónővé; a kassai itélőtábla elnöke dr. Stekker Dénes kassai törvényszéki díjtalan joggyakornokot a kassai itélőtábla kerületébe díjazog-

gyakornokká; a szegedi itélőtábla elnöke Korpásy Elemér végzett joghallgató, szegedi lakost a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Berendelések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vrabély István velétei állami elemi iskolai igazgató-tanítót a bácsbodrogvármegyei tanfelügyelőséghez, Lup János felsőcsertési állami elemi iskolai tanítót pedig a beszterczenaszódvármegyei tanfelügyelőséghez szolgálatáttele rendelte be.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Fodor Jakab nejgyházi járásbírói és Horvát Mihály panaszosai törvényszéki, valamint Kovács Gyula magyarorszei és Mekkel Dénes nagyváradvárosi járásbírói irnokokat kölcsönösen; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Németh György felsőszálláspataki állami elemi iskolai tanítót a drávaegyházi, Soós István eleki állami elemi iskolai tanítót a felsőszálláspataki állami elemi iskolához, Lente Miklós alvinczi állami elemi iskolai tanítót a debreczen-tanyai állami elemi iskolához, Szondi Nándor budakeszi állami elemi iskolai tanítót a solymári állami elemi iskolához, Cubicza Hermin tótmegyeri állami óvónőt a kacsói állami óvodához ugyanebben a minőségében; a pozsonyi főügyész Gábris János érsekújvári járásbírói és Tolnai János nyitrai törvényszéki fogházöröket kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A berettyóújfalui adóhivatalnál adótitzi, a székesfehérvári adóhivatalnál díjazogynoki, a szegedi törvényszéknél irodaigazgatói állásra 2 hét; Aranyhidán (Abaujtorna várm.) postamesteri állásra 3 hét és a pozsonyi állami kórháznál másod-orvosi állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 20-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt csaknem mindenütt fordult elő csapadék (eső és hó), melynek mennyisége inkább csak az ország délkeleti felén volt számottevő; Erdélyben többnyire meghaladta a 10 mm.-t. A hőmérséklet jelentékenyen alászállt, a normálnál átlag 6 C°-kal alacsonyabb, gyenge éjjeli fagy országsteret volt. A hőmérséklet maximuma: Fiumében 17 C°, minimuma: Tátrafüreden - 8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lassu hőemelkedés és elvétele csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Levegőtér mm., Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér. skála. Lists various locations like A-Szalatina, Ungvár, Kősmárk, etc.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORNÁTYÁS

FODOR KÁROLY

vívó- és testedző-intézete

BUDAPEST, Flók-intézet:

IV., Koronaherceg-u. 3. | Andrassy-ut 88.

Speziális tanács gyermek-tornában a gyermekvívásban

Eredeti Meidinger Kályhák és Caloriferek... Telofon 16-15. kályhagyára Andrassy-ut 41. sz. Szellőzőrácsok minden nagyságban.

Hazai zoologiai laboratórium Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 36.

Preparál emlős állatokat és madarakat legmodernebb követelményeknek megfelelően, természetihűen, dermoplastikai alapon, művészi kivitelben úgy magánosok és iskolák, mint muzeumok részére.

Vadászok figyelmébe! Elvállalja mindenféle vadász-trofeák elkészítését tartós és szép kivitelben jótállás mellett.

„Az állatvilág” folyóirat az állattani, vadászati és halászati ismeretek terjesztésére. Diszes kiállítás. Munkatársak: Hermann Ottó, Biró Lajos, Katona Kálmán, Br. Babarozyné stb.

Kérjen mutatványszámot! Előfizetési ára egy évre 5 korona.

BUTOR RESZLETI FIZETÉSRE... EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrassy-utca sarkán) KAPU TÓL ELŐRE

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok... Moleros cséplő-készletek. A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tossék árjegyzéket kérm!, ingyen küldjük. Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüli: Szabó Emil és Társa. Budapest, Ferencz József-tér 6. szám. (Gresham-palota.)

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hegyszervi és bajkóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mátko nemi betegséget (hugycsőfolyást ebeket, syphillist stb.) Impotentiát (férfiui gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer foglalkozás megszüntetése nélkül. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Lovelokra díjtalanul válassz. Kívánatra gyógyozzok. Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig. Budapest, Rákóczi-ut 6/A. szám. (A Pannónia szállodával szemben) Aljáró ház. - Bajláró a lépcsőnél. - Kélfőn várócsobák.

Buza	Kilos	100 Kilogramma ára		100 Kilogramma ára	
		K. 101	K. 102	K. 101	K. 102
tiszavidéki uj	75	23.85	24.80	24.95	24.45
" " "	76	23.85	23.95	24.15	24.80
" " "	77	23.85	24.10	24.25	24.75
fehértógyei uj	75	23.15	23.60	23.75	24.20
" " "	76	23.45	23.75	23.85	24.30
" " "	77	23.55	23.90	23.95	24.30
pestvidéki uj	75	23.15	23.60	23.75	24.20
" " "	76	23.45	23.75	23.85	24.30
" " "	77	23.55	24.00	23.95	24.30
társági uj	75	23.25	23.80	24.05	24.80
" " "	76	23.65	23.85	24.25	24.75
" " "	77	23.75	24.10	24.25	24.60
bácskai uj	75	23.25	23.80	24.05	24.80
" " "	76	23.65	24.05	24.25	24.75
" " "	77	23.75	24.10	24.25	24.60

Allamadósságközlöcsönök

Magyar aranyáradek	Pénz	Ar
1880-1890 aranyáradek 4%	110.00	110.50
1891-1900 aranyáradek 4%	81.50	82.00
1901-1910 aranyáradek 4%	92.00	92.40
1911-1920 aranyáradek 4%	75.25	76.25
All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.30%	184.50	188.50
1870. nyelvény kölcs. 100 lrt	184.50	188.50
Hov. szlav. reg. kart. k. 1 1/2%	92.50	93.50
M. földtelehr. kötv. 4%	93.50	94.50
Hov. szlav. 4%	159.50	143.50
Hiszai szegedi nyer. kölcs. 4%	95.00	96.00
Hov. szlav. jelz. földi. kötv. 4%	95.50	96.00
Konv. osztr. adom. koronai. 4%	98.50	99.00
Egys. osztr. ár. papir. 4 1/2%	98.50	99.00
Oszt. aranyáradek 4%	115.00	115.50
koronaiáradek 4%	16.00	16.50
1890-ből 20 K 4%	216.50	217.50
1894-ből 200 K 4%	261.00	262.00
1894-ből 100 K 4%	261.00	262.00
1894-ből 50 K 4%	261.00	262.00
Bosz.-berc. 1890. 100K 4%	10.00	11.00
vasúti 1898. 4 1/2%	97.00	98.00
1902. 4 1/2%	97.00	98.00
Bpest. székess. köv. kölcs. 4%	90.00	91.00
Epest székess. köv. kölcs. 4%	90.00	91.00
Orosz államkölcsön sz. v. 5%	95.75	96.25

Bankok részvényei

Bank	Pénz	Ar
Angol-osztrák bank	298.00	296.00
Budapesti bankgyűlés	88.00	88.00
Első magyar iparbank	373.00	377.00
Fiunei hitelbank	158.00	160.00
Bpesti giró és pénztár-egylet	270.00	270.00
Havas bank okt. v. 5%	350.00	355.00
Hermes magy. ált. váltóüzlet	430.00	433.00
Mary. agr. és jár. b. r. t. 5%	740.00	740.50
M. jelzáloghitelb. okt. v. 5%	427.00	427.50
Magy. kereskedelmi r. t. 5%	568.00	570.00
Magy. k. sz. osztálysorsj. 5%	1550.00	1580.00
M. tess. és b. d. okt. v. 5%	470.50	480.00
M. pénzt. k. p. h. b. r. t. 5%	975.00	1000.00
M. tkp. közp. jelz.-ja 5%	1030.00	1050.00
Magyar teleph. és par. bank	340.00	350.00
Osztrák-beneint. okt. v. 5%	633.50	634.00
Osztrák-magyar bank 5%	1735.00	1745.00
Pesti m. keresk. bank 5%	3365.00	3370.00
Unionbank 5%	541.00	544.00

Takarékpénztárak

Takarékpénztár	Pénz	Ar
Bérvárosi takarékpénztár 5%	592.00	600.00
Budapest-Erzséb. városi tak.	198.00	208.00
Budaes-Lipótvárosi bankr. t.	153.00	155.00
Bpesti tak. sorsz. zálogk. r. t.	410.00	422.00
Egysült bpesti fővárosi t. k.	2165.00	2175.00
Magy. ált. takarékpénzt. 5%	585.00	590.00
Magyar orsz. központi takp.	1000.00	1015.00
Pesti hazai elcs. takarékp.	18000.00	18000.00

Biztosító társaságok

Biztosító társaság	Pénz	Ar
Első magyar ált. biztosító	9900.00	9975.00
Fonciare pesti bizt. int. 5%	255.00	260.00
Magy. jég- és vízszint. 5%	302.00	307.00
Nemzeti halászi biztosító 5%	210.00	225.00
Pannónia vízszint. intézet	2200.00	2300.00

Gőzmalmok

Gőzmalm	Pénz	Ar
Concordia	195.00	200.00
Első budapesti	1490.00	1490.00
Erzsébet	310.00	320.00
Luzsa	278.00	288.00
Pesti hengermalom	840.00	845.00
Pesti moinarok és slók	340.00	385.00
Pesti Viktoria	645.00	650.00

Különféle vállalatok

Vállalat	Pénz	Ar
Bpest-szt. Iórcinzi tegyagyár	365.00	370.00
Egys. tégl. és cemenyig 5%	184.00	189.00
Eszakm. egy. közs.-banja 5%	278.00	278.00
Felsőm. banya és sóbány 5%	560.00	570.00
Kőbánya gőztég. agyar	950.00	1000.00
Kőszénbánya és tegyagyár	446.00	448.00
Magyar asztali r. t.	163.00	165.00
Magyar ált. közhéj. r. t. 5%	650.00	660.00
M. vyer keramit gyár 5%	219.00	221.00
Salgótarjáni kőszénbánya 5%	585.00	585.00

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —  
Írta: FRED. VILLER.

A detektívönök elbeszélésből kitűnik, hogy az öreg titkolta a gyémánt megszerzését, dacára elmebeli gyöngeségének, egy bizonyos fokig olyan ravasz, hogy tud vigyázni magára, mert azt is tudja, hogy helytelenül cselekedett. Mi sem valószínűbb tehát, mint hogy elég csalafinta ahhoz, látva, hogy felfedezett olyan nyilatkozatot, amely némiképpen valószínűvé teszi, hogy a gyémántot tisztességes úton szerezte.

Ki állíthatja teljes bizonyossággal, hogy az öreg ur az igazat mondta? Hiszen sokkal valószínűbb még, hogy ha hazugság árán is, igyekezett magát tisztára mosni?!

— És hová tűnt el az ötezer korona, amit vallomása szerint a gyémántért kifizetett? Erre nézve nem sikerült a nyomozásnak semmit sem kideríteni és a tisztelt ügyész ur nem is fektetett erre nagy súlyt. Nekem úgy rémlik, hogy az a körülmény, miszerint a pénz hollétéről semmi adatot sem tudnak, nagyon nagy jelentőségű. Hiszen közismert a dolog, hogy a legügyesebb rendőrtisztviselők kutattak utána; védezcsem jegyesét Kopenhágában le is tartóztatták emiatt; az anyját is árgus-szemmel őrizték — és dacára ennek, semmi nyom! Ezek talán semmitmondó körülmények? Nem inkább bizonyíték-e arra nézve, hogy a tolvajt nem a vádlottban kell keresni, és hogy csak egyoldalulag kutattak, ahol mitsém lehetett felfedezni.

— De hiszen a fő terhelő vád még fennáll, fogják ellenvetni: a vádlotról egy csodálatos véletlen folytán a lopás alatt fényképet készítettek; ezt nem lehet eltagadni, sem elleplezni. De igen! Merem állítani, hogy ebből sem lehet a vádlott bűnösségét feltétlenül megállapítani. Meg-

engedem, hogy tényleg védezcsem az ott a fényképen, mert a kalapot és kabátot, amit a képen visel, aznap délután körülbelül hat órakor kapta ajándékba; ezt tudjuk a tanúk vallomásából, ugyszintén azt is, hogy ugyanezek a ruhák voltak rajta fél hétkor is, mikor az anyjánál volt. Helybenhagyom, hogy a valószínűség látszata megvan arra nézve, hogy ez tényleg a védezcsem, aki az ugynevezett muzeumban a szekrény előtt áll. Azt is látni lehet a képen, hogy valami tárgyat tart a kezében. Sőt annyira megyek, hogy lehetnek tartom, hogy az a fekete gyémánt, amit nézeget — de innen kezdve nem egyeznek a következtetésem az ügyész ur következtetései.

— Hogyan lehet ebből feltétlenül arra következtetni, hogy ő a gyémántot elvitte? Hátha védezcsem a kerten keresztülmenve, látta, hogy a muzeum ajtaja nyitva van, a kíváncsiság beviszi és megnézi a fekete gyémántot, amelyről a vendég és egyáltalán mindenki olyan sokat beszél? Azután visszateszi a helyére és keresztülhalad a kerten s az anyjához megy? Később megtudja a lopást és ekkor tudatára ébred, milyen vigyázatlanul cselekedett és még tetézi ezt a vigyázatlanságot azzal, hogy elhallgatja a muzeumban tett látogatását és végül a szegénytől és félelemtől teljesen lesújtva ugy cselekszik, ahogyan a letartóztatásnál cselekedett?

— Kérdem az érző szívű és józan eszű embereket, van-e ennél nagyobb valószínűség, mint ez a fiatal leány, aki mindig példás becsületességű volt s most ezt a szemtelen lopást elkövesse, mikor semmi különös ok nem készíti arra? Ez a fiatal leány, aki nem ismeri a nyomort, mert uraságánál otthonra talált, hol szinte olyan, mint egy gyermek, aki a házhoz tartozik és aki tudja, hogy ha valami különös célból szüksége volna pénzre, fiatal urnője minden habozás nélkül jelentékeny összeget adna neki? Nem a legnagyobb valószínűség-e, hogy a muzeumban való jelenléte tisztán véletlen volt és a lopást később valaki más követte el?

Itt az ügyvédet nagyon hízegő félbeszakítás ér!

A hallgatóság köréből néhány „brávó“-kiáltás hallatszik és egy rekedt hang mély meggyőződésel kiáltja:

— Istenemre, az ügyvédnek igaza van!

De nemsokára ismét csend lesz és a védő ilyenformán fejezi be a beszédét:

— Régi tapasztalat a törvényszéki tárgyalásoknál, hogy azoknak a bizonyítékoknak láncza, mely a legerősebbnek látszik és a szemek szépen egymáshoz simulnak, a valóságban leggyakrabban a leggyengébbek. Kérem az esküdte urakat, ezt el ne felejtétek.

— Én azt hiszem, hogy félig-meddig bemutattam, hogy az ügyész ur bizonyíték-lánczolatán, mely oly szép, tulajdonképp minden egyes szem hibás.

A védő leült és a hallgatóság tapsolni készült; az elnök azonban csendes parancsol.

Most az államügyész kezd újból beszélni:

Azzal kezd, hogy nagy érdeklődéssel és tetszéssel hallgatta a védő beszédét. Ugyanolyan tetszéssel különben, amely zajos tapsot váltott ki a hallgatóság köréből. Ez a tetszés a védő abbéli képességének szólt, hogy neki alkalmatlan nagyon jelentéktelen anyagot a maga javára tudott átfőrmálni. Mosolyogva intett az ügyvéd felé, aki újra hangsúlyozta, hogy a védelmet olyan gyengének tartja, hogy annak logikátlanságára nem is kell rámutatnia.

A védő most utólagra emelkedett szólásra:

— Az ügyész ur maga is beismeri, hogy az egész ügynek nem volt olyan lefolyása, ahogyan azt a vád beállította. Hogy mennyire valószínűek, vagy valószínűtlenek ezek a lehetőségek, ezt eldönteni az esküdtektől. Ő csak azt teszi hozzá, hogy e lehetőségek mellett megfontolják védezcsemnek előéletét, mindazokat a körülményeket, melyek őt a lopástól visszatartották s hogy végül a rendőrség maga sem tudta bebizonyítani, hogy védezcsem a pénzt megkapta, vagy hová fordította, — mindezek után meggyőződése, hogy az esküdtektől tiszta lelkiismerettel csak felmentő ítéletet hozhatnak.

(Folyt köv.)

Szerda, október 21.

Remze

FRAN

Vigjáték

ra Ifj. Duma

Riverolles m

Riverolles m

Gandreaon

Symeux Her

Carillac Jean

Pinguet

Riverollesm

Smithne r

Aneto

Este f

M. Kir.

Trou

Opera 4 f

Szerz

Manrico

Lena gróf

Leonora

Azucena

Fernando

Ruiz

Incs

Hírök

Egy ezriány

Táncz

Közvet

Magyar

Szi

Vigjáték 4 f

hasnáló czin

irta: P

Szergiusz tan

Rózsa

Rozina

Tibor Akos gr

Tibor Gergely

Agajna, neje

Miska

Grandavi

Baró Orcey

Dr. Szécs

Dr. Bakos

Kezdet

Várs

Z

Föv

WALDMAN

TELEFON

Budape

Nem lve

Az elda

Jegyelővel

A töltőben

BEKE

nagy

to

nemzetk

STE

Telefon 54-

Közdet 8 ó

je 0

órakor

11

órakor

12

órakor

Toábbá: Bov

Jegyek: 9-12

A gyönyörön

Vasárnap d

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1908. október 21-én

Nemzeti Színház

FRANCILLON.

Vígjáték 3 felvonásban. Rta: J. Dumas, Fordította Paulay Riverolles marquis Gál...

11. Kir. Operaház

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét Szerzette Verdi. Manrico Lunardi...

Magyar Színház

Szirosz.

Vígjáték 4 felv. Szerzette Ferencz Hasznó című előadásából...

Várszínház

Zárva

Királysínház

Hollandi lány.

Nagy operát 2 felvonásban. Szövegöt írta Paul Rubens és Austen Hergen. Zenéjét szerzette Paul Rubens...

Vígyszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Rta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versenye írta...

Uranio-színház

Bűn és bűnhődés

Kezdeté fél 8 órakor.

Apoiló - Projektográf

TELEFON 68-39.

Automobilon Párisból New-Yorkig. - Gordon Bennet leghajóverseny. - Nevetőkupié (énekli Hans Freyd). - Buzgó politikusok. - Epizód a porosz-francia háborúból. - Esküdtészi ülés.

KEZDETE: 6 órakor.

FOLIES CAPRICE

igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

11 órakor: Ujdonság!

FREIE LIEBE

Írta: Satyr. Rendező: Werner Ódön.

Kéz megelöl: Fél 10 órakor:

A műlövés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő-számakal. Trebitsch Sándor min. háremör.

Nappali pénztár d. o. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

Kezdeté fél 12 órakor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órakor

Janszi Jospharinos Lalla Selhini

ikarjal játékok amerikai úrdöletlenet és az összes attrakciók.

VERA VIOLETTA

Eysler Ódön és Stein Leó operette.

Főszereplők: Mezey Ilonka, Nádor Lilly, Szécsi Sári, Ujvári Károly, Csánó Jenő és Gerő József.

A téli kert tükörtermében reggeli 5 óráig tánc attrakciók és orgánazenehangverseny.

Jegyárulás a pénztárnál 9 óráig kezdve. (Telefon 110-22) és Bárd jegyirodában.

St.-Galleni sveiczi csipkekülönlegességek

rendkívüli olcsó árban adatkak el

Budapest-Szálloda I. em 5.

Bécsi-utca 2.

HATSCHER ADOLF.

!! Női szabók és szabónók figyelmébe !!

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÉRE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-83.

Minden este pont 9 1/4 órakor a nagysikerű, elsőrendű oklétori műsor:

3 kis bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.

Fellépnek: Turóházy, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitűnő ensemble.

Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért kaphatók Báránál, Kossuth Lajos-u. 4., Kontiás főzsdéjében, Andrassy-ut 29. és a Cabaret pénztáránál.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittelep) Beregmegye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, a különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatása még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeslány L.-nél Budapest és a forrás kezelőegységén Munkács.

ORIASI GRAMOFONT

adók 16 forint készpénzért vagy szállítók utánvételre melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarországon legnagyobb fonograf árúháza - Rendkívüli nagyszíntű a világhírű párisi "Páthe" és londoni "COLUMBIA" hangerekből. Árjegyzékek gramofonokról fonografokról, lemezekről és hangerekről ingyen.

FRISS GYULA utoda Havas Simon

Budapest, IV., Ferenclélek-tere 3. (az udvarban jobbra.)

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki kitűnő hangszereket olcsó pénzben akar venni.

Hegedűk 2 frt, 50 krtól, fuvolák 3 frt-től, beszélőgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER "Hangszerekirály"

Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mántalimat megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-26.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

TELEFON: Igazgatóság: 317. Jegypénztár: 93-39. Kávéház: 17-97. Sejtőiroda: 81-71. Reklámszféla: 49-52.

SCHAEFFER SYLVESTER

és artisták királyának vendégjátéka

Budapestben első ízben lép fel.

Nem töveztendő össze más hasonló nevű művészzel.

Az előadás kezdete este 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál.

A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK orgánazene-kara hangversenyez.

BEKETOW CIRKUSZ

Varosliget Telefon 107-4

Ma este 9 1/4 órakor

nagy fényes előadás

teljesen új műsorral.

Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak.

DÍJ: 8000 KORONA

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órakor. Ma és mindennap: eredeti ujdonságok

1/2 óráig DARTILOSKOPIA bohóság, 1 tel. írta: Luolán

11 óráig Tisztességes lakók 15v. előkép, 1 felv. írta: Glinger és Taussig.

1/2 óráig Meztelen tények Bohózat, írta: 1 felv. Glinger és Taussig

Továbbá: Bovió és Benedetti, Saranana baletti csoport és Steinhardt, Gyárás új slagerokkal.

Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Úzv. Konti Józsefné főzsdéjében Andrassy-ut 29.

A gyönyörűen átalakított téli kertben tánc reggeli, kitűnő attrakciók, nagyszerű zenekar. Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás. KEZDETE 1/4 órakor.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYGYÜRÜK. NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS-üzletében szerezhethők be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

MÁGYAROK ELŐ LEBNAGYONB ÉS LEHONB IROVÉVÜ GRÁVZLETÉ.

Alapították 1842



**Brausweller & Co.**  
Szeged, C. és K. Kereskedőházak  
Köbeér Árjegyzék bérmentve. Javítások postosan eszközöltetnek.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással  
RÉSZLETFIZETÉSRE**



**Grammofonok  
Cimbalmok  
Citerák  
Fuvolák és  
egyéb hangszerek  
részletfizetésre**

kaphatók

**Aufrecht és Goldschmied**  
hangszeráruházában  
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.  
Árjegyzék ingyen!

**Titkos betegségek**  
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

**Dr. KAJDACS Y**

v. ad. és kir. eszad orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőgyógyászt, hólyagbajt, székelt, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült térlekét, időségekben is, önterleket és annak utóhatait, ideg- és hárgyógyászt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.  
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.  
Levél útján is biztos gyógyászer.

**Teljes közlömberendezések**  
valamint egyes alkatrészek.  
Gyűrtéskenésű valamint Sellar-rendszerben.

**IPAR- és MEZEI VASUTAK**  
m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, kocsivasalkatrészek stb.

**Motorok és lokomobilok**  
benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

**Malmi és téglagyári cikkek**  
valamint szerszámok, szerszámgepek, vas- és nepszakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők

**Schlesinger Alajos-nál**  
Budapest, V., Váci-körut 30. szám.

30 forint.

**Varrógépek**



egy új valódi család Singer varrógép, zárszékrennyel 5 évi tartással és csatlakozó SINGER A.

műépészeti Budapest, főzet Akácfa-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

**GUMMI**

és hálhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tuazonként.

Valódi NEVBERIP 6 korona. SUNLIGHT elsőfocent-felér 8 korona. Valódi DIANA (redjegyvel) 8 kor. tuoztja. MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS FORBÉ-FUVO 6 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

**sérvkötők a legolcsóbb árakon**

**WEINSTINGLER DIANA**  
kötésregyár

Budapest, VII., Szüvetség-utca 11. szám.  
Árjegyzék ingyen. Képvizelők keresetnek.

**Titkos betegségek**  
biztos és leltismeretes meggyógyítására óriási tapasztalatai alapján legjobban ajánljuk

**Dr. CZINCZÁR**

egyetemi orvostudós speozialistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a neml szervek, heveny vagy idült hurutját, vizeletl nehézségeket, hólyagbajt, tokéjyket, syphilis, ideg- és háterincsbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, 10., Karoly-körut 10. I. emele.  
Rendel d. e. 10-4 és este 8-8 óráig.  
Vidéktelek levél útján is biztos eredménnyel gyógykezelés és gyógyszeréről is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

A legelőnyösebb részletfizetésre

**zongorát,  
pianinót,  
czimbalmot,  
hegedűt**

készpénzbeni áron - legújabb rendszert

**bankhittel**

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszerlelepen.

Prospektus és Árjegyzék ingyen

Budapest, Király-utca 52. szám.

**FARAGÓ J.**

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elitogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészl kivitelű butorokból, franczisz és angol szövetekből

**INGYEN. SÉRVKÖTŐ,**

műlábak, mőkezek, mőfűzők, támgépek, egyenesztartók, haskötőkről

és az összes telegapósi cikkekéről szóló nagy képes árjegyzéket hátrétek ingyen és bármilyen zárt borítékban küldjük.

**Universális sérvkötők**

páratlanok, kis gummi nyomlappal legmegyobb-érv le elszártható.

**Sérvkötők**

egyoldala 4-14, kétoldalán 5-22 gummióli 8-12 korona.

**Gummiharisnyák, haskötők**

mértékserint készítenek.

**Magyar Orvosi Műszertár**

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Bókus-kórházzal szemben).  
Fentos címre és a vöröskeresztre ügyeljünk.

**A törvény követelményeinek megfelelő Alföldi fehérkeresztes Sósborszesz**

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszter, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

**erősítő! üdítő! edző!**

**Barack-pálinka**  
közkedvelt ital.

**Radial Elixir**  
kitűnő gyomorkeserű páratlan hatásu!!

Gyártja:  
**az Alföldi Cognacgyár r.-társaság**  
**KECSKEMETEN.**  
Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti —  
Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

# DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

## masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

### masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

### veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

## Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

# DIANA sósborszesz

### Urlovasok, zsoké, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

### Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hűsétől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

### Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

### Munkások

ők testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szer nyerne a **DIANA-sósborszesz**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derekfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

### Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálasabb szer nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

### Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüsz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

**Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.**

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

### Fejfájásban

szenvédők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

**Estéinkint miért használják oly előszeretettel a**

## DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

## DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön.

Mert a hágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak,

olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethet-

len egy jó bedörzsölés a valódi

## DIANA sósborszeszszel,

ny a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

## DIANA sósborszesznek

## a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb borbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

hosszabb ideig tartó borbajhoz azonnal megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós borbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** beforeszkendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszesz

2 korona

